

Erhvervsuddannelser i Danmark 2019

Erhvervsuddannelser i Danmark 2019

Erhvervsuddannelser i Danmark 2019

Udgivet af Danmarks Statistik

Maj 2019

Foto: Colourbox

Kortdata: SDFE

Pdf-udgave:

Kan hentes gratis på www.dst.dk/publ/erhvervsuddDK

ISBN 978-87-501-2336-1

Adresser:

Danmarks Statistik

Sejrøgade 11

2100 København Ø

Tlf. 39 17 39 17

E-mail: dst@dst.dk

www.dst.dk

Signaturforklaring:

» Gentagelse

- Nul

0

0,0

} Mindre end en halv af den anvendte enhed

• Tal kan efter sagens natur ikke forekomme

.. Oplysning for usikker til at angives

... Oplysning foreligger ikke

* Foreløbige anslåede tal

— Databrud i en tidsserie. Oplysninger fra før og efter databruddet er ikke fuldt sammenlignelige

// Databrud i diagrammer

i.sk. Ikke sæsonkorrigeret

sk. Sæsonkorrigeret

r Reviderede tal

Som følge af afrundinger kan summen af tallene i tabellerne afvige fra totalen.

© Danmarks Statistik 2019

Du er velkommen til at citere fra denne publikation.

Angiv dog kilde i overensstemmelse med god skik.

Det er tilladt at kopiere publikationen til privat brug.

Enhver anden form for hel eller delvis gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne publikation er forbudt uden skriftligt samtykke fra Danmarks Statistik.

Kontakt os gerne, hvis du er i tvivl.

Når en institution har indgået en kopieringsaftale med COPY-DAN, har den ret til – inden for aftalens rammer – at kopiere fra publikationen.

Forord

Erhvervsuddannelserne er et uddannelsesområde, der de seneste år har nydt stor samfundsmæssig og politisk opmærksomhed. Debatten har blandt andet drejet sig om antallet af personer, der tager en erhvervsuddannelse, og hvordan man kan få flere til at vælge erhvervsuddannelsesvejen. Politisk blev der i 2015 indført en reform af erhvervsuddannelserne, der blandt andet havde til hensigt, at flere elever skulle vælge en erhvervsuddannelse direkte efter grundskolen, og flere skulle fuldføre en erhvervsuddannelse.

Med denne publikation ønsker Danmarks Statistik at bidrage til debatten om erhvervsuddannelserne ved at præsentere en stribe fakta om eleverne på erhvervsuddannelserne og de personer, der har taget en erhvervsuddannelse.

Kapitel 1 i publikationen ser nærmere på, hvad der kendetegner eleverne, der tager en erhvervsuddannelse og dem, der har en erhvervsuddannelse. Kapitel 2 omhandler frafaldet fra erhvervsuddannelserne og kapitel 3 er dedikeret til elevernes uddannelse før og efter erhvervsuddannelsen.

Kapitel 4 drejer sig om hvordan erhvervsuddannede klarer sig på arbejdsmarkedet, mens kapitel 5 fokuserer på de virksomheder, som de finder beskæftigelse i. I kapitel 6 behandles emner relateret til praktikpladser og hvilke elever, der finder en praktikplads under uddannelsen.

Kapitel 7, som er det afsluttende kapitel, ser på erhvervsuddannelserne i et internationalt perspektiv og sammenligner på en række parametre Danmark med andre europæiske lande. Kapitlet ser også kort på erhvervsuddannede som indvandrer til Danmark.

Publikationen er udarbejdet i Danmarks Statistik af Jonas Holst-Jensen, Lone Stahlfest Møller, Mikkel Jonasson Pedersen og Nikolaj Kær Schrøder Larsen. Kapitel 2 bygger på et speciale skrevet af Anne Nissen Bonde og Charlotte Mackeprang. Kapitel 6 er en analyse skrevet af Kasper Marc Rose Nielsen, Kamilla Tofting og Michael Drescher med hjælp fra Mikkel Jonasson Pedersen og Nikolaj Kær Schrøder Larsen.

Arbejdet med udarbejdelse af publikationen har været fulgt af en følgegruppe, som har bestået af repræsentanter fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Dansk Industri, Danske Erhvervsskoler, Danske SOSU-skoler, Styrelsen for It og Læring, Undervisningsministeriet og forsker fra Roskilde Universitet Christian Helms Jørgensen.

Danmarks Statistik, maj 2019

Jørgen Elmeskov, rigsstatistiker
Christian Vittrup, vicekontorchef

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	6
1. Introduktion.....	8
1.1. Erhvervsuddannelser historisk set.....	8
1.2. Den nuværende struktur for erhvervsuddannelser	10
1.3. Erhvervsuddannelser europæisk set	11
1.4. Eleverne på erhvervsuddannelser	13
1.5. Andelen af elever på erhvervsuddannelserne i europæisk perspektiv.....	17
1.6. Erhvervsuddannede i den danske befolkning	19
2. Frafaldet på erhvervsuddannelserne.....	22
2.1. Udvikling i frafaldet på erhvervsuddannelserne	22
2.2. Faktorer for frafald	24
2.3. Alder og frafald	25
2.4. Aldrig påbegyndte elever	26
3. De erhvervsuddannedes andre uddannelser	28
3.1. Uddannelsesforløb inden erhvervsuddannelsen	29
3.1.1. Gymnasiale uddannelsesforløb inden erhvervsuddannelse	30
3.1.2. Valg af erhvervsuddannelse baseret på fuldført gymnasial uddannelse.....	32
3.2. Videre uddannelse.....	33
3.2.1. Erhvervsfaglige uddannelser	35
3.2.2. Gymnasiale uddannelser	35
3.2.3. Adgangsgivende forløb.....	36
3.2.4. Korte videregående uddannelser	36
3.2.5. Mellemlange videregående uddannelser	37
3.2.6. Lange videregående uddannelser	38
4. Erhvervsuddannede på arbejdsmarkedet	39
4.1. Beskæftigelse for erhvervsuddannede	39
4.2. Nyudlærte.....	41
4.3. Indkomst.....	42
4.4. Indkomst i forhold til baggrund	44
4.5. Selvstændige.....	45
5. De erhvervsuddannede og virksomhederne	46
5.1. Hvor ansættes de erhvervsuddannede?.....	46
5.1.1. Branchefordeling	49
5.2. Hvad laver de erhvervsuddannede?.....	50
5.3. Geografien – hvor i landet arbejder de erhvervsuddannede?.....	51
5.4. Praktikvirksomhederne	52
5.4.1. Offentlige og private praktikvirksomheder	52
5.4.2. Elever fordelt på brancher	53
5.4.3. Antal praktikpladser	54

6.	Hvilke erhvervsuddannelseselever finder en praktikplads hos en virksomhed og hvem gør ikke?	56
6.1.	Elever på erhvervsuddannelserne	56
6.1.1.	Lidt over halvdelen er påbegyndt virksomhedspraktik seks måneder efter grundforløbet	57
6.1.2.	Øvrig-gruppen udgør en mindre andel end tidligere	58
6.2.	Hvad kendetegner personer i øvrig-gruppen og virksomhedspraktik?.....	59
6.2.1.	Kvinder har sværere ved at finde praktikplads end mænd	60
6.2.2.	Elever i virksomhedspraktik fra social- og sundheds- eller handelsuddannelse er ældre	61
6.2.3.	Efterkommere overrepræsenteret i øvrig-gruppen.....	62
6.2.4.	Elever i virksomhedspraktik har højere karakterer end øvrig-gruppen	63
6.2.5.	Mange elever kommer fra faglærte hjem	63
6.3.	Hvad påvirker sandsynligheden for at finde praktikplads?.....	64
7.	Erhvervsuddannelser i et internationalt perspektiv	67
7.1.	Praktik i uddannelsesforløbet	67
7.2.	Erhvervsuddannelsernes prestige	69
7.3.	Hvor fører det hen? Job eller videre uddannelse.....	70
7.4.	Erhvervsuddannede indvandrere	72
	Temapublikationer fra Danmarks Statistik.....	78

Sammenfatning

For 30 år siden, i starten af 1990'erne, havde mere end 40 pct. af de 25-30 årige en erhvervsuddannelse som deres højest fuldførte uddannelse. I dag gælder det kun for 24 pct.

Samtidig er der også en faldende tilslutning til erhvervsuddannelserne. Som vist i kapitel 1, går 107.100 elever på erhvervsuddannelserne i 2018. I 2011 var der over 120.000 elever på erhvervsuddannelserne.

Det er ikke kun i absolutte tal, at erhvervsuddannelserne er gået tilbage, det samme gør sig gældende, når de sammenlignes med de gymnasiale uddannelser. 41 pct. af de danske elever på en ungdomsuddannelse var i gang med en erhvervsuddannelse i 2016. Dette er et fald i forhold til 2013, hvor det var 44 pct. Til sammenligning var der i Finland 71 pct. af eleverne på ungdomsuddannelserne, der var i gang med en erhvervsuddannelse i 2016.

De elever, som tager en erhvervsuddannelse, har en meget anderledes baggrund end gymnasieeleverne. 19 pct. af eleverne på erhvervsuddannelserne i 2018 har forældre, som tjener under 300.000 kroner i årlig bruttoindkomst. Til sammenligning er det kun 6 pct. af gymnasieelevernes forældre, der tjener under 300.000 i årlig bruttoindkomst.

Frafaldet fra erhvervsuddannelserne har i en del år ligget på mellem 28 og 29 pct. I 2015/2016 er frafaldet reduceret til 24 pct. En analyse af frafaldet fra erhvervsuddannelserne i kapitel 2 viser, at det særligt er elever med relativt høje karaktergennemsnit fra grundskolen, der har reduceret deres frafald. Således faldt frafaldet knap 6 procentpoint blandt elever med et karaktergennemsnit over 7, mens det ikke ændrede sig for elever med karaktergennemsnit mellem 02 og 4.

En del studenter fra gymnasierne vælger også at tage en erhvervsuddannelse. Mellem 20 og 25 pct. har gennemført en gymnasial uddannelse, inden de starter på en erhvervsuddannelse. Hvilket fremgår af kapitel 3.

Samtidig behøver erhvervsuddannelserne ikke at være en uddannelsesmæssig endestation. 13 pct. af de erhvervsuddannede, der blev færdige i 2014, har i løbet af de efterfølgende 21 måneder været i gang med en ny uddannelse. Efter 21 måneder er 73 pct. er i beskæftigelse. Som det ses i kapitel 4 er denne beskæftigelsesfrekvens højere end for alle tre grupper af dimittender fra videregående uddannelser.

71 pct. af de erhvervsuddannede har en årlig personindkomst mellem 200.000 og 400.000. Dog findes der en lille gruppe på 1,3 pct. af de erhvervsuddannede, som tjener over en million i årlig personindkomst. Dette kan hænge sammen med, at 7,5 pct. af de erhvervsaktive erhvervsuddannede er selvstændige. Ingen anden uddannelsesgruppe har så stor en andel af selvstændige.

Beskæftigelsestallene dækker dog over et EUD-arbejdsmarked, som er stærkt kønsopdelt, som illustreret i kapitel 5. Nogle fag beskæftiger næsten udelukkende kvinder – fx beskæftiger social- og sundhedsområdet 93 pct. kvinder, mens andre fag næsten udelukkende beskæftiger mænd – fx er 99,6 pct. af tømrerne mænd. En næsten tilsvarende opdeling findes på sektorer, hvor 89 pct. af de landbrugsuddannede arbejder i den private sektor, mens lige under 80 pct. af de social- og sundhedsuddannede arbejder i det offentlige.

Det er ikke kun på arbejdsmarkedet, men allerede når eleverne skal finde praktikpladser, at køn spiller ind. Sandsynligheden for at finde en praktikplads hos en

virksomhed seks måneder efter endt grundforløb 2 er højere for mænd end for kvinder, som analysen i kapitel 6 viser. Af andre vigtige faktorer kan nævnes herkomst, folkeskolekarakter i dansk og matematik samt forældrenes uddannelse. I forhold til forældrenes uddannelse gælder det, at elever, hvor forældrenes højeste uddannelsesniveau er en erhvervsuddannelse, har højere sandsynlighed for at finde en praktikplads, mens elever, hvis forældre har en lang videregående uddannelse, har en lavere sandsynlighed end elever med ufaglærte forældre.

Faldet i tilslutningen til erhvervsuddannelserne og problemerne med at reducere frafaldet for bestemte grupper kan hænge sammen med, at erhvervsuddannelserne ikke har et særlig godt omdømme. I kapitel 7 ses det, at kun 60 pct. af danskerne synes, at erhvervsuddannelserne har et positivt omdømme. I Finland synes 84 pct., at erhvervsuddannelserne har et positivt omdømme.

En konsekvens af færre danske erhvervsuddannede kan være, at virksomhederne leder efter arbejdskraft andre steder. I øjeblikket er 27 pct. af de indvandrere der kommer til Danmark for at arbejde, fra andre EU lande, erhvervsuddannede. For nogle lande er denne andel endnu større. 57 pct. af de polakker, der kommer til Danmark for at arbejde, er erhvervsuddannede.

1. Introduktion

Sammenfatning

Det danske erhvervsuddannelsessystem har en lang historie, der kan trækkes helt tilbage til det gamle lavsystem. I dag består erhvervsuddannelserne af mange forskellige typer uddannelser, der kan tages på mange forskellige måder. Et af kendetegnene ved det danske system er, at det er et vekseluddannelsessystem, hvor man skifter mellem skoleophold og praktik. Det er i modsætning til mange andre lande, hvor skoledelen fylder mest.

107.100 personer gik i oktober 2018 på en erhvervsuddannelse. Det er det laveste antal siden 1990'erne. 39,7 pct. af eleverne er kvinder, hvilket er den laveste andel af kvinder siden 1984. Gennemsnitsalderen er 23,9 år og det er den højeste gennemsnitsalder nogensinde.

Erhvervsuddannelser er mere populære end de gymnasiale uddannelser blandt indvandrere og mindre populære blandt efterkommere. Det er især indvandrere over 25 år, der tager en erhvervsuddannelse. Eleverne på erhvervsuddannelser har generelt lavere karakterer fra folkeskolen og forældre, der tjener mindre end eleverne på gymnasier.

Den mest populære uddannelse i øjeblikket er kontoruddannelsen. Andre populære uddannelser er social- og sundhedsassistent, træfagenes byggeuddannelse (tømrer), detailhandelsuddannelse og elektriker.

Danmark ligger i den nedre halvdel europæisk set, når man ser på hvor stor en andel af eleverne på ungdomsuddannelser, der går på en erhvervsuddannelse.

1.490.000 personer over 15 år havde en erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse pr. 1. januar 2018, hvilket svarer til 31 pct. af befolkningen over 15 år. Andelen af erhvervsuddannede er blevet mindre hen over de seneste år, og hvis man kun ser på personer i den erhvervsaktive alder (15-69 år), er der nu flere personer med en videregående uddannelse som højest fuldførte uddannelse end personer med en erhvervsuddannelse. Landsdelen med den største andel af erhvervsuddannede er Bornholm, mens den er lavest i Byen København.

Population

For afsnit 1.4 ses på eleverne indskrevet på en erhvervsuddannelse pr. 1. oktober det pågældende år, og der sammenlignes med elever og studerende på andre typer uddannelser pr. 1. oktober.

For afsnit 1.5 se nærmere beskrivelse i selve afsnittet.

For afsnit 1.6 ses på de personer i befolkningen, der har en erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse pr. 30. september det pågældende år.

1.1. Erhvervsuddannelser historisk set¹

Lavsystemet

Det danske erhvervsuddannelsessystem har sine historiske rødder i det gamle lavsystem. Lavene havde eneret til at uddanne svende inden for deres respektive fag og undervisningen var hovedsageligt mesterlære, hvor man lærte faget ved at stå i lære ude hos den enkelte håndværker. Allerede på dette tidspunkt blev der dog også oprettet skoler, hvor svendene i større eller mindre grad kunne modtage undervisning, enten relateret til faget eller i form af mere generel viden, som det ikke var lykkedes at få i grundskolen. I 1857 blev næringsfrihedsloven indført, hvor lavene mistede deres eneret til både at uddanne og udøve deres fag.

Ureguleret periode og lærlingelov

Med næringsfrihedsloven blev markedet givet frit og det betød også, at der i mere end 30 år ikke eksisterede nogle formelle krav for hverken uddannelse eller kontrol med, at personer inden for et bestemt fag havde de nødvendige færdigheder. Det ændrede sig med lærlingeloven fra 1889, som genoplyvede en vis struktur for lær-

¹ De historiske oplysninger om erhvervsuddannelsessystemet i dette kapitel kommer fra følgende kilder:

- Ida Juul: "Historieskrivningen om de erhvervsfaglige uddannelser" I: Uddannelseshistorie, Bind 50, 6, 2016, s. 107-125: www.uddannelseshistorie.dk/images/pdf/ida-juul-2016.pdf
- Gudmund Bøndergaard: "The historical emergence of the key challenges for the future of VET in Denmark", 2014: http://nord-vet.dk/indhold/uploads/report1a_dk.pdf
- Christian Helms Jørgensen: "Reformen af erhvervsuddannelserne – en gang til, forfra og om igen" I: Dansk Pædagogisk Tidsskrift, 4, 2016: https://issuu.com/danskpadaogisktidsskrift/docs/dpt_4_16_issue

linge. Samtidig begyndte der også at blive stillet visse krav til, at lærlinge skulle have mulighed for undervisning på skoler. Første gang Danmarks Statistik offentliggjorde en form for statistik angående denne undervisning var i 1901. I Statistisk Årbog fra dette år fremgår det bl.a. at:

Statistisk Årbog 1901 ”Antallet af statsunderstøttede tekniske Skoler i Provinserne var i Skoleaaret 1900/01: 111 med 15 385 Elever, i Kbhvn.s tekniske Skole var det samlede antal Elever i 1900/01: 3 838. Af statsunderstøttede Handelsskoler fandtes i Skoleaaret 1900/01: 58 med 3 130 Elever (...)”

Første tabel Året efter havde Danmarks Statistik fået sat tallene op i en tabel:

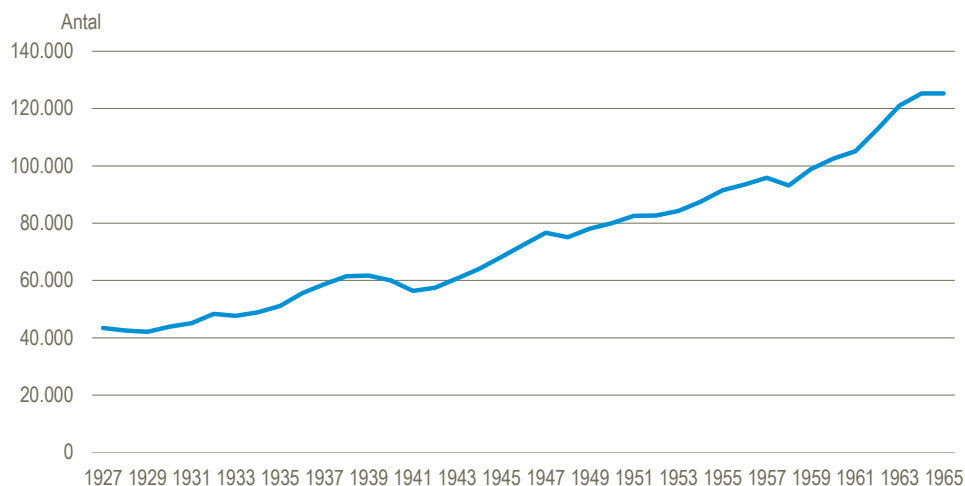
	1901-02	1900-01
Handelsskoler <i>écoles de Commerce</i>		
København: <i>Copenhagen:</i>		
De Brockske Handelsskoler: <i>éc. Brock:</i>		
Højskolen, Antal Elever <i>élèves, section supérieure</i>	27	28
Elementarskolen, Ant. Elev. <i>sect. élément.</i>	84	108
Handelsskolen f. Kvinder, Antal Elever <i>é. de comm. pour femmes, élèves</i> . . .	74	88
Købmandsskolen (Aftenskole) <i>é. des négociants du soir, élèves</i>	993	735
Provinserne: <i>provinces:</i>		
Skoler med Dagundervisning <i>écoles-jour.</i>	3	3
Antal Elever i disse <i>élèves</i>	110	106
Aftenskoler <i>écoles-soir</i>	49	51
Antal Elever i disse <i>élèves</i>	2 150	2 065
I alt Ant. Handelssk total <i>écoles</i> . .	55	57
— Elever i disse <i>id., élèves</i> . .	3 438	3 130
Tekniske Skoler <i>écoles techniques</i>		
Antal Elever i den tekn. Skole i Kbhvn. <i>élèves de celle de Copenhagen</i>	3 772	3 838
Antal Skoler i Provinserne <i>écoles de prov.</i>	110	111
Antal Elever i disse <i>élèves</i>	14 484	15 383

Lærlinguddannelser Lærlingeloven blev ændret flere gange i første halvdel af 1900-tallet. Ved disse ændringer fik skolerne hver gang en større rolle i uddannelserne. I 1929 gik der fx næsten 27.000 elever på de tekniske skoler - altså væsentligt flere end i 1901. Det var dog fortsat sådan, at uddannelserne var lærlinguddannelser, hvor skoledelen var sekundær, hvilket ses ved, at kun 3.000 af eleverne var dagskoleelever, mens resten gik på aftenskole.

Tal om lærlinge Danmarks Statistik indsamlede i 1920'erne også statistik om lærlinge, for første gang i 1923. Her sås det, at 10.500 personer havde påbegyndt en lærekontrakt det forgangne år, heriblandt eksempelvis 2.085 smede og maskinarbejdere, 741 inden for kolonialhandel, 615 inden for manufakturhandel og 596 snedkere. Der var dog også mere obscure uddannelser så som en inden for hvert af fagene glasarbejder, bøssebager og vådbinder.

Vekseluddannelses-systemet I 1956 blev vekseluddannelsessystemet indført. Som navnet fortæller, er det et system, hvor man veksler mellem skole og praktik. Herfra skiftede eleverne mellem perioder på erhvervsskolen og perioder i virksomheden. I nedenstående ses udviklingen i antal elever fra 1927 til 1965. Figuren er afgrænset til denne periode grundet databrud i 1960'erne og 1970'erne.

Figur 1.1 Antal elever på erhvervsuddannelserne

EFG-reformen I 1970'erne kom det næste skridt i retning mod større betydning for skoledelen af erhvervsuddannelserne med den såkaldte EFG-reform. EFG står for erhvervsfaglige grunduddannelser og var et forsøg på at skabe en anden vej til en erhvervsfaglig kompetence end den klassiske lærlingevej. På EFG kunne man begynde en erhvervsuddannelse uden at have indgået en praktikaftale. Først efter et års skolegang var det nødvendigt at have fundet en praktikplads. Dette eksisterede side om side med den gamle lærlingevej, så begge muligheder var i spil på dette tidspunkt.

Etablering af EUD I 1991 blev lærlingeuddannelserne og EFG-uddannelserne samlet til et system. Med denne reform blev EFG-strukturen, hvor man begyndte på erhvervsskolen inden praktik, gjort til hovedvejen på erhvervsuddannelserne. Muligheden for at indgå en praktikaftale inden uddannelsen blev dog bibeholdt. Dette er fortsat i dag tilfældet på erhvervsuddannelserne.

Reformer Igennem de sidste 20 år har der været flere reformer, der har justeret strukturen på erhvervsuddannelserne. Gennem alle reformerne har der dog hele tiden været en opdeling i grund- og hovedforløb, hvor man på grundforløbet i større eller mindre grad får basal og generel undervisning inden for et overordnet område, inden man vælger et specialiseret hovedforløb inden for et fag.

Fortsatte udfordringer for erhvervsuddannelserne På trods af reformer og øvrige tiltag har erhvervsuddannelserne stadig nogle udfordringer, som der kæmpes med politisk. Det gælder blandt andet antallet af praktikpladser, hvor der i mange år har været for få udbudte praktikpladser i forhold til antallet af elever. Dette har man forsøgt afhjulpet gennem en trepartsaftale med arbejdsmarkedets parter, hvor det er blevet aftalt, at virksomheder belønnes eller straffes alt efter hvor mange praktikpladser, de udbyder. Derudover er der stadig færre, der tager en erhvervsuddannelse end de politiske mål, der er blevet lagt frem gennem årene.

1.2. Den nuværende struktur for erhvervsuddannelser

Grundforløb delt i to Den seneste reform trådte i kraft 1. august 2015. Her blev grundforløbet opdelt i to af hvert et halvt års varighed. Den første del af grundforløbet er i dag kun for elever, der begynder direkte efter 9. eller 10. klasse. Øvrige elever kan starte direkte på grundforløbets 2. del.

<i>Grundforløb 1</i>	<p>Elever, der begynder på grundforløb 1 vælger mellem fire overordnede hovedområder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omsorg, sundhed og pædagogik • Kontor, handel og forretningsservice • Fødevarer, jordbrug og oplevelser • Teknologi, byggeri og transport <p>Under disse hovedområder findes forskellige fagretninger, man kan vælge. Den konkrete uddannelse vælger eleven dog først ved afslutningen af grundforløb 1. Omkring 12.500 elever begynder årligt på grundforløb 1.</p>
<i>Grundforløb 2</i>	<p>Grundforløb 2 er knyttet til en bestemt erhvervsuddannelse. Det adskiller sig fra tidligere, hvor hele grundforløbet kun lå inden for et overordnet hovedområde. 48-52.000 elever begynder årligt på grundforløb 2 (inklusive dem, der først har taget grundforløb 1).</p>
<i>Hovedforløb</i>	<p>På hovedforløbet veksler mellem praktikperioder i en virksomhed og skoleperioder. Det er derfor som udgangspunkt nødvendigt at have en uddannelsesaftale med en virksomhed, inden man påbegynder et hovedforløb. Dog kan man også tage et hovedforløb i skolepraktik. Omkring 35.000 elever begynder årligt på et hovedforløb.</p>
<i>Variationer</i>	<p>Ud over opdelingen i grund- og hovedforløb er der mange variationer i måden, man kan tage en erhvervsuddannelse på. Det vil føre for vidt at gennemgå dem alle her, men det kan nævnes, at der eksempelvis eksisterer mulighed for at tage en uddannelse som ny mesterlære, hvor man erstatter grundforløbet med praktik i en virksomhed. Der findes også eux, hvor man kombinerer erhvervsuddannelsen med gymnasiale fag, så man til sidst har både en erhvervsfaglig og en gymnasial kompetence og dermed kan læse videre, hvis man ønsker det. Endelig blev der med den seneste reform etableret en særlig adgangsvej for elever på 25 år eller mere.</p>
<i>Karakterkrav</i>	<p>Samtidig er der blevet opstillet karakterkrav for at komme ind på en erhvervsuddannelse, hvor man som udgangspunkt skal have mindst 02 i dansk og matematik fra folkeskolens afgangsprøve for at blive optaget. Der er dog stadig mulighed for at komme ind på en erhvervsuddannelse, hvis man fx har en praktikpladsaftale, eller har klaret en optagelsesprøve.</p>
<i>Forskellige uddannelser</i>	<p>Erhvervsuddannelserne består af mange forskellige typer uddannelser, hvilket blandt andet resulterer i forskellige opbygninger afhængig af uddannelsens fag og hvilken slags elev, man er. Det gælder blandt andet længden på uddannelsen og fordelingen af praktik- og skoleperioder.</p>

1.3. Erhvervsuddannelser europæisk set

<i>Grov inddeling af uddannelsessystemerne</i>	<p>Meget groft sagt findes der i Europa to typer af erhvervsuddannelser. Nogle lande bruger ligesom Danmark et vekseluddannelsessystem, mens andre lande bruger et skolebaseret system.</p>
<i>Stor variation</i>	<p>Det er dog ikke givet, at inddelingen i skolebaserede uddannelser kontra vekseluddannelser er den eneste måde, man kan klassificere erhvervsuddannelserne på. Det er heller ikke entydigt, hvilke lande der bruger vekseluddannelser, og hvilke der bruger et skolebaseret system. Tabel 1.1 viser, hvordan henholdsvis Cedefop, OECD og Rockwool Fonden har forsøgt at inddele og klassificere landene.</p>

Cedefop Cedefop står for "Centre Européen pour le Développement de la Formation Professionnelle" (Det Europæiske Center for Udvikling af Erhvervsuddannelse) og er et agentur under EU, der støtter udviklingen af erhvervsuddannelserne i EU's medlemslande.

Se mere om Cedefop her: <http://www.cedefop.europa.eu/da>

Tabel 1.1 Klassificering af Erhvervsuddannelses systemer

Klassificering	Cedefop	OECD	Rockwool Fonden ¹
Vekseluddannelsessystem	Schweiz, Danmark, Tyskland,	Østrig, Tjekkiet, Danmark, Tyskland, Ungarn, Nederlandene, Slovakiet, Schweiz	Det europæiske system: Nordiske lande, Tyskland, Østrig og Schweiz
Har både skolebaserede uddannelser og vekseluddannelser	Nederlandene, Østrig	OECD har ikke yderligere klassificeringer.	
Skolebaseret system, dedikerede erhvervsuddannelser	Belgien, Bulgarien, Tjekkiet, Kroatien, Italien, Luxembourg, Malta, Polen, Rumænien, Slovenien, Slovakiet, Finland		
Skolebaseret system, begrænsede erhvervsuddannelser	Estland, Grækenland, Spanien, Frankrig, Cypern, Letland, Litauen, Portugal, Sverige		Det amerikanske system: Engelsktalende og Middelhavslande
Udenfor kategori	Storbritannien, Ungarn		

¹ Rockwool Fonden undersøger ungdomsuddannelserne mere bredt, og det er derfor svært helt at sidestille deres klassifikationer med Cedefops og OECD's.

Det skolebaserede system Der findes to versioner af det skolebaserede system. Fælles for dem er, at eleverne kommer meget mindre i praktik end i vekseluddannelsessystemer som det danske. Cedefops klassifikation, ”*Skolebaseret system, dedikerede erhvervsuddannelser*” dækker over lande der ligesom Danmark har dedikerede erhvervsskoler, men hvor mængden af praktik er meget mindre.

Det amerikanske system Den anden version er den, som Rockwool Fonden kalder ”*Det amerikanske system*”, og Cedefop kalder ”*Skolebaseret system, begrænsede erhvervsuddannelser*”. I denne version eksisterer der ikke en opdeling mellem almene uddannelser og erhvervsuddannelser. I stedet er der en enkelt type ungdomsuddannelse, hvor eleven både kan gå i en almen og erhvervsrettet retning.

Andre forskelle, uddannelsesniveau Ud over opdelingen i vekseluddannelser og skolebaserede uddannelser er der også andre internationale forskelle. Blandt andet er alle erhvervsuddannelserne i Danmark placeret på et niveau, som svarer til de gymnasiale uddannelser. Dette niveau kaldes i international sammenhæng *upper secondary education*.

I nogle lande findes der erhvervsuddannelser på andre niveauer. I midteuropæiske lande som Tyskland og Belgien er det også muligt at finde uddannelser betegnet som erhvervsuddannelser på niveauet *lower secondary education*. I det danske system svarer *lower secondary education* til 7-10 klasse. I mange lande findes der også erhvervsuddannelser på niveauet *post-secondary non tertiary education*. Niveauet *post-secondary non tertiary education* er placeret mellem ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser, men det er ikke et niveau der generelt bruges i det danske uddannelsessystem².

Andre forskelle, pensum Endelig er der også forskel på, hvem der bestemmer indholdet af pensum i erhvervsuddannelserne. Eksempelvis har arbejdsmarkedets parter væsentligt mere indflydelse i Danmark sammenlignet med fx Sverige³.

² Tal for dette kan ses i Eurostats database.

³ Learning for Jobs: OECD Reviews of Vocational Education and Training - Sweden OECD 2008 www.oecd.org/education/skills-beyond-school/40755122.pdf

1.4. Eleverne på erhvervsuddannelser

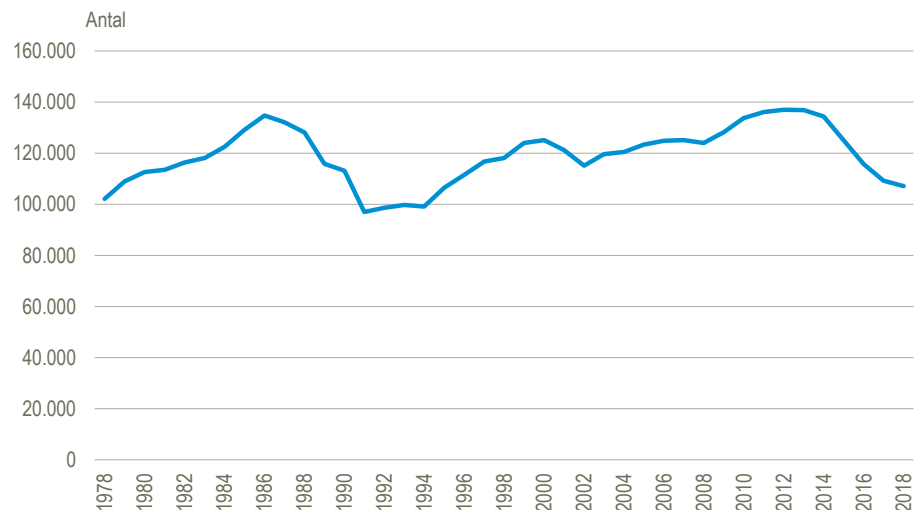
Eleverne fordeler sig anderledes end på andre typer uddannelser

I forhold til andre typer af uddannelser er der tydelige forskelle på fordelingen af de personer, der går på erhvervsuddannelserne. 1. oktober 2018 gik 107.100 personer på en erhvervsuddannelse.

Historiske udsving

Færre personer er i gang med en erhvervsuddannelse, end tilfældet ellers har været de sidste 20 år. Antallet af elever nåede en top i midten af 1980'erne, derefter var der et kraftigt fald, der nåede sin bund i begyndelsen af 1990'erne. Der opstod igen en top i 2011 inden antallet igen er faldet de sidste år.

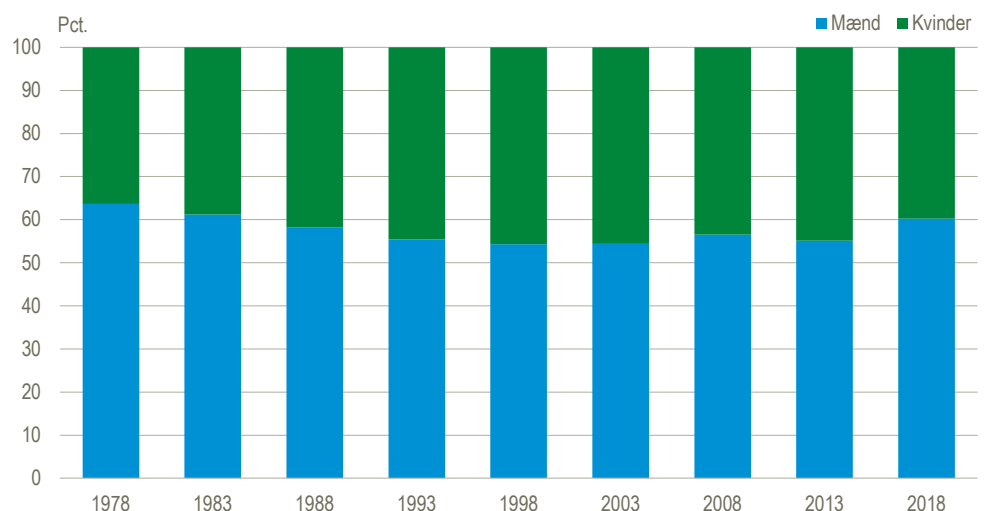
Figur 1.2 Antal elever på erhvervsuddannelser

Flere mænd end kvinder

64.500 mænd og 42.600 kvinder var i gang med en erhvervsuddannelse i oktober 2018. Det svarer til en fordeling på 60,3 pct. mænd og 39,7 pct. kvinder. På gymnasiale uddannelser, som er den anden type ungdomsuddannelser i Danmark, var 53,8 pct. af eleverne kvinder.

Figur 1.3 Kønsfordeling på erhvervsuddannelser

Laveste andel kvinder i mere end 30 år

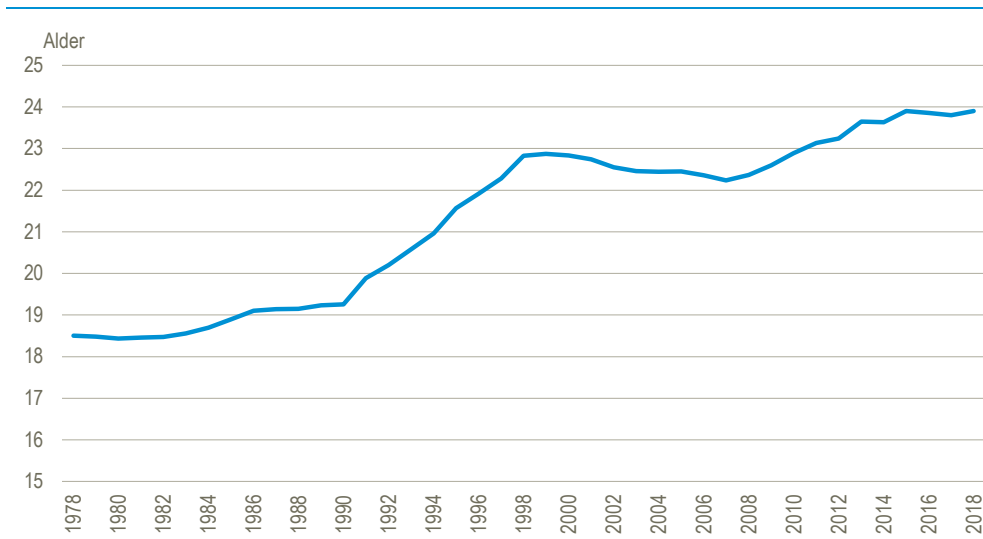
Andelen af kvinder på erhvervsuddannelserne var i 2018 den laveste siden 1984. Fra starten af 1990'erne til og med 2015 lå andelen af kvinder stabilt på mellem 44 og 46 pct. Årsagen til faldet i andelen af kvinder skal findes i ændringer i to af de største erhvervsuddannelser for kvinder, nemlig social- og sundhedsuddannelsen og den pædagogiske assistentuddannelse. Der har de seneste år begyndt langt færre

på disse uddannelser, hvilket altså har betydning for den samlede andel af kvinder på erhvervsuddannelserne.

Eleverne på erhvervsuddannelser bliver ældre

I 2018 var gennemsnitsalderen på erhvervsuddannelseseleverne 23,9 år. Det er den højeste gennemsnitsalder i al den tid, Danmarks Statistik har data på erhvervsuddannelseselever for. Gennemsnitsalderen har været støt stigende gennem alle årene. Det ses dog, at det særligt er i 1990'erne, der sker en voldsom ændring. Her går eleverne fra at være 19,3 år i gennemsnit i 1990 til 22,8 år i 2000.

Figur 1.4 Gennemsnitsalder på erhvervsuddannelseseleverne

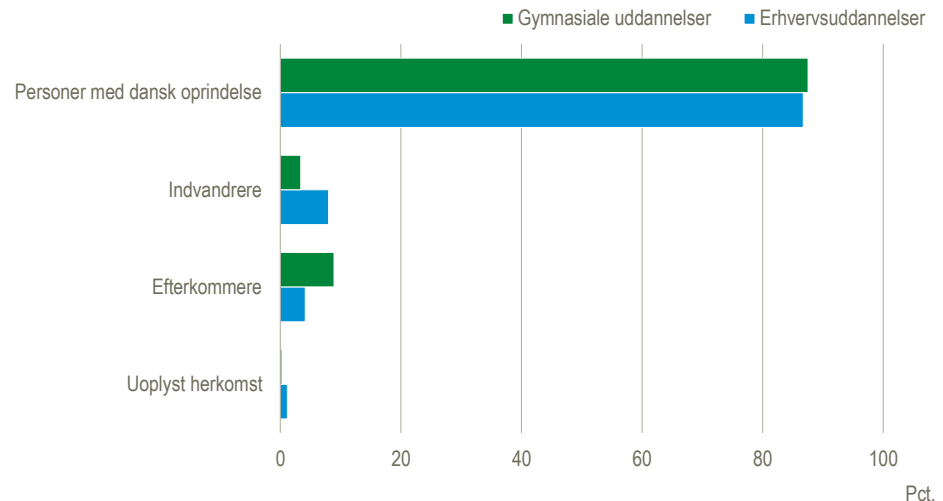
Stor forskel på aldersfordeling mellem uddannelser

Når det kommer til alder, ser man den store forskel mellem de forskellige fagområder inden for erhvervsuddannelserne. På området *omsorg, sundhed og pædagogik* var eleverne i gennemsnit 29,8 år i 2018. Dette område består hovedsageligt af social- og sundhedsuddannelserne og den pædagogiske assistentuddannelse. Området med den laveste gennemsnitsalder (hvis man ser bort fra grundforløb 1, der i Danmarks Statistiks klassifikation har sine egne hovedområder), er *Teknologiområdet, cykel-, auto- og skibsmekanik*, hvor den var 20,5 år.

Erhvervsuddannelserne knap så populære blandt efterkommere

86,8 pct. af eleverne på erhvervsuddannelser var i 2018 af dansk oprindelse. Det er 2,5 procentpoint mindre end i 2005. 8 pct. af eleverne var indvandrere, mens 4,1 pct. var efterkommere. På de gymnasiale uddannelser var andelen af personer med dansk oprindelse en lille smule højere (87,6 pct.), mens andelen af efterkommere var mere end dobbelt så stor, nemlig 8,9 pct., og indvandrerandelen ca. halvt så stor på de gymnasiale uddannelser som på erhvervsuddannelserne. Erhvervsuddannelserne er altså set i forhold til de gymnasiale uddannelser mere populære blandt indvandrere og mindre populære blandt efterkommere.

Figur 1.5 Herkomst for elever pr. 1. oktober 2018

Især ældre indvandrere tager erhvervsuddannelse

Den høje andel indvandrere skyldes især, at mange ældre indvandrere tager en erhvervsuddannelse. Det ses, hvis man ser på personer på højst 25 år. Her er kun 3,9 pct. indvandrere, hvilket er på niveau med andelen på gymnasiale uddannelser. Andelen af efterkommere er fortsat med 5 pct. en del lavere end på de gymnasiale uddannelser.

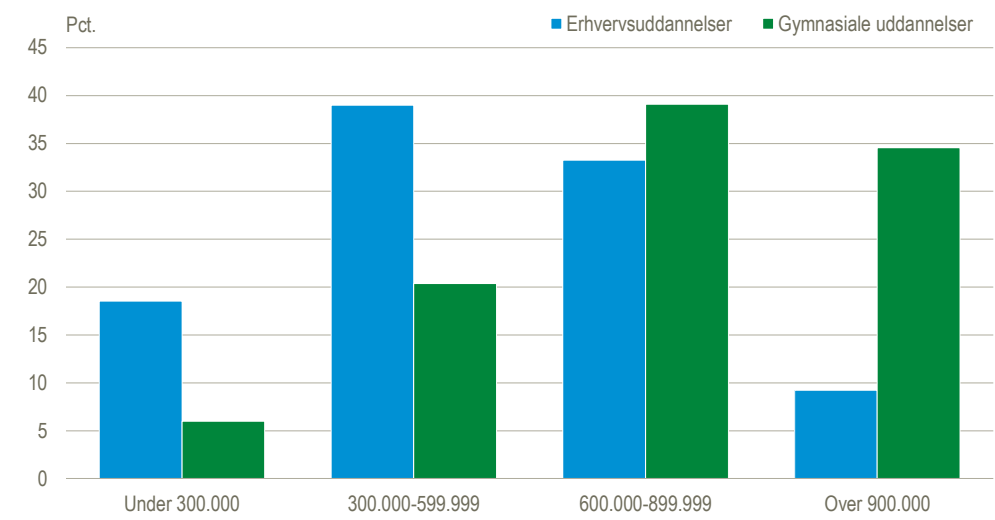
Lavere gennemsnit fra folkeskolen for EUD-elever

Blandt de personer, der har taget folkeskolens afgangsprøve, havde eleverne på erhvervsuddannelser i 2018 i gennemsnit fået 5,1 ved prøverne i dansk og matematik. Eleverne på gymnasiale uddannelser havde til sammenligning 7,8 i gennemsnit. Forskellen i karaktergennemsnittene har ligget nogenlunde stabilt i hele den periode, hvor Danmarks Statistik har data om folkeskolekarakterer.

EUD-elevs forældre er mindre velstående

En anden interessant forskel på erhvervsuddannelseselever og gymnasiale elever er, at forældrene til elever på de gymnasiale uddannelser generelt er mere velstående. Hvor det er 35 pct. af eleverne, der har forældre med en samlet årlig bruttoindkomst på over 900.000 kr. på de gymnasiale uddannelser, er det kun 9 pct. af eleverne på erhvervsuddannelserne, det gælder for. I den modsatte ende har 19 pct. af erhvervsuddannelseseleverne forældre med en bruttoindkomst på under 300.000 kr., mens det kun er tilfældet for 6 pct. af de gymnasiale elever.

Figur 1.6 Forældres bruttoindkomst for elever pr. 1. oktober 2018

Kontoruddannelsen den mest populære uddannelse

8.200 personer var 1. oktober 2018 i gang med en kontoruddannelse. Dermed er kontoruddannelsen den erhvervsuddannelse, som flest er i gang med. Andre populære uddannelser er social- og sundhedsassistent, træfagenes byggeuddannelse (tømrer), detailhandelsuddannelse og elektriker.

Tabel 1.2 Mest populære erhvervsuddannelser i udvalgte år

2018	
Kontoruddannelse	8 198
Social- og sundhedsassistent	8 050
Træfagenes byggeuddannelse	6 933
Detailhandelsuddannelse	6 910
Elektriker	5 571
Gastronom	3 636
Data- og kommunikationsuddannelsen	3 492
Personvognsmekaniker	3 457
Handelsuddannelse	3 395
Social- og sundhedshjælper	3 069
2008	
Kontoruddannelse	7 542
Træfagenes byggeuddannelse	7 523
Detailhandelsuddannelse	7 378
Elektriker	4 980
Social- og sundhedshjælper	4 906
Social- og sundhedsuddannelsen	4 265
Mekaniker	3 851
Smedeuddannelse	2 890
Murer	2 645
Gastronom	2 549
1998	
Kontoruddannelse	10 670
Detailhandelsuddannelse	8 710
Social- og sundhedshjælper	7 525
Social- og sundhedsassistent	5 561
Træfagenes byggeuddannelse	5 213
Elektriker	4 434
Smedeuddannelse	4 270
Mekaniker	3 563
Gastronom	2 229
Maskinuddannelse	2 160
1988	
Kontoruddannelse	13 942
Detailhandelsuddannelse	11 528
Smedeuddannelse	5 598
Elektriker	5 195
Mekaniker	4 796
Træfagenes byggeuddannelse	4 331
Maskinuddannelse	3 866
Finansuddannelsen	2 906
Sygehjælper	2 483
Handelsuddannelse	2 414

Anm.: Årene kan ikke direkte sammenlignes, da uddannelser er blevet nedlagt, slået sammen og oprettet gennem tiden. Eksempelvis var der i 2008 både elever på Social- og sundhedshjælper og Social- og sundhedsuddannelsen, som var hhv. den gamle og den nye udgave af uddannelsen.

Ingen store forandringer i populære uddannelser

Det er generelt de samme uddannelser, der har været populære gennem tiden. Kontoruddannelsen topper listen både i 1988, 1998, 2008 og 2018. Selv om der er små ændringer i top 10 optræder detailhandelsuddannelsen, træfagenes byggeuddannelse, social- og sundhedsuddannelser, elektriker og mekaniker i alle årene.

Tabel 1.3 Mest populære erhvervsuddannelser i 2018 fordelt på køn

Mænd	
Træfagenes byggeuddannelse	6 819
Elektriker	5 429
Personvognsmekaniker	3 316
Data- og kommunikationsuddannelsen	3 300
Detailhandelsuddannelse	2 692
Smedeuddannelse	2 399
Gastronom	2 389
Landbrugsuddannelsen	2 277
VVS-energiuddannelsen	1 995
Handelsuddannelse	1 951
Kvinder	
Social- og sundhedsassistent	7 280
Kontoruddannelse	6 266
Detailhandelsuddannelse	4 218
Social- og sundhedshjælper	2 711
Pædagogisk assistentuddannelse	1 780
Handelsuddannelse	1 444
Frisør	1 266
Gastronom	1 247
Tandklinikassistent	1 225
Ernæringsassistent	834

Flest mænd vil være tømrer, flest kvinder SOSU-assistent

Der er forholdsvis store forskelle mellem de mest populære uddannelser hos mænd og kvinder. Hvor det hos mændene er træfagenes byggeuddannelse (tømrer), der var flest elever på med 6.800, var det hos kvinderne social- og sundhedsassistent med 7.300. De eneste tre uddannelser, som er i top 10 hos både mænd og kvinder er detailhandelsuddannelsen, handelsuddannelsen og gastronom.

1.5. Andelen af elever på erhvervsuddannelserne i europæisk perspektiv

Elever i gang med en erhvervsuddannelse⁴

I Danmark var 41 pct. af eleverne på en ungdomsuddannelse i gang med en erhvervsuddannelse i 2016. Dette placerer os på en 24. plads ud af 35 europæiske lande.

Andelen af elever på en erhvervsuddannelse er målt i forhold til alle elever på et uddannelsesniveau svarende til de danske ungdomsuddannelser. Andelen er beregnet ved at sammenholde Eurostats opgørelse over elever på en ungdomsuddannelse med deres opgørelse over elever på en erhvervsuddannelse.

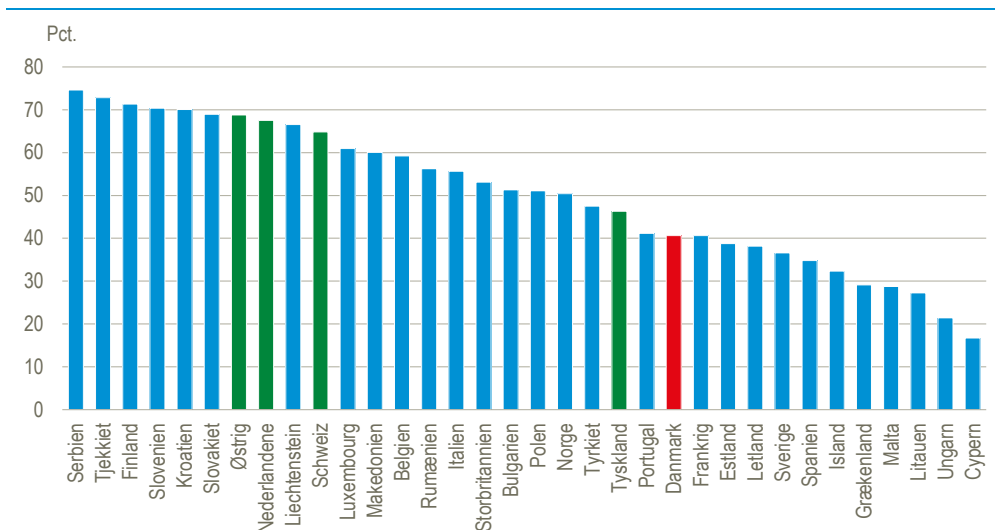
I Eurostats definition af erhvervsuddannelser indgår kun uddannelsesforløb, hvor minimum 10 pct. af uddannelsen foregår på en skole, og det er ikke et krav, at uddannelsen indeholder et praktikforløb. Det er dog et krav, at der undervises i erhvervs-specifik viden. Hhx og Htx er i denne sammenhæng defineret som almene uddannelser.

Tallene fra Eurostat er baseret på indberetninger fra de enkelte landes statistikbureauer, og de danske tal er således baseret på Danmarks Statistiks registre.

Bemærk, at nogle uddannelser, der i Danmark betragtes som efter- eller videreuddannelse, er med i nedenstående opgørelse. Der er dog tale om en relativt lille andel, og de antages derfor ikke at have indflydelse på det overordnede billede.

⁴ Eurostat opgør tilgang til erhvervsuddannelserne som førstegangstilgang, dette giver ikke det fulde billede af aktiviteten på erhvervsuddannelserne. Derfor ses der her på alle igangværende elever.

Figur 1.7 Erhvervsuddannelsernes andel af optaget på ungdomsuddannelserne. 2016

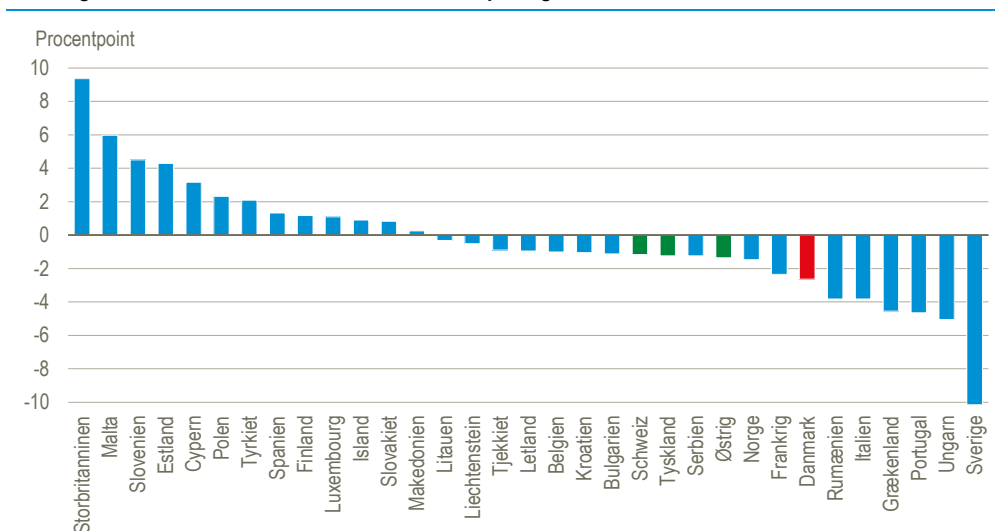
Anm: Der tages i figuren ikke højde for, at der kan være variation i uddannelsernes længde og at lange uddannelser derfor vil være overrepræsenteret. Lande med grønt er lande med et vekseluddannelsessystem

Kilde: Eurostat educ_ue_ens04

De andre vekseluddannelseslande har højere andele på erhvervsuddannelserne

I Tyskland var 46 pct. af eleverne på en ungdomsuddannelse i gang med en erhvervsuddannelse. Dermed ligger Tyskland to pladser højere end Danmark. I Østrig var det 69 pct. og i Schweiz⁵ 65 pct. af eleverne på en ungdomsuddannelse, der var i gang med en erhvervsuddannelse. Dette placerer Østrig på en syvendeplass og Schweiz på en niendeplass. Erhvervsuddannelserne i Tyskland, Schweiz og Østrig er ligesom i Danmark vekseluddannelser.

Figur 1.8 Ændring i erhvervsuddannelsernes andel af elever på ungdomsuddannelser. 2013 til 2016.

Kilde: Eurostat educ_ue_ens04

Andelen af elever faldt i alle lande med et vekseluddannelsessystem

I både Schweiz, Tyskland, Østrig og Danmark faldt andelen af elever på en erhvervsuddannelse fra 2013 til 2016. I Danmark var faldet på 3 procentpoint, mens det i de øvrige vekseluddannelseslande var på 1 procentpoint. Dette skal ses i lyset af, at cirka en tredjedel af landene med et skolebaseret system har oplevet en stigning i andelen af elever på en ungdomsuddannelse, som var i gang med en erhvervsuddannelse.

⁵ Der findes ikke tal for personer som er i gang med en erhvervsuddannelse og en ungdomsuddannelse for Nederlandene i 2013 og de er derfor ikke med i de to figurer.

1.6. Erhvervsuddannede i den danske befolkning

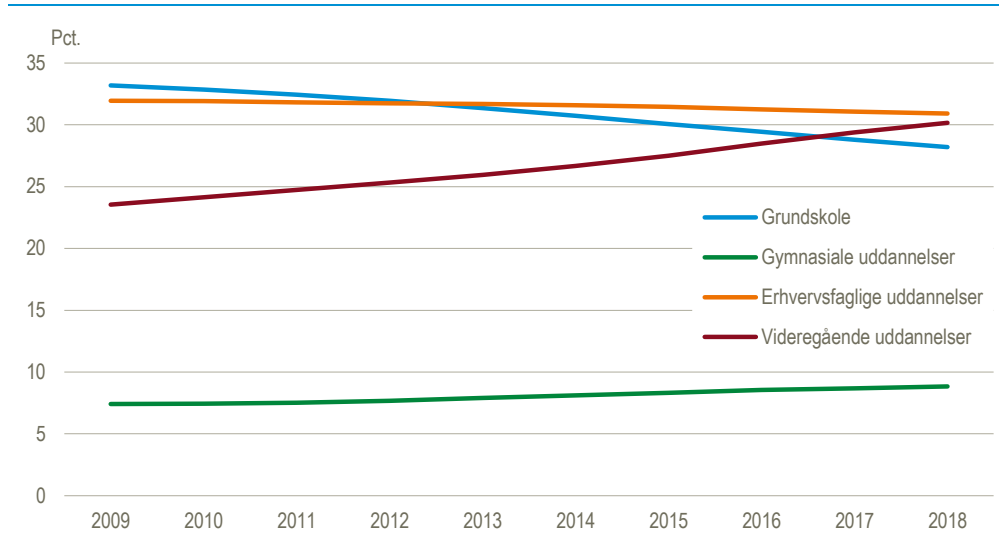
Næsten halvanden million
erhvervsuddannede i
befolkningen

Pr. 1. januar 2018 havde 1.490.000 personer i den danske befolkning over 15 år en erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse. Det svarer til 31 pct. af befolkningen. Til sammenligning havde 28 pct. en grundskoleuddannelse, 14 pct. en mellemlang videregående uddannelse og 9 pct. en lang videregående uddannelse.

Andelen af
erhvervsuddannede er
faldet i det seneste årti

Andelen af erhvervsuddannede er blevet mindre de seneste ti år. I 2009 havde 31,9 pct. af befolkningen over 15 år en erhvervsuddannelse, mens det i 2018 var 30,9 pct. Andelen af personer med videregående uddannelser er derimod steget og nærmer sig andelen med en erhvervsuddannelse. Hvor 23,6 pct. havde en videregående uddannelse som højest fuldførte i 2009, var det 30,2 pct. i 2018.

Figur 1.9 Højest fuldførte uddannelse for personer over 15 år

Anm.: Videregående uddannelser består af korte, mellemlange, bachelor-, lange og ph.d.-uddannelser. Personer med uoplyst uddannelse er ikke medtaget i figuren.

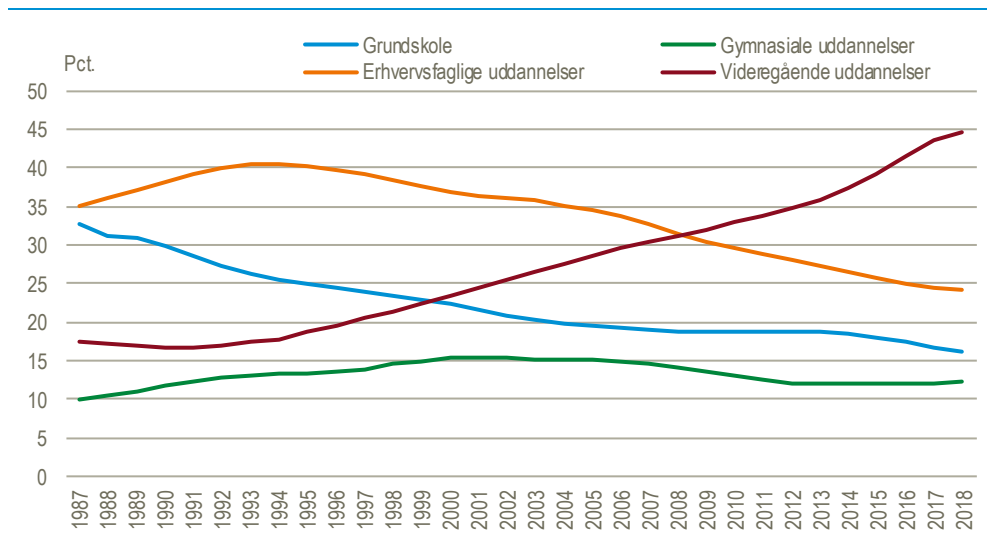
Under 30 pct. af
15-69-årige har
erhvervsuddannelse som
højest fuldførte uddannelse

Når man kun ser på personer i den erhvervsaktive alder (15-69 år) falder andelen med en erhvervsuddannelse yderligere. For første gang i de sidste 30 år var det i 2018 under 30 pct. af de 15-69-årige, der havde en erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse. Der er nu flere 15-69-årige, der har en videregående uddannelse end en erhvervsuddannelse som deres højest fuldførte uddannelse.

Flest unge
erhvervsuddannede i
begyndelsen af 1990'erne

For et lidt større historisk perspektiv kan man se på andelen af personer mellem 25 og 30 år. Årsagen til, at man bliver nødt til at nøjes med at se på unge, er at Danmarks Statistik længere tilbage i tiden ikke har gode data for de ældre generationer. Det ses her, at andelen af erhvervsuddannede nåede et højdepunkt i starten af 1990'erne, hvor det i en periode var mere end 40 pct. af de 25-30-årige, der havde en erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse. I 2018 var det tilsvarende tal 24,1 pct. Andelen af erhvervsuddannede har altså været støt faldende samtidig med, at andelen af personer med en videregående uddannelse har været stigende.

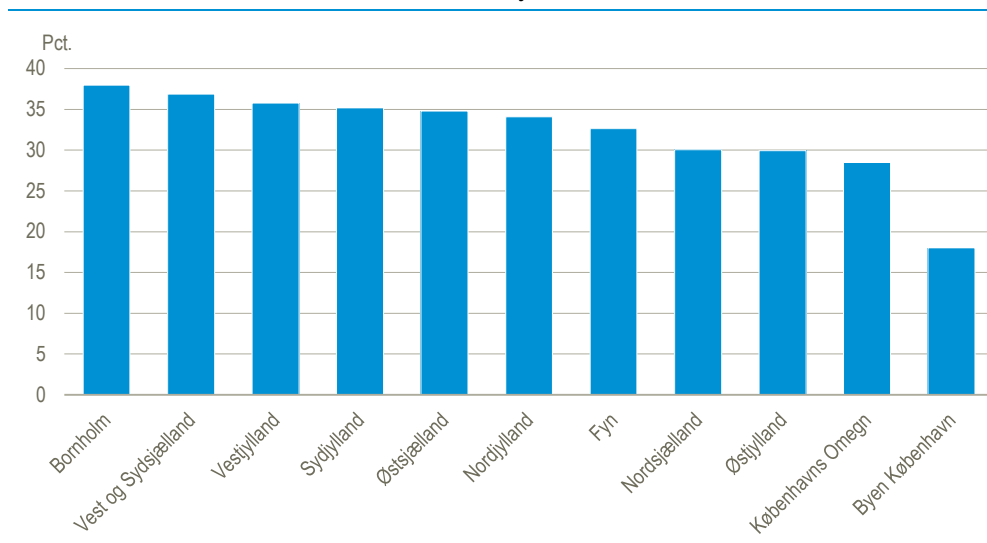
Figur 1.10 Højest fuldførte uddannelse for personer mellem 25 og 30 år

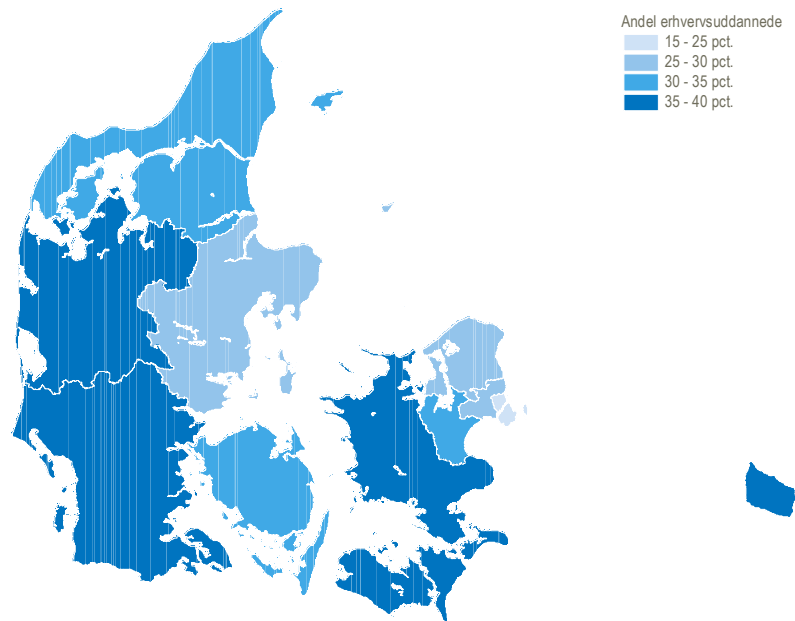
*Største andel
erhvervsuddannede på
Bornholm, færrest i
København*

Bornholm er den landsdel, der har den største andel af erhvervsuddannede. 38 pct. af personer over 15 år på Bornholm har en erhvervsuddannelse. Det står i kontrast til Byen København, hvor kun 18 pct. er erhvervsuddannede. Billedet ændrer sig ikke voldsomt, hvis man kun ser på folk i den erhvervsaktive alder, dog er der her lidt flere erhvervsuddannede på Bornholm (39,2 pct.) og lidt færre i Byen København (16,3 pct.).

Figur 1.11 Andel erhvervsuddannede over 15 år i landsdelene. 1. januar 2018

Figur 1.12 Andel erhvervsuddannede over 15 år i landsdelene. 1. januar 2018

Større forskelle mellem landsdele i dag

Fordelingen af erhvervsuddannede landsdelsmæssigt er blevet mere skæv over de sidste årtier. For 30 år siden i 1988 var der 21,3 pct. erhvervsuddannede over 15 år i Byen København. Det år var landsdelen med flest erhvervsuddannede Østsjælland, hvor der var 31,9 pct. erhvervsuddannede.

2. Frafaldet på erhvervsuddannelserne⁶

Sammenfatning Frafaldet inden for det første år på erhvervsuddannelserne blandt førstegangselever har i perioden fra 2011/12 til 2014/15 ligget mellem 28 pct. og 32 pct., men faldt til 24 pct. det første år efter reformen. Det er hos elever med karaktergennemsnit over 4 fra folkeskolens afgangsprøver i dansk og matematik, at frafaldet er reduceret mest, selv om disse elever ikke har været direkte påvirket af reformen.

Andre forhold end karakterer er vigtige for elevers frafald. Der er knap 40 procentpoint til forskel i frafaldssandsynlighederne mellem elever med de bedste og ringeste forudsætninger for at blive fastholdt på en erhvervsuddannelse, når karakterer holdes konstant på gennemsnittet.

Personer over 30 år fuldfører oftere på erhvervsuddannelserne end personer under 30 år. Det er den eneste uddannelsesstype, hvor ældre elever er bedre til at fuldføre end yngre elever.

18 pct. af alle, der blev tilmeldt en erhvervsuddannelse i perioden 2013 til 2018 endte med aldrig at begynde på uddannelsen.

Population

Afsnit 2.1 og 2.2 fokuserer på optag og frafald blandt elever under 25 år, som første gang optages på et grundforløb på en erhvervsuddannelse. For at kunne indgå i denne analyse skal Danmarks Statistik have oplysninger om elevernes køn, alder, etnisk herkomst og karakterer i dansk og matematik fra folkeskolens afgangsprøve, samt oplysninger om minimum én forælders højst fuldførte uddannelse, beskæftigelsesstatus og årlig indkomst.

I afsnit 2.3 er populationen alle personer, der begyndte på en erhvervsuddannelse i 2013.

I afsnit 2.4 ses der på såkaldte aldrig påbegyndte elever, altså elever, der tilmelder sig en erhvervsuddannelse, men aldrig begynder på den. Her benyttes data fra perioden fra 2013 til 2018.

2.1. Udvikling i frafaldet på erhvervsuddannelserne

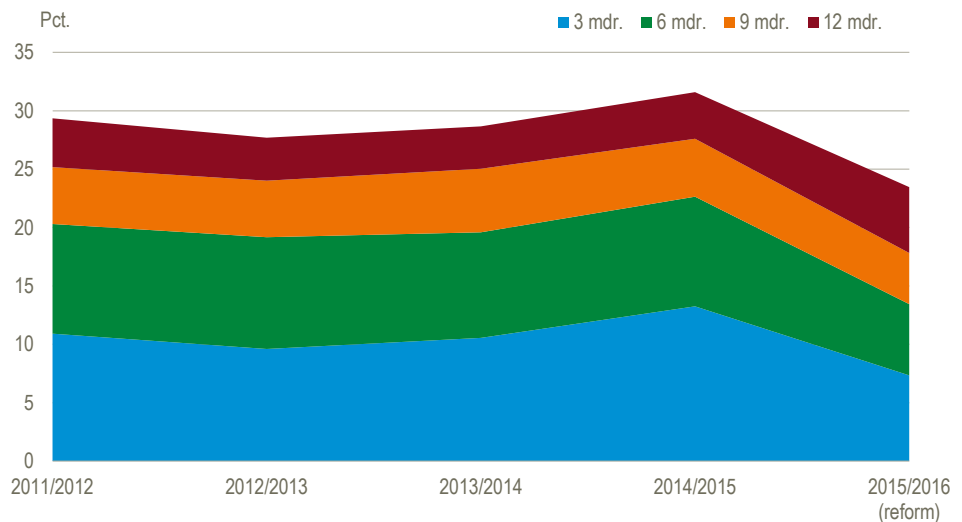
EUD-reformen 2015 I august 2015 trådte erhvervsuddannelsesreformen "Aftale om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser" i kraft på landets erhvervsskoler. Hovedformålene med reformen er blandt andet, at flere elever skal vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse. For at nå disse mål, indførtes der med reformen blandt andet et adgangskrav på 02 i dansk og matematik fra folkeskolens afgangsprøve. I dette afsnit undersøges det, hvorvidt reformen har haft indflydelse på frafaldet på erhvervsuddannelserne.

Definition af frafald I dette kapitel er frafald defineret som et afbrud på en påbegyndt erhvervsuddannelse, uanset om eleven på et senere tidspunkt påbegynder en anden erhvervsuddannelse. Elevernes frafaldsstatus opgøres et år efter påbegyndt uddannelse. Gennemfører eleven grundforløbet og fortsætter til et hovedforløb inden for et år, tages der udgangspunkt i elevens frafaldsstatus på hovedforløbet, dvs. at både frafald på grund- og hovedforløb medregnes.

Frafald markant lavere efter reformen Figur 2.1 viser, at frafaldsprocenten efter et år blandt elever under 25 år optaget på en erhvervsuddannelse har været forholdsvis stabil fra skoleåret 2011/12 til 2013/14 mellem 28 og 29 pct. I skoleåret 2014/15 steg frafaldet efter et år til knap 32 pct., hvorefter det mindskedes betydeligt efter reformens implementering i skoleåret 2015/16 til ca. 24 pct. Frafaldsprocenten efter et år i skoleåret 2015/16 var således markant lavere sammenlignet med de fire foregående skoleår. Denne trend i frafaldet gælder både efter 3, 6, 9 og 12 måneder. Det er dog især frafaldet efter 3 måneder, der er faldet.

⁶ Dette kapitel er hovedsageligt baseret på analysen *Frafaldet på erhvervsuddannelserne er mindsket efter reformen*, som blev udgivet af Danmarks Statistik i november 2018. Denne analyse blev skrevet ud fra et speciale i sociologi af Anne Nissen Bonde og Charlotte Mackeprang. Desuden indeholder kapitlet tal om frafald for ældre elever på erhvervsuddannelserne, der tidligere er udgivet i *Nyt fra Danmarks Statistik*, 18. marts 2019 – nr. 102.

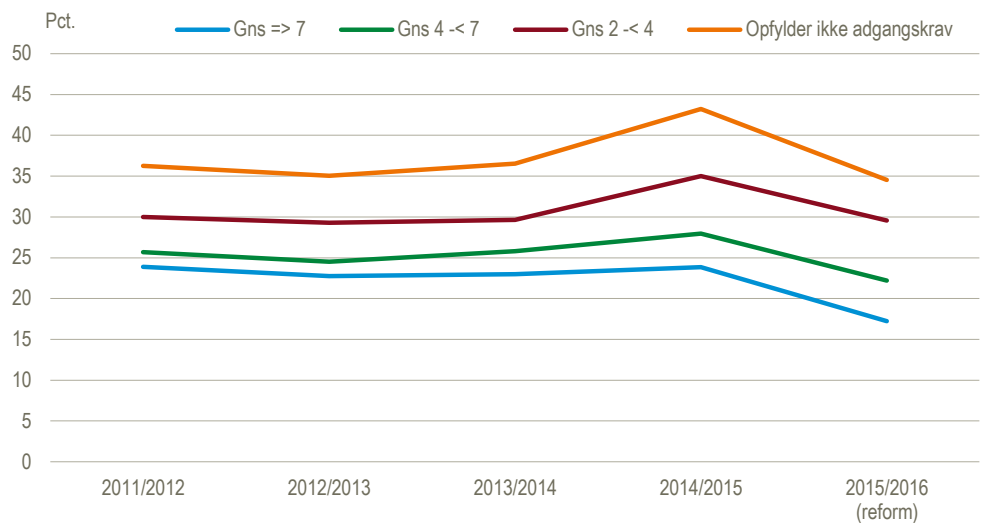
Figur 2.1 Frafald på erhvervsuddannelserne efter hhv. 3, 6, 9 og 12 måneder fordelt på skoleår

Frafald fordelt på karaktergrupper

Ser man på udviklingen i frafaldet inden for forskellige karaktergrupper, er frafaldet efter reformen lavere for alle karaktergrupper sammenlignet med skoleåret 2014/15. Figur 2.2 viser, at jo højere karaktergennemsnit i dansk og matematik eleverne havde, jo lavere var deres frafald. Således lå frafaldsprocenterne fra 2011/2012 til 2015/2016 mellem 35 og 43 pct. blandt elever, der ikke havde bestået enten dansk eller matematik, mens den lå mellem 17 og 24 pct. blandt elever med karaktergennemsnit over 7 i dansk og matematik.

Figur 2.2 Frafald efter et år fordelt på karaktergrupper over tid

Stigning i frafald i 14/15 skyldes hovedsageligt elever med gennemsnit under 4

Figur 2.2 viser ligeledes, at stigningen i frafaldet i skoleåret 2014/15 primært er drevet af elever med karaktergennemsnit under 4. For elever, der ikke opfyldte adgangskravet, steg frafaldet ca. seks procentpoint fra skoleåret 2013/14 til 2014/15, mens frafaldet kun steg knap et procentpoint for elever med karaktergennemsnit på over 7 i samme periode.

Kun markant lavere frafald for elever med gennemsnit under 4, når der sammenlignes med 13/14

Frafaldet er markant lavere efter reformen sammenlignet med skoleåret 2014/15 blandt alle karaktergrupper, og især for gruppen af elever, der ikke opfylder adgangskravet. Sammenligner man i stedet frafaldet efter reformen med frafaldet i skoleåret 2013/14 - året inden frafaldet steg markant for de lavere karaktergrupper - er frafaldet dog kun markant lavere blandt elever med karaktergennemsnit over 4. Det største fald i frafaldet ses for gruppen af elever med karaktergennemsnit på 7

eller derover (på knap 6 procentpoint), mens frafaldsniveauet var konstant for gruppen af elever med karaktergennemsnit mellem 02 og 4.

2.2. Faktorer for frafald

Mange forhold spiller ind på sandsynligheden for frafald

Elevernes karakterer fra grundskolen har i høj grad indflydelse på sandsynligheden for frafald. Også elevens sociale forhold som forældres uddannelse og indkomst, samt individuelle karakteristika som køn og alder spiller en rolle for elevens frafaldssandsynligheder.

Mere konkret mindsker følgende faktorer elevens sandsynlighed for at frafalde:

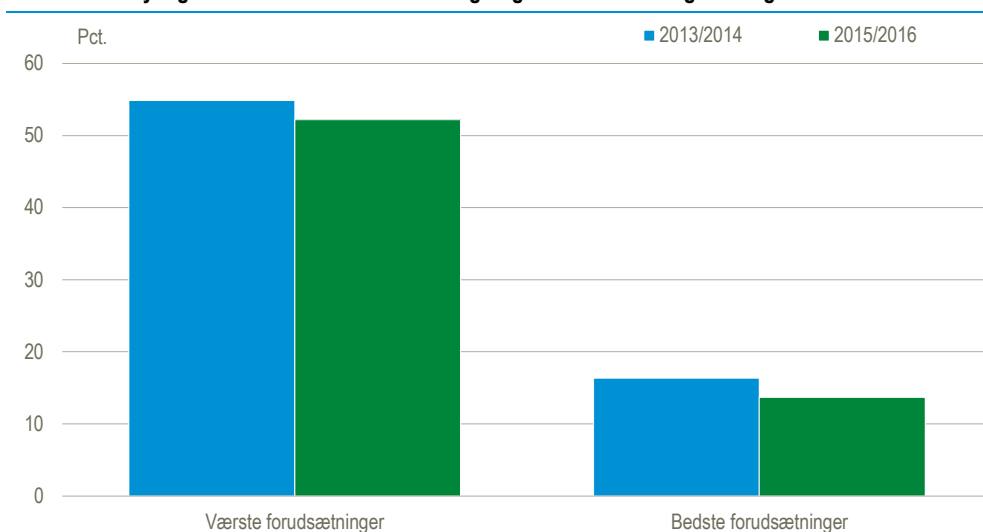
- Eleven har forældre, hvis højst fuldførte uddannelse er en erhvervsuddannelse eller en kort videregående uddannelse
- Eleven har forældre med en høj indkomst (over 500.000 kr. om året)
- Elevens forældre er begge i beskæftigelse
- Eleven er under 17 år
- Eleven er en pige
- Eleven har høje karakterer i dansk og matematik fra grundskolen (7 eller over)
- Eleven er af dansk eller vestlig herkomst

Stor forskel i elevernes frafald alt efter deres sociale baggrund

Figur 2.3 og Figur 2.3 illustrerer resultaterne fra analysen ved at sammenligne frafaldssandsynlighederne for forskellige typer af elever på erhvervsuddannelserne. Figur 2.3 viser forskelle i frafaldssandsynligheder, når man sammenligner elever med samme karaktergennemsnit, men med forskellig social baggrund. Figur 2.4 viser forskelle i frafaldssandsynligheder, når man sammenligner elever, der kommer fra hjem med forskelligt uddannelsesniveau, og som har forskellige karaktergennemsnit, men som ellers er ens på andre parametre.

Figur 2.3 sammenligner elevtyper med de højeste og laveste frafaldssandsynligheder for elever med et karaktergennemsnit på 4-5 før og efter reformen. Heraf fremgår det, at der er knap 40 procentpoint til forskel i frafaldssandsynlighederne mellem elever med de bedste og de ringeste forudsætninger for at blive fastholdt på en erhvervsuddannelse, når karakterer holdes konstant på gennemsnittet. Der er altså en stor variation i frafaldssandsynlighederne elevgrupperne imellem, også når man ser på elever med det samme karaktergennemsnit. Henover reformen mindskes frafaldet med omkring 3 procentpoint for begge grupper.

Figur 2.3 **Frafaldssandsynligheder for elever med bedste og ringeste forudsætninger før og efter reformen**

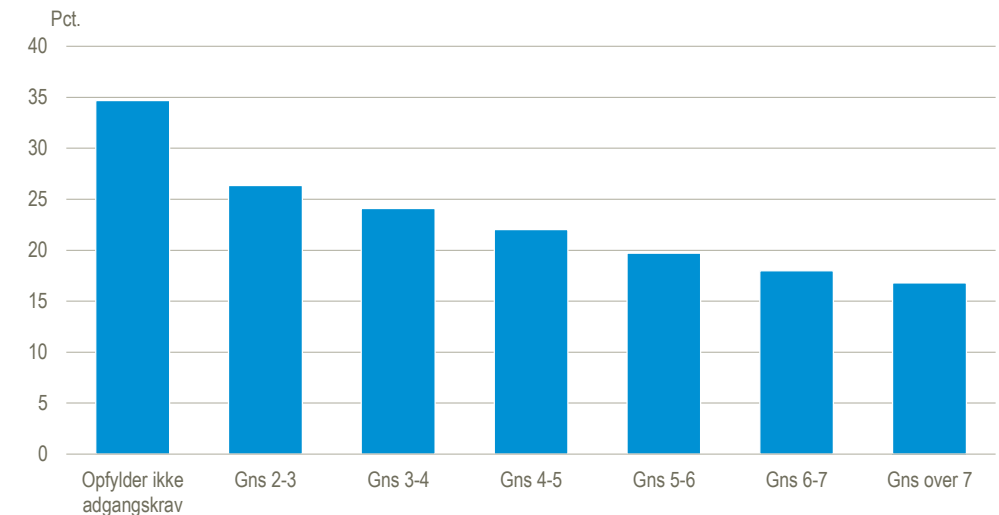

Anm.: Kombinationen af baggrundskarakteristika for elever med de højeste frafaldssandsynligheder er drenge med ikke-vestlig baggrund, der er 18 år, med forældre hvis højst fuldførte uddannelse er LVU, har en gennemsnitsindkomst på 200-250.000 kr. om året og er på overførselsindkomst. Kombinationen af baggrundskarakteristika for elever med de laveste frafaldssandsynligheder er piger med dansk/vestlig baggrund, der er under 16 år, som har forældre, hvis højst fuldførte uddannelse er KVU, har en gennemsnitsindkomst på over 500.000kr. om året, og begge forældre er beskæftigede.

Karakterer har stor betydning for frafaldet

Figur 2.4 sammenligner elever med forskellige karaktergennemsnit. Af hensyn til sammenligneligheden sammenlignes elever som er gennemsnitlige med hensyn til alle andre baggrundskarakteristika end elevernes karaktergennemsnit. Figur 2.4 viser, at når man holder elevens baggrundskarakteristika konstant, falder frafaldsandsynligheden, jo højere karaktergennemsnit eleven har. Eksempelvis er sandsynligheden for, at en elev med karaktergennemsnit over 7, 17 procentpoint lavere sammenlignet med elever, der ikke opfylder adgangskravet, men som alligevel er optaget på uddannelsen.

Figur 2.4 **Frafaldssandsynligheder for "gennemsnitseleven" på erhvervsuddannelserne**

Anm.: Referencekategorien varierer på karaktergennemsnit og forældres højest fuldførte uddannelse, men derudover holdes følgende karakteristika konstant: drenge efter reformen med dansk/vestlig baggrund, der er 18 år, hvis forældre har en gennemsnitsindkomst på 300.000-350.000 kr. om året, har en erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse og begge forældre er beskæftiget.

2.3. Alder og frafald

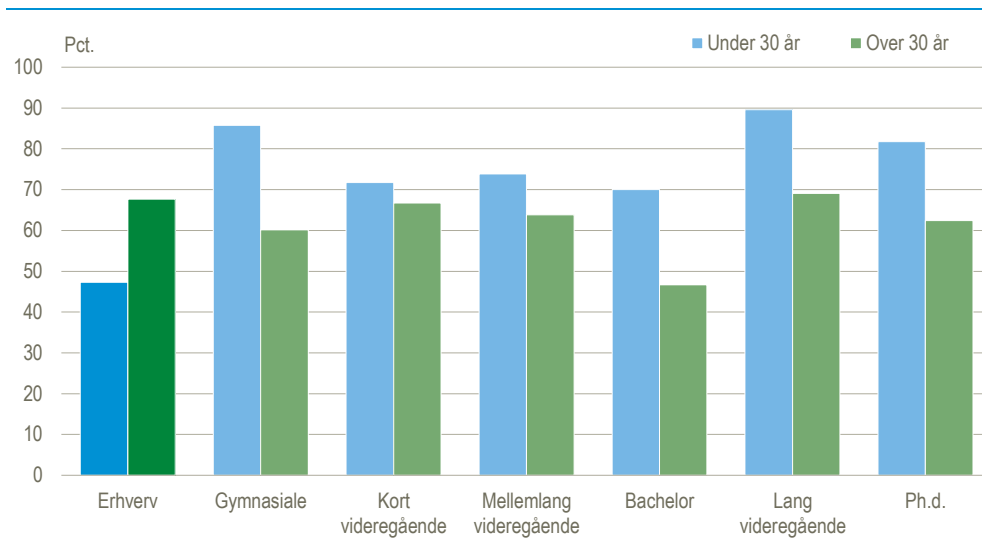
Population

De efterfølgende analyser er baseret på frafaldet for de erhvervsuddannelsesstuderende, der begyndte på deres uddannelse i 2013. Analyserne er baseret på, om de studerende fra årgang 2013 har gennemført deres erhvervsuddannelse i 2018, altså fem år efter de begyndte

Ældre elever fuldfører oftere erhvervsuddannelser

I det ovennævnte blev der kun set på frafald for personer under 25 år. Men hvis man også ser på ældre elever, er det bemærkelsesværdigt at personer, der er over 30 år ved uddannelsens begyndelse, langt oftere fuldfører en erhvervsuddannelse end personer under 30 år. I 2018 havde 68 pct. af de studerende, der var fyldt 30 år, da de startede på en erhvervsuddannelse fem år tidligere, fuldført. Det gjaldt kun for 47 pct. af dem under 30 år. Erhvervsuddannelserne er dermed den eneste uddannelsestype, hvor ældre elever er bedre til at fuldføre end yngre elever.

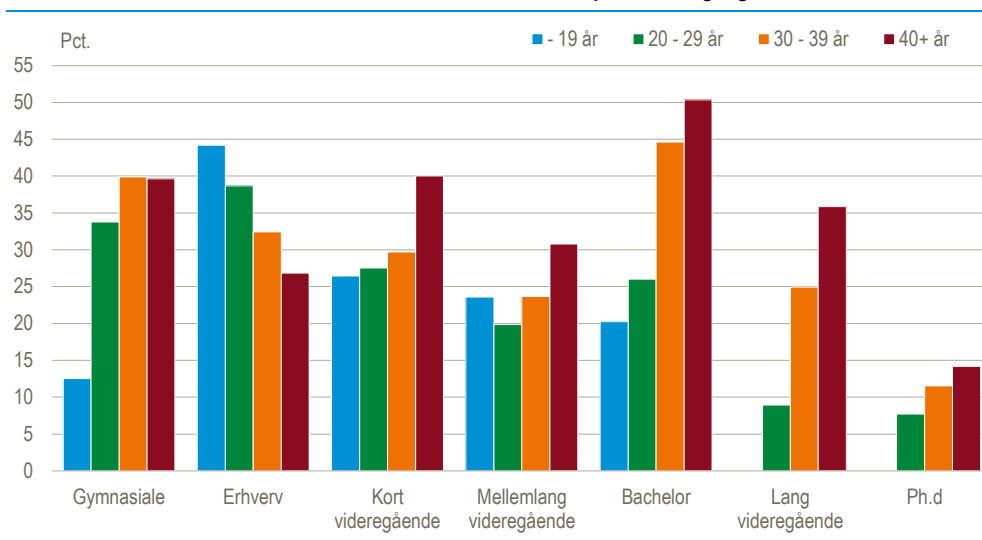
Figur 2.5 Andel der har fuldført fem år efter studiestart fordelt på alder. Årgang 2013

40-årige har særligt lavt frafald

Også når man deler op på mere detaljerede aldersgrupper, ses det, at det er en fordel at være ældre, når man begynder en erhvervsuddannelse. Frafaldet er nede på 27 pct. af personer på 40 år eller derover i modsætning til 44 pct. af dem under 20.

Figur 2.6 Andel der er faldet fra inden for fem år efter studiestart fordelt på alder. Årgang 2013

2.4. Aldrig påbegyndte elever

Hvad er aldrig påbegyndte?

Ud over de elever, som man kan karakterisere som ”klassisk” frafald, eksisterer der også en gruppe, som ikke så ofte er blevet taget med i betragtningen. Det drejer sig om de elever, der tilmelder sig en erhvervsuddannelse, men aldrig begynder på den. Det kan være, at de efter optag kontakter skolen for at melde fra eller at de simpelthen aldrig dukker op til undervisningen, og derfor til sidst bliver fremeldt igen.

Ikke normalt med i statistikken

Disse personer er ikke en del af den ordinære uddannelsesstatistik. Derfor bliver de også behandlet i dette separate afsnit.

Næsten en femtedel af alle tilmeldte begynder aldrig

Fra 2013 til 2018 blev der samlet registreret 67.900 personer som aldrig begyndte på en erhvervsuddannelse, som de var tilmeldt. Det svarer til 18 pct. af alle elever, der blev tilmeldt en erhvervsuddannelse i perioden. Da Danmarks Statistik sidste gang opgjorde disse tal, var det i perioden fra 2011 til 2016, hvor 20 pct. af eleverne ikke mødte op.

Mange aldrig påbegyndte finder senere beskæftigelse

Hvis man ser på de aldrig påbegyndte i perioden 2013 til 2017, som i 2017 ikke var i gang med eller havde fuldført en anden uddannelse, var 39 pct. i 2017 uden for arbejdsstyrken.⁷ 5 pct. var arbejdsløse og 45 pct. var i beskæftigelse. Ved sidste opgørelse var det kun 39 pct. af aldrig påbegyndte mellem 2011 og 2015, der ikke var i gang med eller havde fuldført en anden uddannelse, der var i beskæftigelse.

Forbehold til statistikken

Det tyder altså på, at antallet af aldrig påbegyndte er faldet siden 2016. Der er dog usikkerheder i den præcise tidsregistrering for de aldrig påbegyndte, og der kan være en forsinkelse på, hvornår personerne bliver registreret i skolernes administrative system. Det kan dog ses, at tallene fra 2011 til 2016 ikke har ændret sig signifikant siden de første gang blev opgjort. Det virker derfor overordentligt sandsynligt, at andelen af aldrig påbegyndte er mindsket de seneste år. Denne udvikling er i tråd med konklusionerne tidligere i afsnittet om, at frafaldet er faldet efter reformen.

Enkelte skoler er ikke med i statistikken

Enkelte skoler er ikke med i disse tal. Det skyldes, at de i perioden har skiftet administrativt system til et nyt system, hvor Danmarks Statistik ikke modtager data om aldrig påbegyndte. Derfor er tallene for disse skoler taget helt ud af statistikken. Selv hvis disse skoler var med, ville det dog ikke betyde nogen substantiel ændring i tallene.

⁷ 2018 er ikke med i denne opgørelse, da der endnu ikke findes data om tilknytning til arbejdsmarkedet for dette år. Uden for arbejdsstyrken omfatter personer, som er offentligt forsørgede (bl.a. førtidspensionister, passive kontanthjælpsmodtagere og personer på efterløn), pensionister eller ikke kan placeres i en kategori ud fra tilgængelige oplysninger (fx hjemmegående, unge, der forsørges af forældrene, personer, der lever af sort arbejde eller ledige, der ikke er registreret som ledige).

3. De erhvervsuddannedes andre uddannelser

Sammenfatning

Mange af de erhvervsuddannede har afbrudt en uddannelse inden de begynder på deres erhvervsuddannelse. 39 pct. af dem, der fik en erhvervsuddannelse i 2014, havde afbrudt et eller flere uddannelsesforløb inden deres erhvervsuddannelse. 18 pct. af personerne fra årgang 2014 havde et afbrudt erhvervsfagligt grundforløb bag sig, og 12 pct. havde afbrudt en anden erhvervsfaglig uddannelse. 9 pct. havde afbrudt en gymnasial uddannelse og 8 pct. en videregående uddannelse. 1 pct. havde afbrudt en forberedende grunduddannelse.

Lidt over en fjerdedel – 27 pct. – af de erhvervsuddannede fra årgang 2014 havde været forbi en gymnasial uddannelse inden de tog deres erhvervsuddannelse. 9 pct. af de erhvervsuddannede fra årgang 2014 afbrød en gymnasial uddannelse, mens 18 pct. gennemførte. De erhvervsuddannede fra årgang 2014 havde i højere grad taget en HHX og i mindre grad en STX, hvis man sammenligner med, hvilke gymnasiale uddannelser en ungdomsårgang generelt tager.

Generelt optager erhvervsuddannelserne lidt færre med en gymnasial uddannelse i 2018 end i tidligere år. I 2016 havde 26 pct. af dem, der begyndte på en erhvervsuddannelse, taget en gymnasial uddannelse inden. I 2018 var det 23 pct. af dem, der begyndte på en erhvervsuddannelse, der havde en gymnasial uddannelse.

12,6 pct. af de erhvervsuddannede fra årgang 2014 begyndte på en ny uddannelse senest 21 måneder efter, at de har færdiggjort deres erhvervsuddannelse. Dette er et lille fald ift. de foregående årgange. 14,2 pct. af årgang 2012 påbegyndte en ny uddannelse, mens det var 13,6 pct. af de erhvervsuddannede fra 2013.

Langt de fleste, der begyndte på en ny uddannelse, begyndte enten på en anden erhvervsuddannelse, en kort videregående uddannelse eller en mellemlang videregående uddannelse. De begyndte ofte på en uddannelse, der ligger indholdsmæssigt op ad den erhvervsuddannelse, de har taget.

Dem, der læste en anden erhvervsuddannelse, er oftere uddannet inden for Fødevarer, jordbrug og oplevelsesområdet. Det er fx landmandsuddannede, der vælger at læse landbrugets lederuddannelse.

Dem, der læste en kort videregående uddannelse, er oftere kontor- og handelsuddannede. Blandt de korte videregående uddannelser trækker i høj grad handels-, markedsførings- og finansøkonom.

Dem, der læste en mellemlang videregående uddannelse, er ofte uddannet inden for Omsorg, sundhed og pædagogik. Populære valg blandt de mellemlange uddannelser er bl.a. uddannelserne til pædagog og sygeplejerske.

Dette kapitel vil se nærmere på de uddannelsesforløb, som de erhvervsuddannede har været forbi ud over deres erhvervsuddannelse. Kapitlet er delt i to overordnede afsnit, hvor det første afsnit ser nærmere på dem, der har læst en anden uddannelse inden deres erhvervsuddannelse, mens det andet afsnit beskriver hvilke uddannelser, de erhvervsuddannede læser efter gennemførelsen af deres uddannelse.

Erhvervsuddannelserne er af Undervisningsministeriet kategoriseret som en ungdomsuddannelse, der umiddelbart primært henvender sig til unge, der har taget en grundskoleuddannelse. Men der er også en rigtig stor del af de studerende, der vælger at tage en erhvervsuddannelse senere i deres arbejds- eller uddannelsesliv. Det er derfor interessant både at se på hvilke uddannelser, de erhvervsuddannede har taget inden deres erhvervsuddannelse og på de uddannelser, de tager efter endt erhvervsuddannelse.

Population: Årgang 2014

Analyserne i dette afsnit er baseret på Danmarks Statistiks afgangregister fra 2017. Registeret indeholder oplysninger om de studerende, der færdiggjorde deres uddannelse i studieåret 2014 (1. oktober 2013 – 30. september 2014). Registeret indeholder bl.a. oplysninger om arbejdsmarkeds- og uddannelsestiknytning 3, 9, 15 og 21 måneder efter endt uddannelse. I registeret er udvalgt de personer, der har færdiggjort en erhvervsuddannelse i 2014. Personer, der udelukkende har færdiggjort et grundforløb i 2014, er ikke medtaget.

Årgang 2014 dækker i dette kapitel over dem, der færdiggjorde deres erhvervsuddannelse i 2014. Denne årgang er valgt, da den er den seneste årgang i afgangregisteret, der kan følges op til 21 måneder efter endt uddannelse.

Der er i Danmarks Statistiks afgangregister 33.815, der færdiggjorde en erhvervsuddannelse i 2014.

Læs mere om afgangregisteret her:

www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/statistikdokumentation/afgangsregistret/indhold

Desuden er der inddraget oplysninger fra Danmarks Statistiks elevregister 3. Oplysningerne om de erhvervsuddannedes andre uddannelsesforløb er hentet i dette register.

Læs mere om elevregister 3 her:

www.dst.dk/da/TilSalg/Forskningsservice/Dokumentation/hoekvalitetsvariable/elevregister-3

3.1. Uddannelsesforløb inden erhvervsuddannelsen

Flere af de erhvervsuddannede fra årgang 2014 har en række uddannelsesforløb bag sig, inden de tog deres erhvervsuddannelse. Langt de fleste, der færdiggjorde en erhvervsuddannelse i 2014, har også færdiggjort en grundskoleuddannelse i Danmark. Således har 92 pct. færdiggjort en grundskoleuddannelse i Danmark, mens kun 3 pct. overhovedet ikke har gennemført en anden uddannelse i Danmark.

66 pct. af de 33.815, der færdiggjorde en erhvervsuddannelse i 2014, havde gennemført et erhvervsfagligt grundforløb inden, mens 20 pct. havde gennemført en anden erhvervsfaglig uddannelse. At det ikke er alle fra årgang 2014, der havde gennemført et grundforløb, skyldes, at de blev uddannet inden det var obligatorisk for stort set alle erhvervsuddannelseselever at gennemføre et grundforløb som en del af uddannelsen.

*Ét forløb
pr. uddannelsesniveau
pr. person*

I denne analyse er der kun udvalgt ét uddannelsesforløb pr. uddannelsesniveau pr. person. I de tilfælde, hvor personen har flere forløb bag sig på samme uddannelsesniveau – fx flere forløb på gymnasiale uddannelser, så er gennemførte forløb valgt frem for afbrudte forløb. I tilfælde af flere afbrudte eller gennemførte forløb, så er det senest afsluttede eller gennemførte forløb valgt.

Fx indgår en person med både et fuldført forløb og et afbrudt forløb kun med det fuldførte forløb, og en person med to afbrudte forløb indgår kun med det senest afbrudte.

Når man ser på, hvor mange der færdiggjorde en anden type uddannelse end en erhvervsuddannelse, har langt de fleste færdiggjort en gymnasial uddannelse. 18 pct. af 2014-årgangen havde gennemført en gymnasial uddannelse inden deres erhvervsuddannelse. Til sammenligning havde 4 pct. gennemført en videregående uddannelse.

*39 pct. har afbrudt en
anden ungdomsuddannelse
eller en videregående
uddannelse*

Det var 39 pct. af 2014-årgangen, der havde afbrudt et eller flere uddannelsesforløb inden deres erhvervsuddannelse. 18 pct. af personerne fra årgang 2014 havde et afbrudt erhvervsfagligt grundforløb bag sig og 12 pct. havde afbrudt en anden erhvervsfaglig uddannelse.

9 pct. havde afbrudt en gymnasial uddannelse og 8 pct. en videregående uddannelse. 1 pct. havde afbrudt en forberedende grunduddannelse. I alt havde 18 pct. af årgang 2014 afbrudt en anden uddannelse end en erhvervsfaglig uddannelse, inden de tog deres erhvervsuddannelse.

Tabel 3.1 Uddannelsesforløb inden erhvervsuddannelse for erhvervsuddannelsesårgang 2014

	Gennemførte forløb	Afbrudte forløb
Antal forløb	37 576	16 065
Antal personer i årgang 2014	33 815	33 815
	----- pct. af årgang 2014 -----	
Forberedende uddannelser	3	1
Gymnasial uddannelse	18	9
Erhvervsfaglige grundforløb	66	18
Erhvervsfaglige uddannelser	20	12
Korte videregående uddannelser	2	2
Mellemlange videregående uddannelser	1	3
Bacheloruddannelser	1	2
Lange videregående uddannelser	0	0

Anm.1: Der er kun medtaget ét forløb pr. uddannelsesniveau pr. person i denne tabel. Gennemførte forløb er valgt over afbrudte forløb. En person kan derfor godt indgå med flere uddannelsesforløb, så længe disse ikke er på samme niveau.

Anm.2: Grundskoleforløb er ikke medtaget

3.1.1. Gymnasiale uddannelsesforløb inden erhvervsuddannelse

27 pct. af årgang 2014 har et forløb på en gymnasial uddannelse bag sig

Når man ser bort fra grundskolen og erhvervsfaglige uddannelser, så har den største andel af årgang 2014, der har været forbi en anden uddannelse, været forbi en gymnasial uddannelse. Der er i alt 9.286 af de 33.815 erhvervsuddannede fra årgang 2014, der havde et forløb på minimum én gymnasial uddannelse inden deres erhvervsuddannelse. Dvs. at 27 pct. af de erhvervsuddannede fra årgang 2014 havde et forløb på en gymnasial uddannelse bag sig, inden de gik i gang med deres erhvervsuddannelse.

Gymnasiale uddannelser

STX: Almen studentereksamen er en 3-årig gymnasial uddannelse med en bred vifte af fag indenfor samfundsvidenskab, naturvidenskab og humaniora.

HHX: Højere handelseksamen er en 3-årig gymnasial uddannelse, der især indeholder fag indenfor økonomi og erhvervsforhold.

HTX: Teknisk studentereksamen er en 3-årig gymnasial uddannelse, der især indeholder fag indenfor de tekniske og naturvidenskabelige områder.

HF: HF-eksamen er en 2-årig gymnasial uddannelse.

Derudover kan man også opnå en gymnasial uddannelse ved at tage en studentereksamen på studenterkursus.

Kilde: UddannelsesGuiden, www.ug.dk

66 pct. af dem, der har et gymnasialt forløb bag sig, har bestået forløbet

De fleste af dem fra årgang 2014, der havde været forbi en gymnasial uddannelse, havde også fuldført den. Således havde 66 pct., af dem, der havde påbegyndt en gymnasial uddannelse også bestået en studentereksamen.

De fleste havde påbegyndt en HHX, om end en næsten lige så stor andel havde været forbi en STX. En mindre andel havde gået på HF, endnu færre var startet på HTX, mens en meget lille gruppe havde læst på studenterkursus.

Ét forløb pr. person

I denne analyse er der kun udvalgt ét gymnasialt forløb pr. person. I de tilfælde, hvor personen har flere forløb bag sig er gennemførte forløb valgt fremfor afbrudte forløb. I tilfælde af flere afbrudte eller gennemførte forløb, så er det senest afsluttede forløb valgt.

Fx indgår en person med både et fuldført forløb og et afbrudt forløb kun med det fuldførte forløb. Og en person med to afbrudte forløb indgår kun med det senest afbrudte.

De fleste havde fuldført den gymnasiale uddannelse, som de var på, hvilket ses af Tabel 3.2. 66 pct. fuldførte den STX-uddannelse, de påbegyndte, 75 pct. fuldførte deres HHX, mens 54 pct. og 61 pct. fuldførte hhv. deres HTX eller HF.

Tabel 3.2 Gymnasiale forløb for de erhvervsuddannede fra årgang 2014

	STX	HHX	HTX	HF
Antal	3 101	3 379	826	1 947
	pct.			
I alt	100	100	100	100
Fuldført	66	75	54	61
Afbrudt	34	25	46	39

Anm.: Uddannelsesforløb på studenterkursus og gamle 1 og 2-årige HTX- eller HHX-forløb er ikke medtaget i denne tabel.

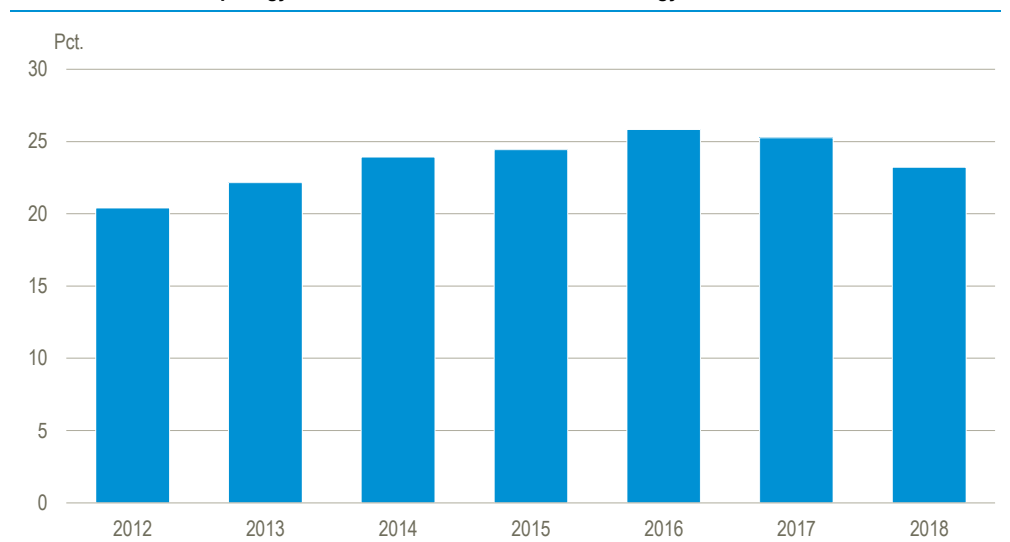
Den største andel af dem fra årgang 2014, der havde bestået en gymnasial uddannelse, havde bestået en HHX. Det er 41 pct. af dem, der havde bestået en gymnasial uddannelse, der havde bestået en HHX. 33 pct. havde bestået en STX, 19 pct. en HF og 7 pct. en HTX

Dette er en anderledes fordeling, hvis man sammenligner med, hvilke gymnasiale uddannelser en ungdomsårgang tager. Her er det langt de fleste, der vælger at læse en STX fremfor en erhvervsrettet gymnasial uddannelse. Af dem, der færdiggjorde en gymnasial uddannelse i 2014, var det fx 59 pct., der færdiggjorde en STX, 16 pct. der færdiggjorde en HHX, 8 pct. en HTX og 15 pct. en HF.

Færre der påbegynder en erhvervsuddannelse har allerede en gymnasial uddannelse

Hvis man for en kort stund fjerner zoomet fra årgang 2014 og breder perspektivet lidt ud, kan man bedre se noget om udviklingen over tid ift. i hvor høj grad erhvervsuddannelserne rekrutterer personer, der allerede har en gymnasial uddannelse. Hvis man ser på dem, der har påbegyndt en erhvervsuddannelse i 2012 eller senere, så kan man se, at andelen af dem, der har påbegyndt en erhvervsuddannelse, der har en gymnasial uddannelse, er steget frem til 2016 for derefter at falde igen i 2017 og 2018.

Figur 3.1 Andel af dem, der har påbegyndt en erhvervsuddannelse, der har en gymnasial uddannelse

Anm.: Der er ikke medtaget personer, der påbegynder på de erhvervsuddannelser, der af Danmarks Statistik er kategoriseret som udelte. I de tilfælde, hvor en person har påbegyndt flere erhvervsuddannelser, er det kun den først påbegyndte, der er medtaget. Fx er en person, der har påbegyndt grundforløb i 2014 og hovedforløb i 2015 kun medtaget med begyndelsestidspunkt i 2014. Påbegyndelsesår er lig med studieår – fx dækker 2012 over personer, der påbegyndte en erhvervsuddannelse i perioden 1. oktober 2011 - 30. september 2012.

3.1.2. Valg af erhvervsuddannelse baseret på fuldført gymnasial uddannelse

Erhvervsuddannede med en HHX læser i høj grad en erhvervsuddannelse indenfor Kontor, handel og forretningservice

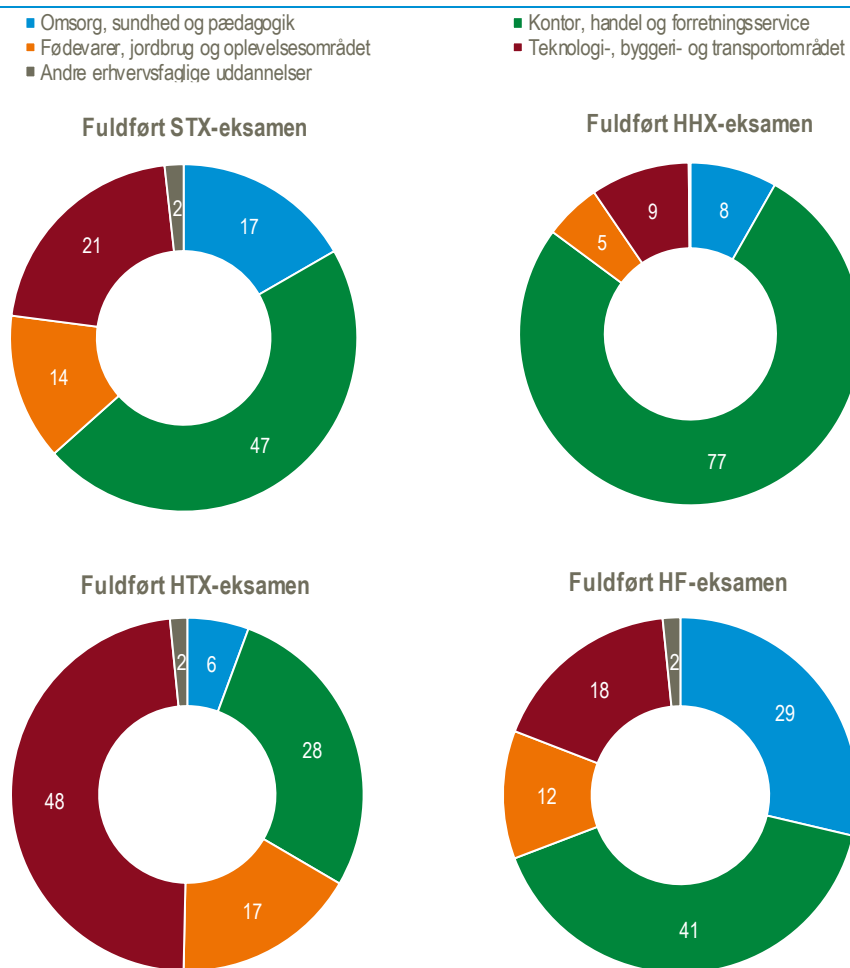
Der var stor forskel på hvilken type af erhvervsuddannelse, dem, der havde bestået en gymnasial uddannelse, valgte. Fordelingen er ikke så overraskende, idet dem, der havde bestået en HHX-eksamen, i høj grad (77 pct.) valgte en erhvervsuddannelse indenfor *Kontor, handel og forretningservice*, hvorimod det for personer med en HTX-eksamen var den største gruppe (48 pct.), der valgte en erhvervsuddannelse indenfor *Teknologi-, byggeri- og transportområdet*.

Til sammenligning var det 26 pct. af alle de erhvervsuddannede i 2014, der havde valgt en erhvervsuddannelse indenfor *Kontor, handel og forretningservice*. Dem med en gymnasial eksamen, valgte derfor i højere grad en erhvervsuddannelse indenfor *Kontor, handel og forretningservice* end dem uden en gymnasial uddannelse.

34 pct. af de erhvervsuddannede fra årgang 2014 valgte en erhvervsuddannelse indenfor *Teknologi-, byggeri- og transportområdet*. 27 pct. valgte en uddannelse indenfor *Omsorg, sundhed og pædagogik*, mens 12 pct. valgte en uddannelse indenfor *Fødevarer, jordbrug og oplevelsesområdet*.

Der er derfor en meget lille overrepræsentation af dem med en HF-eksamen, der valgte en erhvervsuddannelse indenfor *Omsorg, sundhed og pædagogik*. Dem, der tog en HTX-eksamen inden deres erhvervsuddannelse, valgte i højere grad (17 pct.) også at tage en erhvervsuddannelse inden for *Fødevarer, jordbrug og oplevelsesområdet* end dem, der ikke har taget en HTX-eksamen (12 pct.).

Figur 3.2 Erhvervsuddannelsens hovedområde fordelt efter fuldført uddannelse

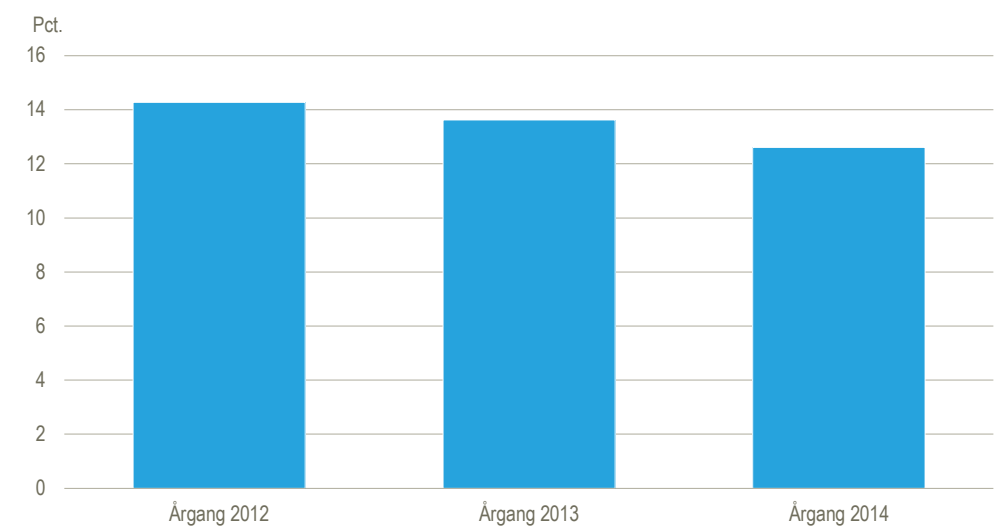
3.2. Videre uddannelse

En lang række af erhvervsuddannelserne ligger temamæssigt og indholdsmæssigt tæt op ad en række videregående uddannelser. Det kan derfor ses som en naturlig progression at læse en ny uddannelse indenfor det videregående uddannelsessystem. I dette afsnit vil der blive fremhævet en række sammenhænge imellem afsluttet erhvervsuddannelse og valg af videre uddannelse.

12,6 pct. begynder på en anden uddannelse

Der er 12,6 pct. af de 33.815 fra årgang 2014, der var begyndt på en ny uddannelse senest 21 måneder efter, at de har færdiggjort deres erhvervsuddannelse. Dette er en lidt lavere andel end dem, der færdiggjorde en erhvervsuddannelse årene før. Således havde 14,2 pct. af årgang 2012 påbegyndt en ny uddannelse senest 21 måneder efter afslutningen på deres erhvervsuddannelse, mens det var 13,6 pct. af de erhvervsuddannede fra 2013.

Figur 3.3 Andel af de erhvervsuddannede der er begynder på en ny uddannelse senest 21 måneder efter afsluttet erhvervsuddannelse. Erhvervsuddannelsesårgang 2012-14

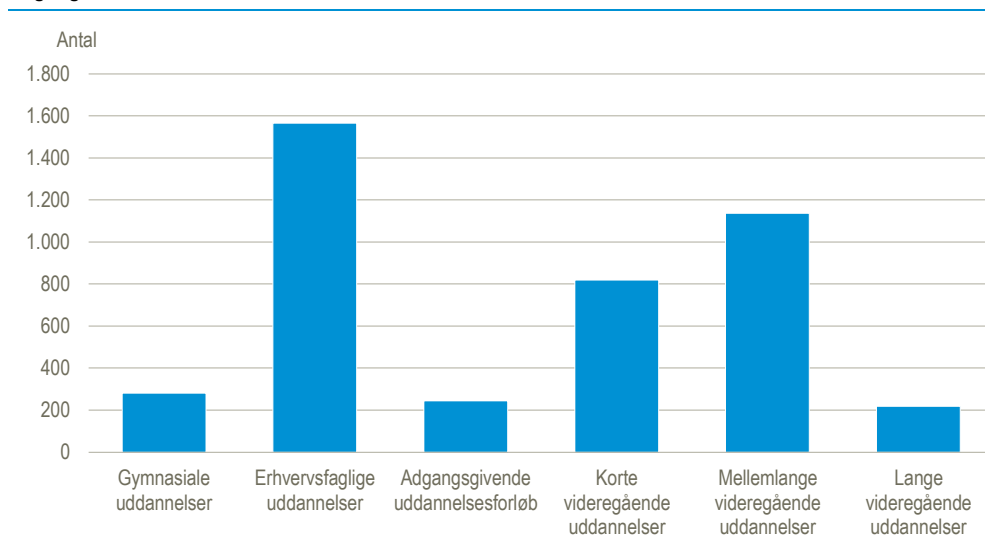
Udvælgelse af videre uddannelse

Den videre uddannelse for de færdiguddannede vælges ud fra, om uddannelsen er påbegyndt og igangværende hhv. 3, 9, 15 eller 21 måneder efter afslutning af erhvervsuddannelsen. I de tilfælde hvor der påbegyndes flere uddannelser i perioden efter afslutningen på erhvervsuddannelsen, vælges den først påbegyndte af uddannelserne. Der er udelukkende medtaget oplysninger om, hvorvidt der påbegyndes en ny uddannelse, der er ikke medtaget oplysninger om, hvorvidt den nye uddannelse færdiggøres.

De fleste erhvervsuddannede begynder enten på en anden EUD, en KVU eller på en MVU

Hvis man ser nærmere på hvilke uddannelser, som de erhvervsuddannede fra årgang 2014 begyndte på, så ses det, at flest begyndte på en anden erhvervsuddannelse, men mange begyndte også på en kort videregående uddannelse (KVU) eller en mellemlang videregående uddannelse (MVU). Langt færre valgte at begynde på en gymnasial uddannelse, et adgangsgivende uddannelsesforløb eller en lang videregående uddannelse (jf. Figur 3.4).

Figur 3.4 Antal af erhvervsuddannede, der påbegynder en ny uddannelse fordelt på den nye uddannelsesgruppe. Årgang 2004

Udgangspunktet for analyserne i dette afsnit er at se på, hvilke erhvervsuddannelser, dem, der læser videre, har taget. Der er ganske stor overensstemmelse, når man sammenligner hovedområdefordelingen på alle færdiguddannede med hovedområdefordelingen for dem, der påbegynder en ny uddannelse. Fx gælder det for begge grupper, at der er flest med en erhvervsuddannelse indenfor *Teknologi-, byggeri- og transportområdet*.

Population: Årgang 2014

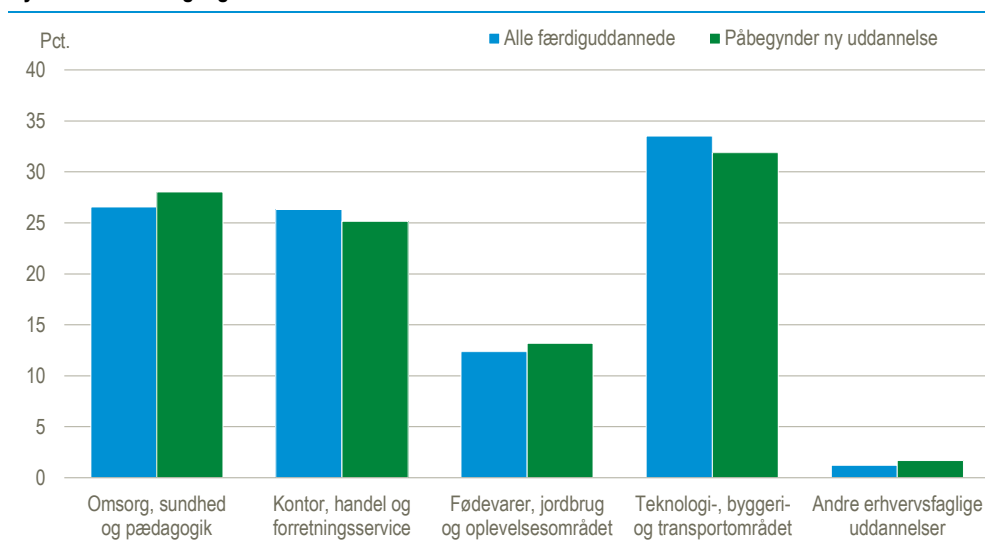
Analyserne i dette afsnit er også baseret på Danmarks Statistiks afgangregister fra 2017. Se yderligere beskrivelse i boks på side 1.

Der er i Danmarks Statistiks afgangregister 33.815, der færdiggjorde en erhvervsuddannelse i 2014.

Læs mere om afgangregisteret her:

www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/statistikdokumentation/afgangsregistret/indhold

Figur 3.5 Opdeling på erhvervsuddannelsens hovedområde af alle færdiguddannede og dem der påbegynder en ny uddannelse. Årgang 2014

Blandt dem, der påbegyndte en ny uddannelse, var der en lidt større andel indenfor *Omsorg, sundhed og pædagogik* og *Fødevarer, jordbrug og oplevelsesområdet* end blandt alle færdiguddannede. Forskellene er dog så små, at der ikke kan spores nogen decideret trend på dette overordnede niveau.

3.2.1. Erhvervsfaglige uddannelser

En stor del af dem, der afsluttede en erhvervsuddannelse i 2014, og efterfølgende begyndte på en anden uddannelse, begyndte på en anden erhvervsuddannelse (37 pct.). (dette ses også i figur 3.4)

Nogen startede helt forfra og begyndte på et nyt erhvervsfagligt grundforløb, nogen skiftede spor og begyndte på en helt anden erhvervsuddannelse, mens andre fortsatte på en erhvervsuddannelse, der lå i direkte forlængelse af deres første erhvervsuddannelse. Et eksempel på sidstnævnte, og en typisk progression indenfor uddannelsesgruppen, var landmandsuddannede, der efterfølgende begyndte på landbrugets lederuddannelse.

Tabel 3.3 Antal påbegyndte erhvervsuddannelser fordelt på erhvervsuddannelsestype. Årgang 2004

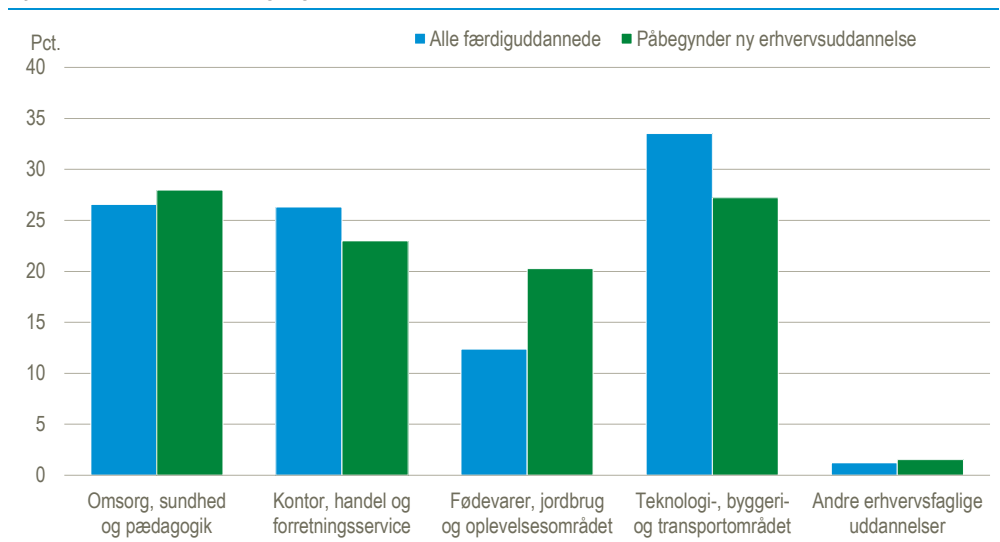
	antal
I alt	1 565
Erhvervsfaglige grundforløb	431
Erhvervsfaglige uddannelser	1 134

Typiske videre uddannelsesveje for erhvervsuddannede

Social- og sundhedshjælper [EUD] -> Social- og sundhedsuddannelsen [EUD], 130 personer
Landmand [EUD] -> Landbrugets lederuddannelse [EUD], 126 personer
Social- og sundhedshjælper [EUD] -> Nyt grundforløb [EUD], 70 personer

Fordeler man personerne, der påbegyndte en ny erhvervsuddannelse på hovedområder, adskiller de sig fra alle, der fuldførte en erhvervsuddannelse i 2014, ved i højere grad at læse videre på en uddannelse inden for *Fødevarer, jordbrug og oplevelsesområdet* og i mindre grad at uddanne sig inden for *Teknologi-, byggeri- og transportområdet*. (jf. Figur 3.6).

Figur 3.6 Opdeling på erhvervsuddannelsens hovedområde af alle færdiguddannede og dem der påbegynder en ny erhvervsuddannelse. Årgang 2004

3.2.2. Gymnasiale uddannelser

Det er en meget lille andel af de erhvervsuddannede, der efterfølgende begyndte på en gymnasial uddannelse. Det var i alt 281 af de færdiguddannede i 2014, hvilket udgør under 1 pct. af det samlede antal af årgang 2014. De 281 erhvervsuddannede kom fra i alt 85 forskellige erhvervsuddannelser, så det er svært at fremhæve tydelige mønstre ift. hvem, der læste en gymnasial uddannelse efter deres erhvervsuddannelse.

De fleste, der tager en gymnasial uddannelse efter deres erhvervsuddannelse, vælger en HF

Dem, der begyndte på en gymnasial uddannelse, begyndte i høj grad på et HF-forløb. Knap 83 pct. af de 281 læste en HF, mens de resterende godt 17 pct. påbegyndte en STX, HTX eller HHX.

3.2.3. Adgangsgivende forløb

En endnu mindre andel af de erhvervsuddannede begyndte på et adgangsgivende forløb til en videregående uddannelse. Stort set samtlige af de 244 (237 af dem), der gjorde dette, begyndte på at tage en adgangseksamen til ingeniøruddannelsen. Det var typisk elektrikere, tømrere, mekanikere o. lign., der valgte at gå denne vej videre i uddannelsessystemet.

Typiske videre uddannelsesveje for erhvervsuddannede

Elektriker [EUD] -> Adgangseksamen til ingeniøruddannelsen [Adgangsgivende forløb], 76 personer
Mekaniker [EUD] -> Adgangseksamen til ingeniøruddannelsen [Adgangsgivende forløb], 43 personer

Elektriker er en samlebetegnelse for elektrikeruddannelserne med følgende specialer: Installationsteknik, styrings- og reguleringsteknik og bygningsautomatik.

Mekaniker er en samlebetegnelse for mekanikeruddannelserne med følgende specialer: Automekaniker, personvogsmekaniker og lastvogsmekaniker.

3.2.4. Korte videregående uddannelser

Der er forholdsvis stor spredning ift. hvilke korte videregående uddannelser, som de erhvervsuddannede læste videre på. Der er 819 erhvervsuddannede, der begyndte på i alt 29 korte videregående uddannelser.

Den største gruppe læste til enten handelsøkonom eller markedsføringsøkonom. Det var i alt 160 af de 819, der begyndte på disse to uddannelser. De kom dog fra over 120 forskellige erhvervsuddannelser, og der var ikke nogen erhvervsuddannelse, hvor der kom flere end 12 fra. Blandt andre populære korte videregående uddannelser kan nævnes jordbrugsteknolog (71), VVS-/elinstallatør (69) og finansøkonom (55).

Typiske videre uddannelsesveje for erhvervsuddannede

Detailuddannet [EUD] -> Handelsøkonom [KVU], 64 personer
Elektriker [EUD] -> Elinstallatør [KVU], 49 personer
Detailuddannet [EUD] -> Markedsføringsøkonom [KVU], 47 personer
Webudvikler [EUD] -> Datamatiker [KVU], 46 personer

Detailuddannet er en samlebetegnelse for detailuddannelserne indenfor: Blomster, boghandel, butikshjælper, byggemarked, dameekvipering, guld og sølv, herreekviperings, isenkram, glas og porcelæn, kolonial, kædebutik, legetøj og hobby, materialhandel, møbler og boligudstyr, optik, salgsassistent, sko og læder, sport og camping, stormagasin, tekstil, TV og radio, forbrugerelektronik og musik, video og software.

Opdelingen af erhvervsuddannelser inden for *Kontor, handel og forretningservice* er meget detaljeret, og uddannelserne fremgår derfor med ganske få dimittender. Fx kan man blive detail-uddannet inden for dameekvipering, herreekviperings, sko og læder, sport og camping og en lang række andre underkategorier. Det er derfor vanskeligt at isolere tydelige veje. I nedenstående boks er de detailuddannede slået sammen under ét for på den måde at skabe en lidt større gruppe. I alt har 196 detailuddannede valgt at læse en kort videregående uddannelse.

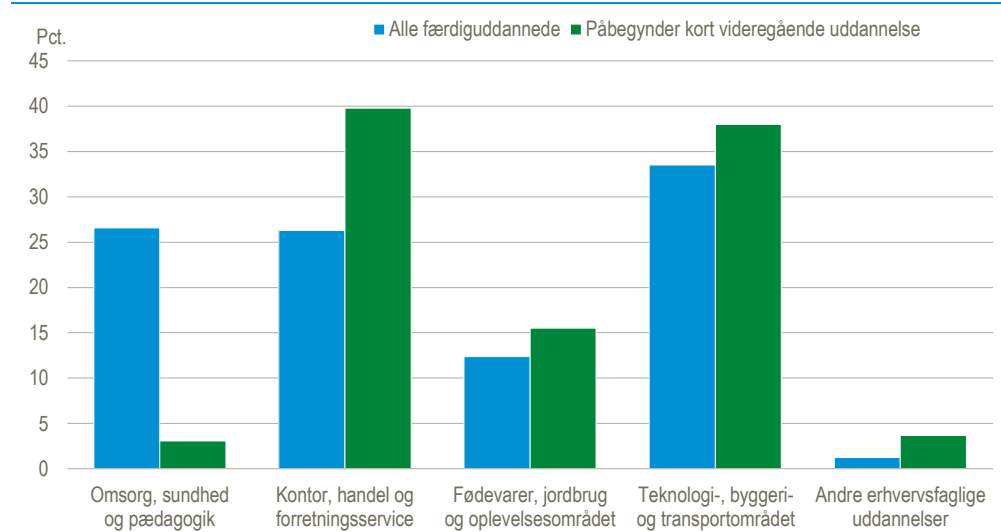
Tabel 3.4 Specialisering for detailuddannede, der læser videre på en KVU. Årgang 2004

Detail, kædebutik	42
Detail, dameekvipering	21
Detail, salgsassistent	19
Detail, tekstil	17
Detail, herreekviperings	14
Detail, øvrige	83
Detail, i alt	196

De erhvervsuddannede, der læser en KVU, kommer ofte med en EUD indenfor Kontor, handel og forretningservice

Det er især de erhvervsuddannede indenfor *Kontor, handel og forretningservice*, der læste videre på en kort videregående uddannelse. Dette harmonerer godt med, at det bl.a. var de korte videregående uddannelser til markedsføringsøkonom, handelsøkonom og finansøkonom, der var populære for de erhvervsuddannede. De erhvervsuddannede fandt derfor umiddelbart korte videregående uddannelser, der kunne komplementere og videreudvikle deres kompetencer.

Figur 3.7 Opdeling på erhvervsuddannelsens hovedområde af alle færdiguddannede og dem der påbegynder en kort videregående uddannelse. Årgang 2004

3.2.5. Mellemlange videregående uddannelser

Andelen af erhvervsuddannede, der begyndte på en mellemlang videregående uddannelse var den næststørste af grupperne, der begyndte på en ny uddannelse. Den udgjorde 33,6 pct. af de erhvervsuddannede i 2014, som begyndte på en ny uddannelse (dette ses også i Figur 3.4).

De erhvervsuddannede, der læser en MVU, kommer ofte med en EUD indenfor Omsorg, sundhed og pædagogik

Det var især erhvervsuddannede fra hovedområdet indenfor *Omsorg, sundhed og pædagogik*, der valgte at begynde på en mellemlang videregående uddannelse (jf. Figur 3.8). Det var især store professionsbacheloruddannelser som pædagog- og sygeplejerskeuddannelsen som trak de erhvervsuddannede til sig

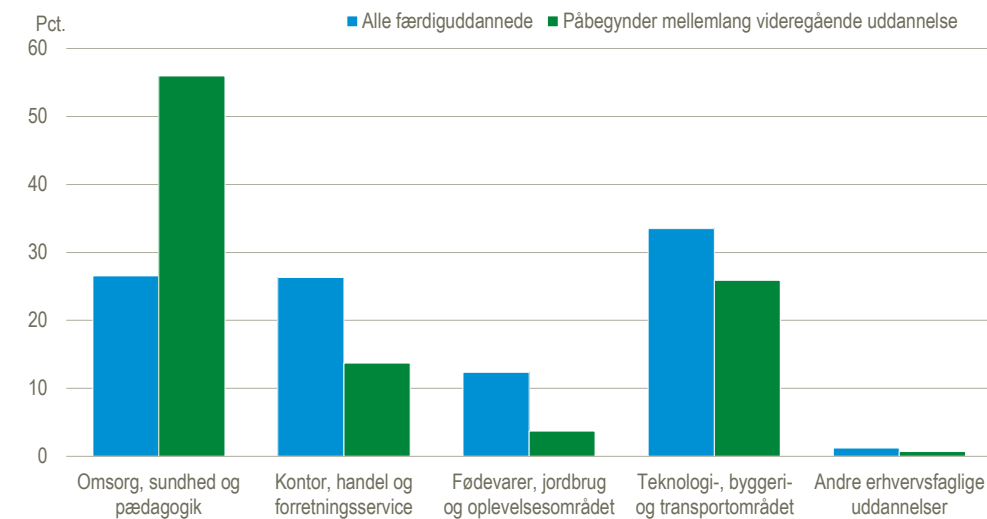
Disse store professionsbacheloruddannelser ligger da også indholdsmæssigt tæt op ad nogle af de store erhvervsuddannelser. Det kan derfor ses som en naturlig vej at udvide sine uddannelsesgivne kompetencer ved at læse videre på en MVU.

Typiske videre uddannelsesveje for erhvervsuddannede

Pædagogisk assistentuddannelse [EUD] -> Pædagog [MVU], 276 personer
 Social- og sundhedsassistent [EUD] -> Sygeplejerske [MVU], 165 personer
 Tømrer [EUD] -> Bygningskonstruktør [MVU], 98 personer

Uddannelsen til bygningskonstruktør var også populær blandt de erhvervsuddannede, der tog en mellemlang videregående uddannelse. Ud over tømrere, så valgte bl.a. også murere og snedkere at læse til bygningskonstruktør

Figur 3.8 Opdeling på erhvervsuddannelsens hovedområde af alle færdiguddannede og dem der påbegynder en mellemlang videregående uddannelse. Årgang 2004

3.2.6. Lange videregående uddannelser

Det er ikke mange af de erhvervsuddannede, der efterfølgende begyndte på en lang videregående uddannelse. I alt begyndte kun 218 på en lang videregående uddannelse, og langt de fleste (192) begyndte på en akademisk bacheloruddannelse. Der er stor spredning i hvilke erhvervsuddannelser, som de kom fra, men en lang række kommer fra *Kontor, handel og forretningservice*.

De fleste valgte en samfundsvidenskabelig bacheloruddannelse, f.eks. begyndte flest på HA almen, men det var kun 37 personer. De fleste af dem har gennemført en erhvervsuddannelse inden for kontor. Næstflest begyndte på en bacheloruddannelse i idræt, og derefter var der under 10 på de resterende bacheloruddannelser.

4. Erhvervsuddannede på arbejdsmarkedet

Sammenfatning

73 pct. af personer mellem 15 og 69 år med en erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse var i 2017 i beskæftigelse. Det er 5 pct. færre end blandt personer med en videregående uddannelse, men arbejdsløsheden var den samme som for personer med en videregående uddannelse. Forskellen opstår altså, fordi der er flere erhvervsuddannede uden for arbejdsstyrken.

Der er stor forskel i både beskæftigelsesgrad og indkomst mellem forskellige typer af erhvervsuddannelser. Fx er der mange i beskæftigelse inden for jordbrug og elektronik, men ikke så mange inden for grafisk teknik og medieproduktion.

73 pct. af de personer, der fuldførte en erhvervsuddannelse i 2014 var i beskæftigelse 21 måneder efter færdiggjort uddannelse. Det er en højere andel beskæftigede end dimittender fra både korte, mellemlange og lange videregående uddannelser.

Der var i 2017 en meget lille andel af de erhvervsuddannede, der havde en erhvervsindkomst på mindre end 100.000 kr. om året. Der var til gengæld også færre erhvervsuddannede med en indkomst på over 500.000 kr. i 2017, hvis man sammenligner med den øvrige population.

Blandt erhvervsuddannede tjener kvinder generelt mindre end mænd og forskellen mellem kønnene er større end i resten af befolkningen. Til gengæld er der generelt flere efterkommere med en erhvervsuddannelse, der har en høj indkomst end blandt andre.

De erhvervsuddannede har den største andel af selvstændige i Danmark. 7,5 pct. af de erhvervsaktive med en erhvervsuddannelse var selvstændige i 2017.

Population

Basis for kapitlet er Danmarks Statistiks register over befolkningens højest fuldførte uddannelse. Data herfra er blevet koblet sammen med data om status på arbejdsmarkedet fra den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS) og personindkomststatistik. Der ses i det følgende kun på personer i den erhvervsaktive alder, her defineret som mellem 15 og 69 år.

4.1. Beskæftigelse for erhvervsuddannede

72,8 pct. af de erhvervsuddannede er beskæftigede

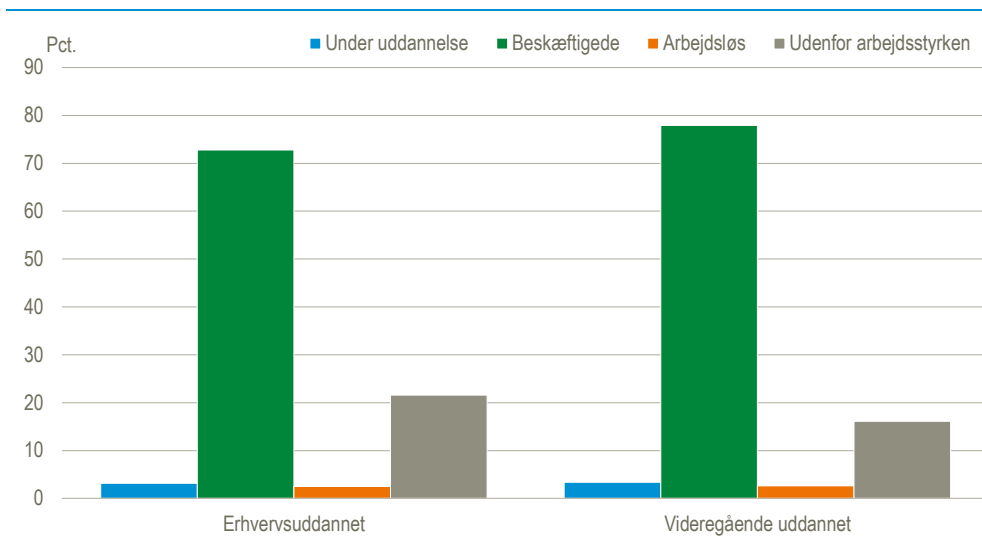
Blandt personer med en erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse i 2017 var 72,8 pct. beskæftigede, 21,6 pct. uden for arbejdsstyrken⁸, 3,1 pct. under anden uddannelse og 2,5 pct. arbejdsløse.

77,9 pct. af personer med videregående uddannelse er beskæftigede

Blandt personer med en videregående uddannelse som højest fuldførte uddannelse (kort, mellemlang eller lang) var 77,9 pct. beskæftigede, 16,1 pct. uden for arbejdsstyrken, 3,4 pct. under anden uddannelse og 2,6 pct. arbejdsløse.

⁸ Uden for arbejdsstyrken omfatter personer, som er offentligt forsørgede (bl.a. førtidspensionister, passive kontanthjælpsmodtagere og personer på efterløn), pensionister eller personer, der ikke kan placeres i en kategori ud fra tilgængelige oplysninger (fx hjemmegående, unge, der forsørges af forældrene, personer, der lever af sort arbejde eller ledige, der ikke er registreret som ledige).

Figur 4.1 Status i 2017 for personer med erhvervsuddannelse og videregående uddannelse som højest fuldførte uddannelse

Erhvervsuddannede er overrepræsenterede blandt personer uden for arbejdsstyrken

Færre erhvervsuddannede er altså i beskæftigelse i forhold til personer med en videregående uddannelse. Forskellen opstår, fordi flere personer med en erhvervsuddannelse er uden for arbejdsstyrken. Andelen af arbejdsløse er næsten den samme for begge grupper.⁹

Jordbrugsuddannelser har flest i beskæftigelse

Der er naturligvis forholdsvis store forskelle på andelen af beskæftigede blandt forskellige typer af erhvervsuddannelser. Området med flest beskæftigede i 2017 var *Jordbrug og natur* med 85 pct. i beskæftigelse. Dette område indeholder blandt andet landbrugsuddannelser, gartneruddannelser, dyrepasser og lignende. Området med færrest beskæftigede var *Teknik- og industriuddannelser i øvrigt* med 57 pct. Dette område er dog meget lille med kun 450 personer. Hvis man kun ser på større felter er det *Teknologiområdet, grafisk teknik og medieproduktion*, der ligger i bund med 68 pct. beskæftigede. De store uddannelser inden for grafisk teknik og medieproduktion er webudvikler og mediegrafiker.

Tabel 4.1 Beskæftigelsesprocent fordelt på hovedområder. 2017

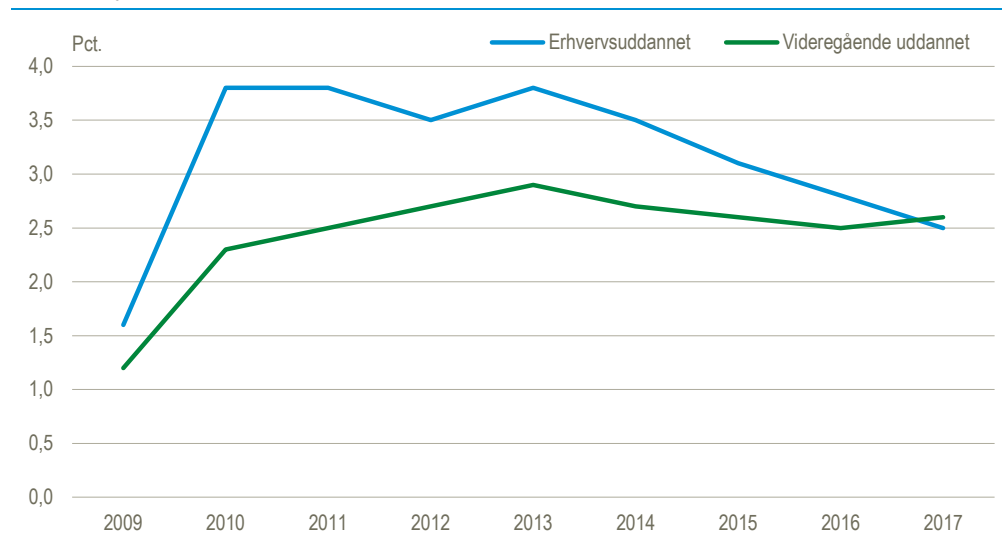
	Pct.
Top 5	
Jordbrug og natur	84,9
Teknologiområdet, strøm og elektronik mv.	83,6
Transport- og logistikområdet	83,4
Teknologiområdet, cykel-, auto- og skibsmekanik	81,1
Fødevarer mv.	77,2
Bund 5	
Teknik- og industriuddannelser i øvrigt	56,6
Andre erhvervsfaglige uddannelser	64,1
Teknologiområdet, grafisk teknik og medieproduktion	68,5
Omsorg, sundhed og pædagogik	68,7
Oplevelsesområdet	70,2

⁹ En sammenligning med personer med andre former for højest fuldførte uddannelse vil ikke give mening, idet mange personer uden uddannelse eller kun med grundskole eller gymnasial uddannelse er under anden uddannelse. Den bedste sammenligning er derfor med personer med videregående uddannelse, da der her er tale om uddannelser, der giver erhvervskompetence.

Flere erhvervsuddannede end videregående uddannede blev arbejdsløse under finanskrisen

Hvis man ser på udviklingen over tid, ses det, at erhvervsuddannede ser ud til at være blevet hårdere ramt af finanskrisen end personer med en videregående uddannelse. I 2009 var 1,6 pct. af de erhvervsuddannede arbejdsløse, mens det gjaldt for 1,2 pct. af dem med en videregående uddannelse. I 2010, efter krisen for alvor var slået igennem, var det 3,8 pct. erhvervsuddannede, der var arbejdsløse, mens det kun var 2,3 pct. af de videregående uddannede. Frem mod 2013 steg andelen af arbejdsløse blandt personer med en videregående uddannelse, mens erhvervsuddannede forblev på samme stabile niveau. Fra 2014 og frem er andelen af arbejdsløse faldet for begge grupper, men faldet har været størst for erhvervsuddannede, hvilket betyder, at der i 2017 faktisk var en større andel arbejdsløse blandt personer med videregående uddannelse. Årsagen til, at svingningerne i andelen af arbejdsløse har været større for erhvervsuddannede, kan være, at forholdsvis flere erhvervsuddannede er ansat i den private sektor end de videregående uddannede.

Figur 4.2 Andel arbejdsløse over tid

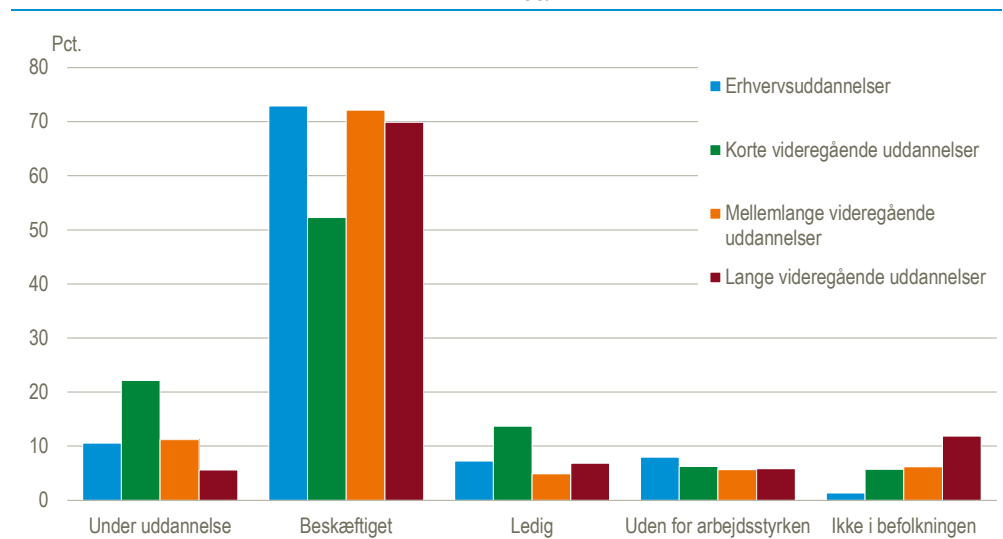

4.2. Nyudlærte

Nye erhvervsuddannede oftere i beskæftigelse end nye fra andre uddannelser

72,9 pct. af de personer, der fuldførte en erhvervsuddannelse i 2014 var i beskæftigelse 21 måneder efter færdiggjort uddannelse. Det er en højere andel beskæftigede end dimittender fra både korte, mellemlange og lange videregående uddannelser, om end beskæftigelsesfrekvensen for personer med mellemlange og lange videregående uddannelser også ligger omkring 70 pct.

Figur 4.3 Status for dimittender fra 2014, 21 måneder efter færdiggjort uddannelse

Større andel nyuddannede uden for arbejdsstyrken fra EUD

Til gengæld har erhvervsuddannelserne også en større andel af dimittender, der er uden for arbejdsstyrken end de videregående uddannelser. 8 pct. var uden for arbejdsstyrken. 10,5 pct. var i gang med en ny uddannelse, mens 7,3 pct. var ledige. 1,4 pct. var ikke længere i den danske befolkning.

Transport- og logistikuddannelser i top blandt beskæftigede...

Beskæftigelsesfrekvenserne for forskellige typer af erhvervsuddannelser varierer. Især *transport- og logistikområdet* skiller sig ud. Her var 87,7 pct. af de færdiguddannede fra 2014 i job 21 måneder senere. Dette område inkluderer som de største uddannelser Lager- og logistikoperatør, Buschauffør og Godschauffør. Uddannelsesgrupperingen med den næsthøjeste andel beskæftigede er *cykel- auto- og skibsmekanik*, hvor 78,4 pct. var i job.¹⁰

... og grafisk teknik og medieproduktion i bund

I den modsatte ende ligger *grafisk teknik og medieproduktion*. Blandt færdiguddannede fra disse uddannelser var kun 50,9 pct. i arbejde. *Grafisk teknik og medieproduktion* er dog også en af de mindre grupper inden for erhvervsuddannelse med 759 færdiguddannede i 2014. De øvrige uddannelsesgrupperinger ligger alle mellem 68 og 78 pct. i beskæftigelsesprocent.

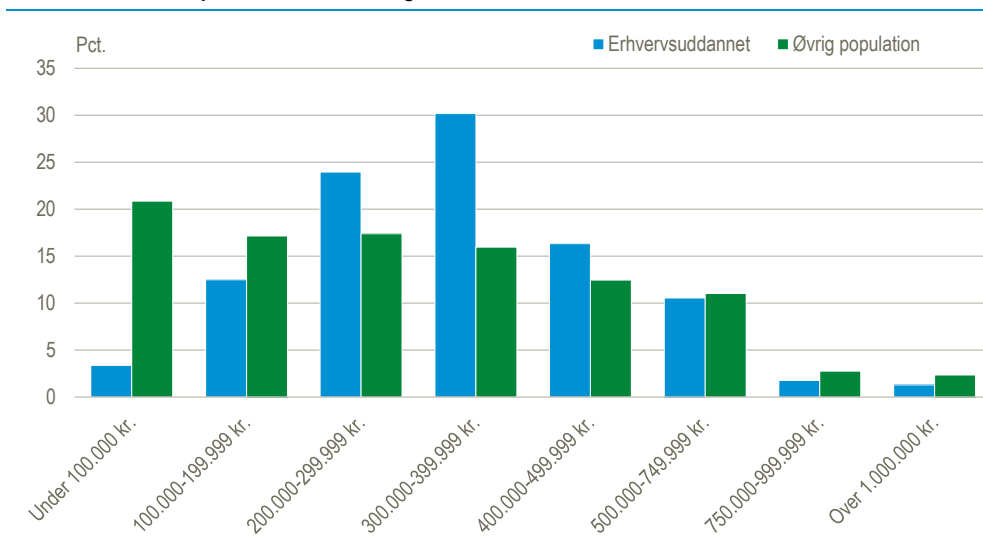
4.3. Indkomst

Mange erhvervsuddannede i de mellemste indkomstgrupper

70,5 pct. af de erhvervsuddannede havde i 2017 en personindkomst på mellem 200.000 og 499.999 kr. Dermed ligger langt flere erhvervsuddannede inden for dette indkomstspænd end i den samlede befolkning mellem 15 og 69 år eller blandt personer med en videregående uddannelse. Tallene indeholder her samtlige personer i befolkningen. Det vil altså sige, at personer der kun modtager SU eller overførselsindkomst også er med.

Figur 4.4

Personindkomst for personer mellem 15 og 69 år. 2017

Få erhvervsuddannede med meget lav indkomst

Kun 3,4 pct. af alle erhvervsuddannede havde en personindkomst på under 100.000 kr. I resten af befolkningen var andelen 20,9 pct. Det er altså sjældent, at erhvervsuddannede har en meget lav indkomst.

Mere end 1 ud af 8 erhvervsuddannede tjener over 500.000

I den anden ende af indkomstskalaen var der 13,6 pct. af de erhvervsuddannede med en indkomst på over 500.000 kr. Det er en smule lavere end resten af befolkningen, hvor andelen var 16,2 pct.

¹⁰ Transport- og logistikområdet havde 1689 færdiguddannede i 2014, mens cykel- auto- og skibsmekanik havde 1838 færdiguddannede.

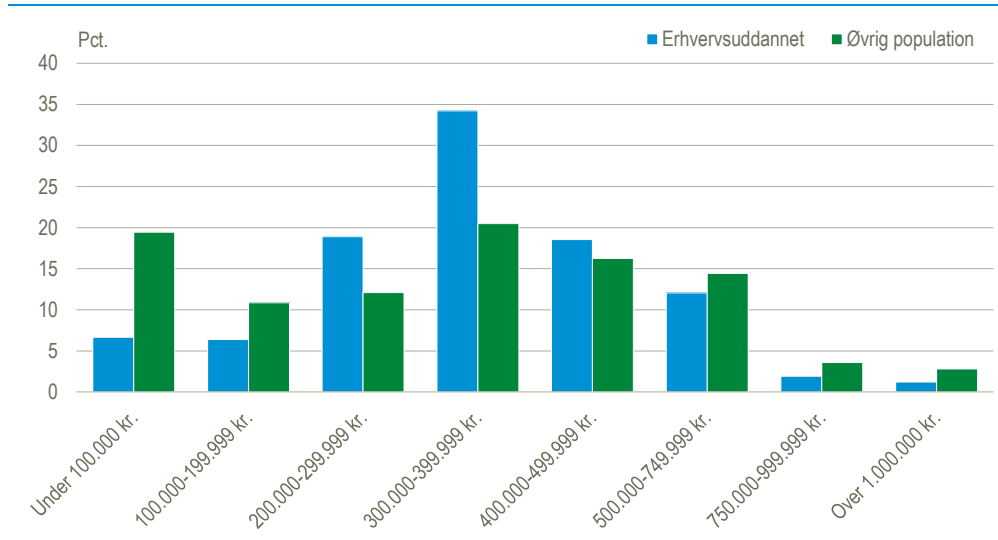
En lille andel
erhvervsuddannede ligger i
top indkomstmæssigt

At have en erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse udelukker ikke, at man tjener store summer. 1,3 pct. tjener over en million. Der er endda 146 personer med en erhvervsuddannelse som højest fuldførte, der tjener over 10 millioner om året. Blandt øvrige personer er det 2,4 pct. der tjener over en million og 724 personer, der tjener over 10 millioner.

Erhvervsindkomst giver
meget samme billede

I det ovenstående har vi set på personindkomst for alle med en erhvervsuddannelse. Personindkomst defineres som erhvervsindkomst, overførselsindkomst, formueindkomst og såkaldt anden ikke-klassificerbar indkomst. Hvis man ser på blot erhvervsindkomst i stedet og samtidig kun kigger på personer, der er i arbejde, ændres det samlede billede ikke drastisk.

Figur 4.5 Erhvervsindkomst for personer i arbejde mellem 15 og 69 år. 2017

Høje lønninger inden for
strøm og elektronik

Mellem erhvervsuddannede er der markant forskel, hvor stor en andel, der har en relativt høj indkomst. Den uddannelsesgruppe, hvor flest i arbejde tjener over 500.000 kr. er *teknologiområdet, strøm og elektronik mv.* Denne gruppering indeholder især personer med en elektrikeruddannelse. Blandt disse personer er det 28,9 pct. der tjener over 500.000 kr. om året.

Lave lønninger inden for
sundhed og pædagogik

Gruppen, hvor færrest tjener over 500.000 kr. er *omsorg, sundhed og pædagogik.* Denne gruppe indeholder uddannelser som social- og sundhedsuddannelsen og den pædagogiske assistentuddannelse. Her tjener kun 3,7 pct. over 500.000 kr.

Tabel 4.2 Andel, der tjener over 500.000 kr. i erhvervsindkomst. 2017

	Pct.
Top 5	
Teknologiområdet, strøm og elektronik mv.	28,9
Andre erhvervsfaglige uddannelser	23,4
Teknologiområdet, maskinteknik og produktion	19,8
Teknologiområdet, cykel-, auto- og skibsmekanik	18,7
Kontor, handel og forretningservice	17,4
Bund 5	
Omsorg, sundhed og pædagogik	3,7
Oplevelsesområdet	5,7
Teknik- og industriuddannelser i øvrigt	6,2
Fødevarer mv.	9,1
Byggeriområdet	13,5

Anm.: Området *Erhvervsfaglige uddannelser uden nærmere angivelse* er ikke med i denne tabel, da denne ikke angiver et specifikt emneområde. Området indeholder hovedsageligt indvandrere, hvor Danmarks Statistik kun ved, at de har en erhvervsuddannelse, men ikke ved hvilket område, det ligger inden for. *Andre erhvervsfaglige uddannelser* dækker over forskellige typer uddannelser, som ikke er klassiske erhvervsuddannelser, f.eks. maritime uddannelser, nogle uddannelser under forsvaret og kirkemusikuddannelser.

4.4. Indkomst i forhold til baggrund

Er indkomst afhængig af social baggrund?

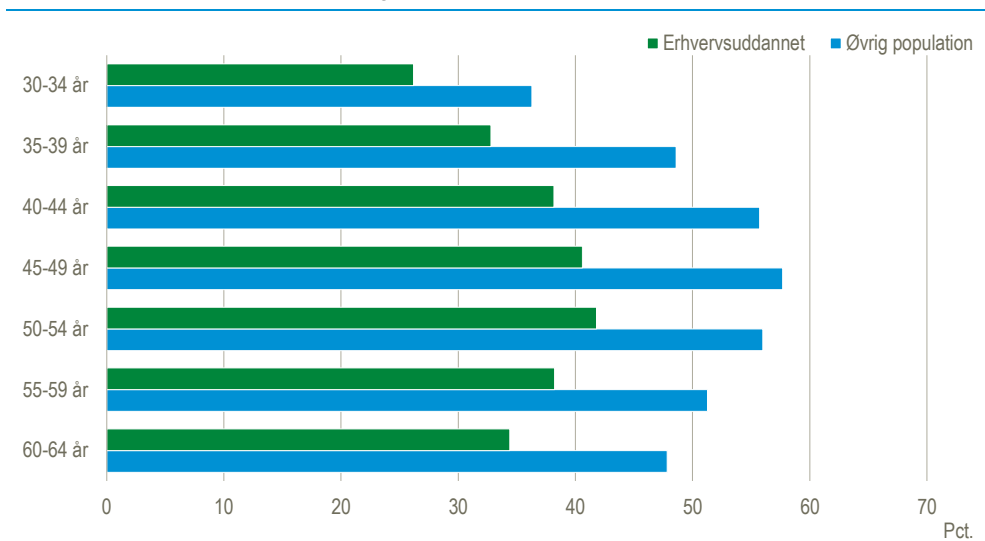
I dette afsnit vil der blive set nærmere på forskelle mellem erhvervsuddannedes indkomst afhængig af forskellige baggrundsvariable. Der vil hovedsageligt blive set på en skillelinje ved 400.000 kr. i erhvervsindkomst. Denne skillelinje er valgt, da den udgør ca. en tredjedel af både erhvervsuddannede og den øvrige del af befolkningen og derfor udgør en god del af populationen.

Samme forskelle mellem aldersgrupper som hos den øvrige population

For erhvervsuddannede er andelen med en erhvervsindkomst over 400.000 kr. størst i aldersgruppen 50-54 år med 41,8 pct. For den øvrige befolkning er andelen størst i gruppen 45 til 49 år, hvor 57,7 pct. tjener over 400.000 kr.

Figur 4.6

Andel erhvervsaktive personer med årlig erhvervsindkomst på over 400.000 kr.. 2017

Kvindelige erhvervsuddannede underrepræsenteret blandt højtlønnede

Kvinder med en erhvervsuddannelse tjener generelt mindre end mænd. Mens 44,3 pct. af mænd i arbejde har over 400.000 kr. i erhvervsindkomst, gælder det kun for 19,3 pct. af kvinderne. Blandt den øvrige erhvervsaktive befolkning er der også kønsforskelle, men de er mindre. 30,1 pct. af kvinder med en anden uddannelse tjener over 400.000 kr., mens 43,9 pct. af mændene gør det samme - altså færre end blandt de erhvervsuddannede.

Indkomstgab mellem personer med dansk oprindelse og indvandrere/efterkommere

Indvandrere og efterkommere er ligesom kvinderne underrepræsenteret blandt de erhvervsuddannede med erhvervsindkomst over 400.000 kr. 19,5 pct. af indvandrere og 21,7 pct. af efterkommere med en erhvervsuddannelse i arbejde tjener over 400.000 kr. Til sammenligning gælder det for 34,9 pct. af personer med dansk oprindelse. Denne forskel ses også i den øvrige befolkning, men her er der dog en del flere indvandrere med høj indkomst (26,6 pct.) og færre efterkommere (15,1 pct.)

Erhvervsuddannede på Sjælland tjener mere

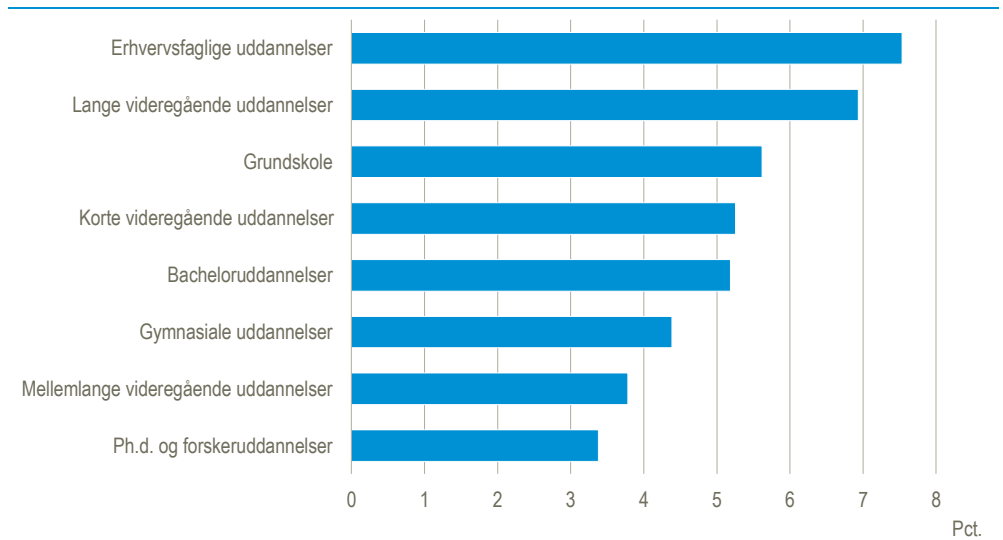
Der er flere arbejdende erhvervsuddannede, der tjener over 400.000 kr. på Sjælland end på Jylland og Fyn. I Region Hovedstaden er det 38,5 pct. af de erhvervsuddannede, der tjener over 400.000 kr. I bund ligger Region Nordjylland, hvor 29,7 pct. tjener mere end 400.000 kr. De generelle indkomstforskelle mellem regionerne kan altså ikke fuldstændig forklares af forskelle i uddannelsesniveau.

4.5. Selvstændige

Erhvervsuddannede har den største andel af selvstændige

Erhvervsuddannede er den uddannelsesgruppe, der har den største andel af selvstændige.¹¹ 7,5 pct. af de erhvervsaktive erhvervsuddannede arbejder som selvstændige. Til sammenligning er 6,9 pct. af dem med en lang videregående uddannelse og 5,6 pct. med en grundskoleeksamen selvstændige.

Figur 4.7 Andel af erhvervsaktive, der var selvstændige. 2017

Mange selvstændige mænd

Blandt de erhvervsuddannede er det især mænd, der er selvstændige. 75 pct. af de selvstændige med en erhvervsuddannelse er mænd. Blandt selvstændige med andre uddannelsesbaggrunde end en erhvervsuddannelse er det kun 63 pct. Til sammenligning er det 55 pct. af de erhvervsuddannede, der er mænd.

Flest selvstændige erhvervsuddannede i landbruget

20 pct. af de selvstændige erhvervsuddannede arbejder inden for branchen *Landbrug, skovbrug og fiskeri*. Dermed er det den branche, hvor der er flest selvstændige erhvervsuddannede. På andenpladsen kommer *Bygge og anlæg* med 16 pct. af de selvstændige, mens *Handel* indtager tredjepladsen med 15 pct. Blandt andre selvstændige er *Sundhedsvæsen* med 14 pct. den branche med relativt flest selvstændige. *Handel* ligger nr. 2 med 10 pct. og *Rådgivning mv.* har også 10 pct. af de selvstændige.

¹¹ En meget lille del af befolkningen har højest fuldførte uddannelse i kategorien "Adgangsgivende uddannelsesforløb". Det drejer sig om fx adgangskursus til videregående for flygtninge, adgangseksamen til ingeniøruddannelsen og værkstedsskoleforløb. Blandt disse er der 9,8 pct. selvstændige.

5. De erhvervsuddannede og virksomhederne

Sammenfatning Personer med erhvervsuddannelse beskæftiges i høj grad i den private sektor.

Der er en stærk kønsopdeling af de erhvervsuddannedes arbejdsmarked – kvinderne beskæftiges i pædagogiske fag og social- og sundhedssektoren, mens næsten kun mænd beskæftiges i bygge og anlæg, landbrug, metal- og maskinindustri, samt i transportsektoren.

Erhvervsuddannede kan finde beskæftigelse i hele landet, men i byerne er arbejdspladser med mange erhvervsuddannede sjældnere end i landkommunerne.

Den offentlige sektor er en flittig praktikvært, når det drejer sig om omsorgs-, sundheds- og pædagogiske elever – men knap så flittig til at uddanne andre elever, hvor de private virksomheder til gengæld løfter uddannelsesansvaret. En ny aftale for finansiering af Arbejdsgivernes UddannelsesBidrag er indgået i 2016 og kan med nye måltal ændre på arbejdsgivernes incitament til at tage elever i praktik.

Population

Kapitlet tager udgangspunkt i befolkningen mellem 15-69 år d. 31.12.2017 og deres højest fuldførte uddannelse jf. Danmarks Statistiks register i oktober samme år. I de afsnit, hvor der ses på gruppernes beskæftigelse er der trukket data fra den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS), hvor personernes beskæftigelsesstatus pr. 30. november 2017 er anvendt. Data vedrørende praktikpladser i afsnit 5.4.1 og 5.4.2 stammer fra datasæt trukket fra de elevadministrative systemer for perioden 1.10.16 til 30.9.2017. Data vedrørende igangværende praktikaftaler i afsnit 5.4.3 er trukket fra UVMS datavarehus og medtager perioden frem til og med 1. kvartal 2019.

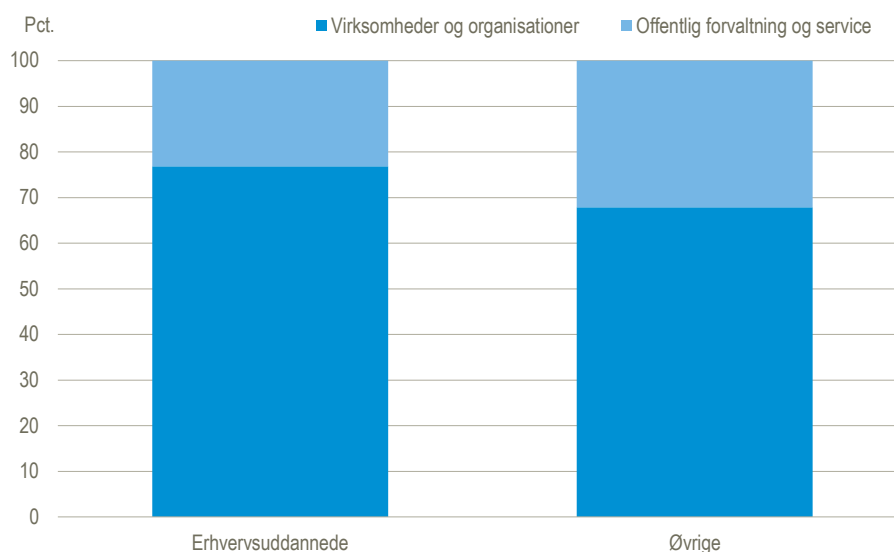
5.1. Hvor ansættes de erhvervsuddannede?

De erhvervsuddannede ansættes i højere grad end andre i den private sektor

En erhvervsuddannelse fører i høj grad til beskæftigelse i den private sektor, hvor 77 pct. af de erhvervsuddannede var beskæftiget ultimo 2017. De erhvervsuddannedes beskæftigelse på det private arbejdsmarked ligger på niveau med personer med gymnasiale uddannelser og personer med korte videregående uddannelser. De erhvervsuddannedes repræsentation på det private arbejdsmarked overgås af personer, som alene har grundskolen – af denne gruppe er 85 pct. beskæftiget på det private arbejdsmarked. Mellemlange og lange videregående uddannelser fører i højere grad til beskæftigelse på det offentlige arbejdsmarked.

På hele arbejdsmarkedet er 71 pct. beskæftiget i den private sektor, mens 29 pct. er beskæftiget i den offentlige sektor.

Figur 5.1 Erhvervsuddannedes beskæftigelse på offentlig/privat sektor i forhold til øvrige beskæftigede pr. ultimo 2017

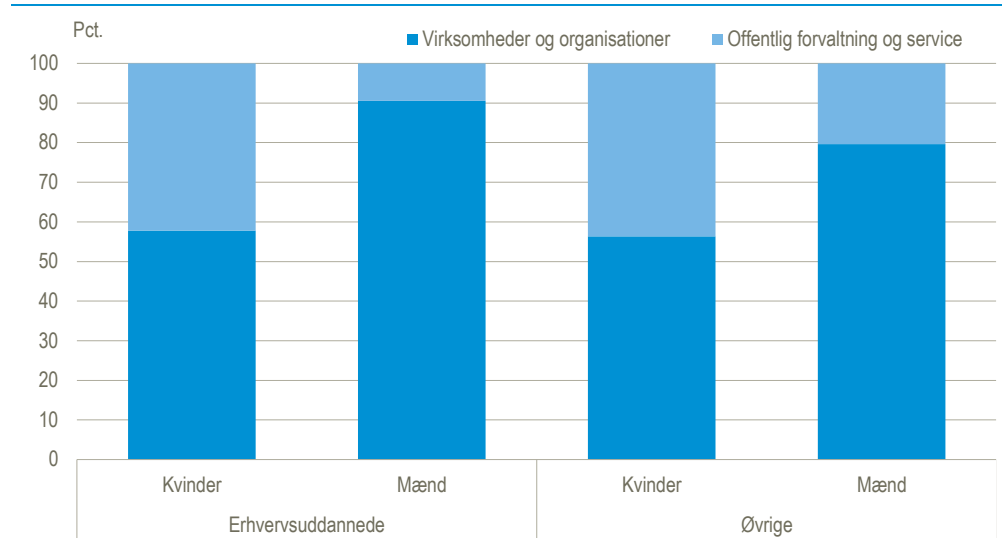

De erhvervsuddannede mænd beskæftiges i højere grad end andre i den private sektor

For erhvervsuddannede mænd er tendensen endnu mere klar - en erhvervsuddannet mand finder i langt højere grad beskæftigelse i den private sektor end andre mænd. 91 pct. af de erhvervsuddannede mænd er beskæftiget hos en privat arbejdsgiver, mens det samme kun gælder 80 pct. af andre mænd.

For kvinder med en erhvervsuddannelse gælder, at de i nogenlunde samme grad som andre kvinder finder beskæftigelse i den private sektor.

Figur 5.2 Erhvervsuddannedes beskæftigelse på offentlig/privat sektor i forhold til øvrige beskæftigede fordelt på køn pr. ultimo 2017

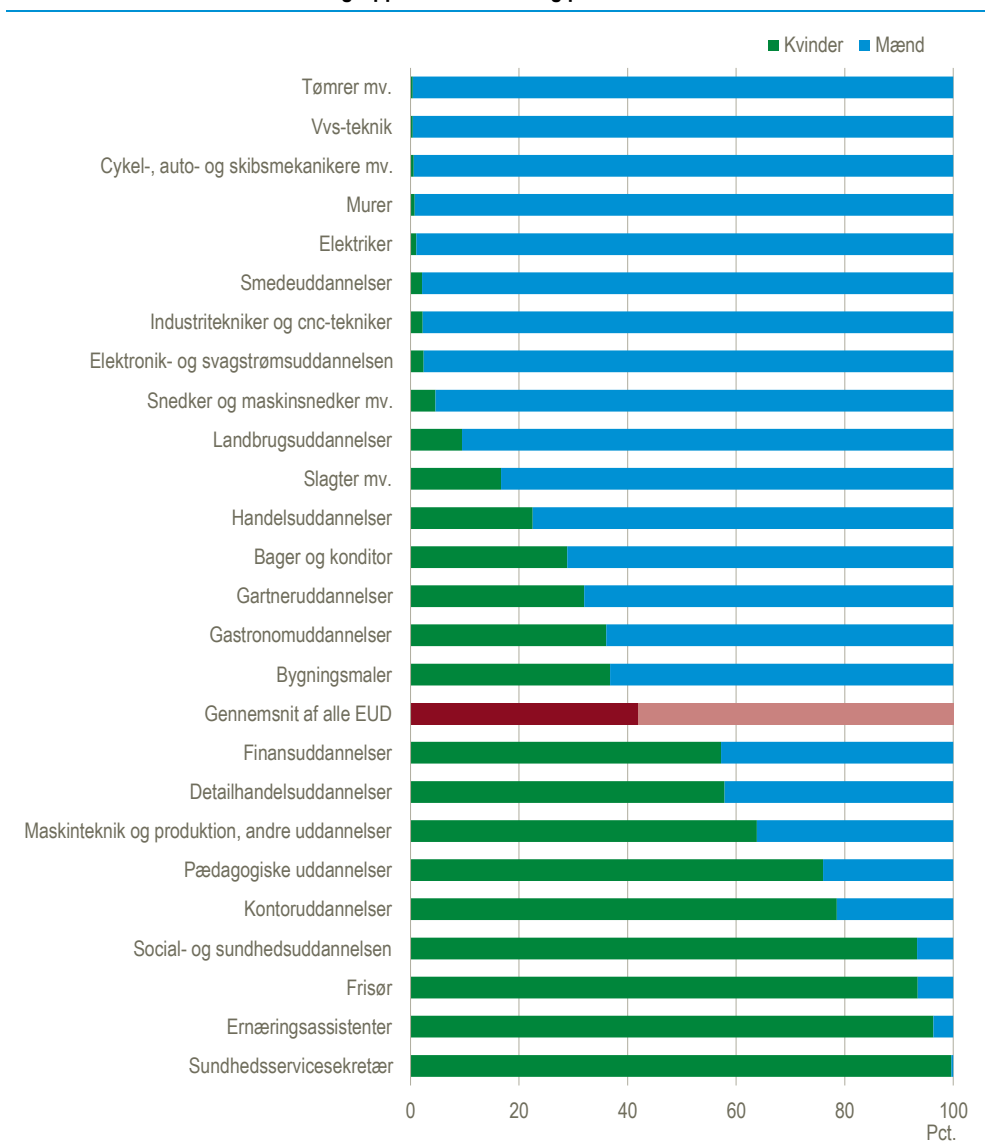

Meget store kønsforskelle på de enkelte uddannelser

Erhvervsuddannelserne er kendetegnet ved meget store kønsforskelle på de enkelte uddannelser. 58 pct. af de erhvervsuddannede, som er i beskæftigelse, er mænd, 42 pct. er kvinder. Nogle uddannelsesgrupper rummer stort set kun kvinder, mens andre stort set kun rummer mænd.

For de 25 største beskæftigede uddannelsesgrupper ser kønsfordelingen ud som nedenfor:

Figur 5.3 De 25 største erhvervsuddannelsesgrupperes kønsfordeling pr. ultimo 2017

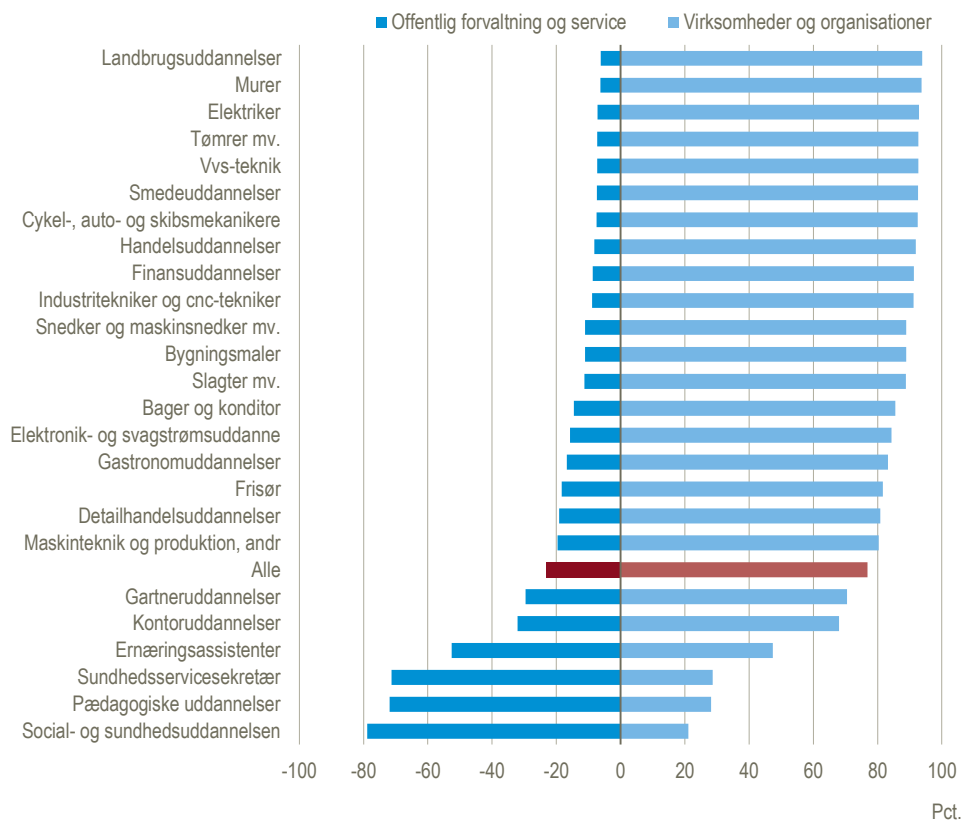
De fleste erhvervsuddannelser retter sig enten mod den private eller den offentlige sektor

Der er stor forskel på, om en erhvervsuddannet finder beskæftigelse i det private eller på det offentlige arbejdsmarked afhængig af den enkelte uddannelse. Af de 25 største uddannelsesområder er kun fire grupper af uddannelser, som hovedsageligt retter sig mod det offentlige arbejdsmarked – alle de 21 andre store uddannelsesgrupper finder hovedsageligt deres beskæftigelse i den private sektor.

De grupper af uddannelser, som primært beskæftiges i det offentlige, er alle typiske kvindefag inden for det pædagogiske område og social- og sundhed.

Gartner- og kontoruddannelserne er eksempel på uddannelser, der går på tværs af sektorer, og i højere grad end de erhvervsuddannede som helhed finder beskæftigelse på det offentlige arbejdsmarked.

Figur 5.4 De 25 største erhvervsuddannelsesgruppers beskæftigelse fordelt på sektor pr. ultimo 2017

5.1.1. Branchefordeling

De tre største brancher for de erhvervsuddannede

De fleste med en erhvervsuddannelse finder beskæftigelse inden for *Handel*. Dernæst følger de *Sociale institutioner* og *Bygge og anlæg*.

Der er imidlertid stor forskel på, hvor mænd og kvinder med erhvervsuddannelse finder beskæftigelse.

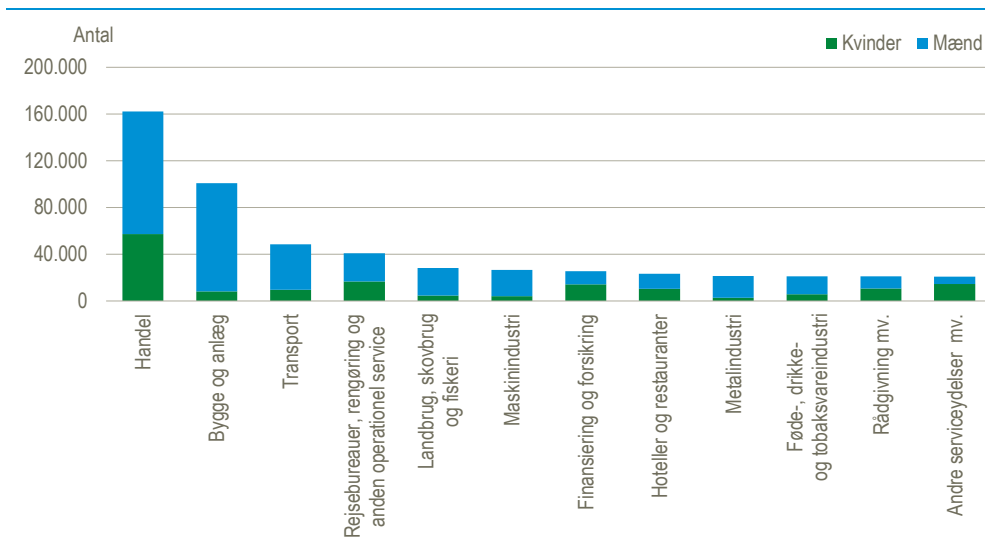
Store brancher på det private arbejdsmarked

På det private arbejdsmarked – hvor 77 pct. af de erhvervsuddannede beskæftiges – er den største branche for erhvervsuddannede handel. Det gælder både for mænd og kvinder. *Handel* er en bred betegnelse som dækker engroshandel, agenturhandel og detailhandel. De fleste som beskæftiger sig med handel er beskæftiget i supermarkeder og varehuse – i alt 103.064 i 2017. Dernæst følger detailhandel med tekstiler og husholdningsudstyr, hvor 56.900 erhvervsuddannede fandt beskæftigelse i 2017.

For mændenes vedkommende følger *Bygge og anlæg* og *Transportområdet* herefter. Det største beskæftigelsesområde inden for bygge- og anlæg er tømrer- og bygningsnedkervirksomhed, som beskæftigede 33.302 erhvervsuddannede i 2017.

For kvinderne er de største beskæftigelsesområder udover *Handel*, *Rejsebureauer*, *rengøring* og *anden operationel service* – hvilket dækker over en stor rengøringsbranche og arbejde for vikarbureauer. *Finansiering* og *forsikring* er ligeledes et stort beskæftigelsesområde for erhvervsuddannede kvinder.

Figur 5.5 Erhvervsuddannedes beskæftigelse i den private sektor fordelt på køn pr. ultimo 2017

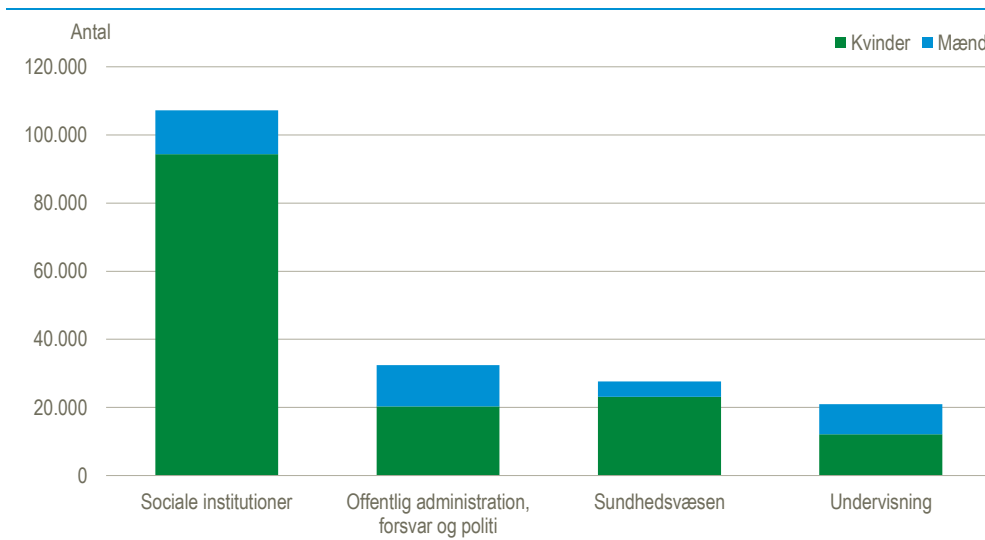

Store brancher på det offentlige arbejdsmarked

De 23 pct. erhvervsuddannede, som beskæftiges i den offentlige sektor, arbejder hyppigst på *Sociale institutioner*, fx plejehjem og i daginstitutioner og i *Sundhedsvæsenet*. *Offentlig administration* og *Undervisningssektoren* er også væsentlige beskæftigelsesområder for de erhvervsuddannede.

Disse fire beskæftigelsesområder er størst for både erhvervsuddannede mænd og kvinder, der er ansat i det offentlige.

Figur 5.6 Erhvervsuddannedes beskæftigelse i den offentlige sektor fordelt på køn pr. ultimo 2017

5.2. Hvad laver de erhvervsuddannede?

De jobfunktioner, som de erhvervsuddannede varetager, er i nogle brancher specialiserede funktioner - i andre mere generelle.

Specialiserede funktioner i social- og sundhedsvæsenet

De erhvervsuddannede, der arbejder i de sociale institutioner og sundhedsvæsenet, varetager jobfunktioner som social- og sundhedsarbejde og omsorgsarbejde – og er altså ansatte, som har daglig og fysisk omgang med gamle, børn og syge.

... og i byggefagene

Indenfor bygge og anlæg – den næststørste branche for erhvervsuddannede - findes også typiske specialiserede arbejdsfunktioner som tømrer, elektriker og VVS-arbejde. I byggebranchen udgør de erhvervsuddannede 60 pct. af de beskæftigede.

Almindeligt kontorarbejde er også en typisk arbejdsfunktion for de erhvervsuddannede. Men her er tale om en funktion, som går på tværs af brancher og sektorer.

Salgsarbejde (agenter) er forskelligt fra salg i butik og fra engroshandel, og betegner den del af engroshandelen som er mellemlid producent og detailhandel. Også salgsarbejde ser vi spredt på mange brancher.

Erhvervsuddannede med stor mobilitet

Ejendomsinspektørarbejde er med på top-10 over typiske jobfunktioner for de erhvervsuddannede med 12.000 beskæftigede. Der findes en erhvervsuddannelse målrettet denne funktion, men der er til dato kun cirka 6.000 personer med speciale på denne uddannelse. Forskellige erhvervsuddannelser kan altså føre til en jobfunktion som ejendomsinspektør. Det samme gælder for *Lastvognschauffør*, en funktion, som ikke alene varetages af personer med erhvervsuddannelse med netop dette speciale.

Tabel 5.1 Top 10 arbejdsfunktioner for personer med erhvervsuddannelse pr. ultimo 2017

Arbejdsfunktioner	Antal personer
Social- og sundhedsarbejde i private hjem (inkl. plejehjem)	69 284
Almindeligt kontorarbejde	46 971
Omsorgsarbejde på institutioner og hospitaler (ekskl. plejehjem)	32 633
Tømrer- og bygningsnedkerarbejde	28 292
Mekanikerarbejde inden for motorkøretøjer	17 562
Elektrikerarbejde	17 044
Salgsarbejde (agenter)	14 399
Lastbilchauffører	12 410
Ejendomsinspektørarbejde	12 087
Manuelt arbejde inden for anlægssektoren	11 457

Anm.. Erhvervsuddannedes arbejdsfunktion ovenfor dækker alene funktioner, hvor >50 pct. af personer der varetager denne funktion har en erhvervsuddannelse.

5.3. Geografien – hvor i landet arbejder de erhvervsuddannede?

De erhvervsuddannede beskæftiges i hele landet

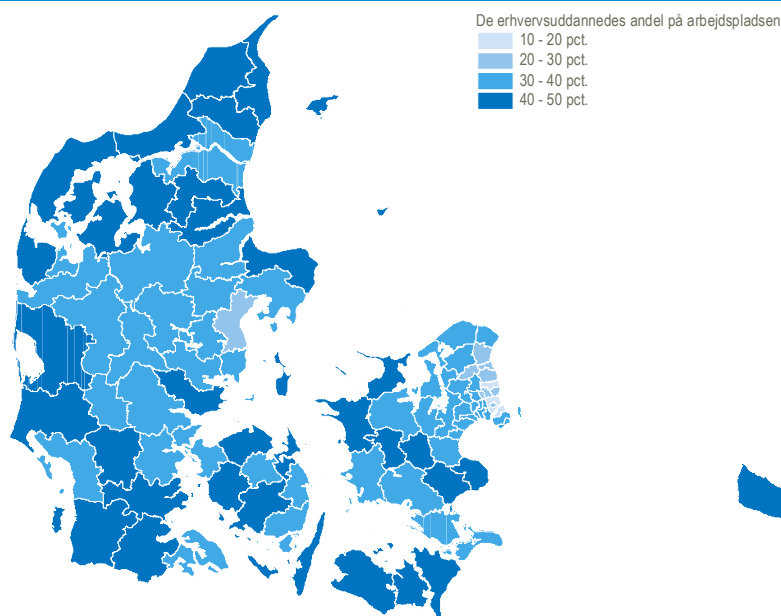
De erhvervsuddannede beskæftiges i hele landet, på nogenlunde samme måde, som alle andre. Den mest bemærkelsesværdige forskel er, at erhvervene i København beskæftiger relativt færre med erhvervsuddannelse end andre uddannede. Og samtidigt ser vi lidt flere arbejdspladser med erhvervsuddannede, som er beliggende i provinsen, oplands- og landkommuner.

Tabel 5.2 Beskæftigede personer fordelt på landsdel efter uddannelse pr. ultimo 2017

	Erhvervsuddannede		Andre	
	personer	pct.	personer	pct.
Bornholm	7 085	1	9 324	1
Byen København	90 184	10	368 055	20
Københavns omegn	101 120	11	240 620	13
Østsjælland	35 551	4	64 186	3
Vest- og Sydsjælland	87 191	10	130 760	7
Nordsjælland	53 678	6	119 610	6
Fyn	75 926	8	133 075	7
Nordjylland	103 962	11	164 305	9
Sydjylland	135 344	15	212 778	11
Vestjylland	83 551	9	128 379	7
Østjylland	136 298	15	280 049	15
Hovedtotal	909 890	100	1 851 141	100

De arbejdspladser, hvor der beskæftiges mange erhvervsuddannede i forhold til andre, ligger i kommuner uden for de store danske byer, som det ses af kortet nedenfor.

Figur 5.7 De erhvervsuddannedes andel af alle beskæftigede på arbejdspladser i kommuner pr. ultimo 2017

Arbejdspladser, som beskæftiger personer med andre uddannelser end erhvervsuddannelse er derimod primært koncentreret i de store byer.

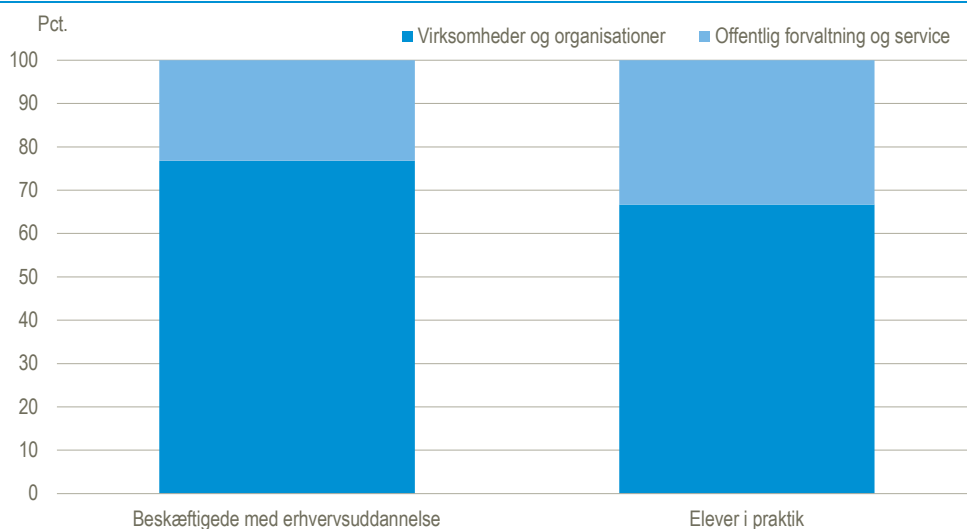
5.4. Praktikvirksomhederne

5.4.1. Offentlige og private praktikvirksomheder

Flest er i praktik i private virksomheder

De fleste erhvervsuddannede er beskæftiget i den private sektor og den private sektor, tager også flertallet af erhvervsuddannelseseleverne i praktik.

Figur 5.8 Sektorfordeling af beskæftigede personer med erhvervsuddannelse pr. ultimo 2017 og sektorfordeling af elever i ordinær praktik pr. 2017

Anm.: Elever i praktik betegner elever i ordinær praktik som havde en igangværende praktikaftale i 2017. Elever i skolepraktik og elever med flere delaftaler indgår ikke.

Kilde: Praktikdata trukket i UVMS datavarehus <https://uddannelsesstatistik.dk>.

Den private sektor er alligevel en forholdsvis sjældnere praktikvært end beskæftigelsen giver anledning til at forvente – mens den offentlige sektor er en flittig praktikvært.

Den offentlige sektor uddanner hovedparten af eleverne inden for omsorg, sundhed og pædagogik

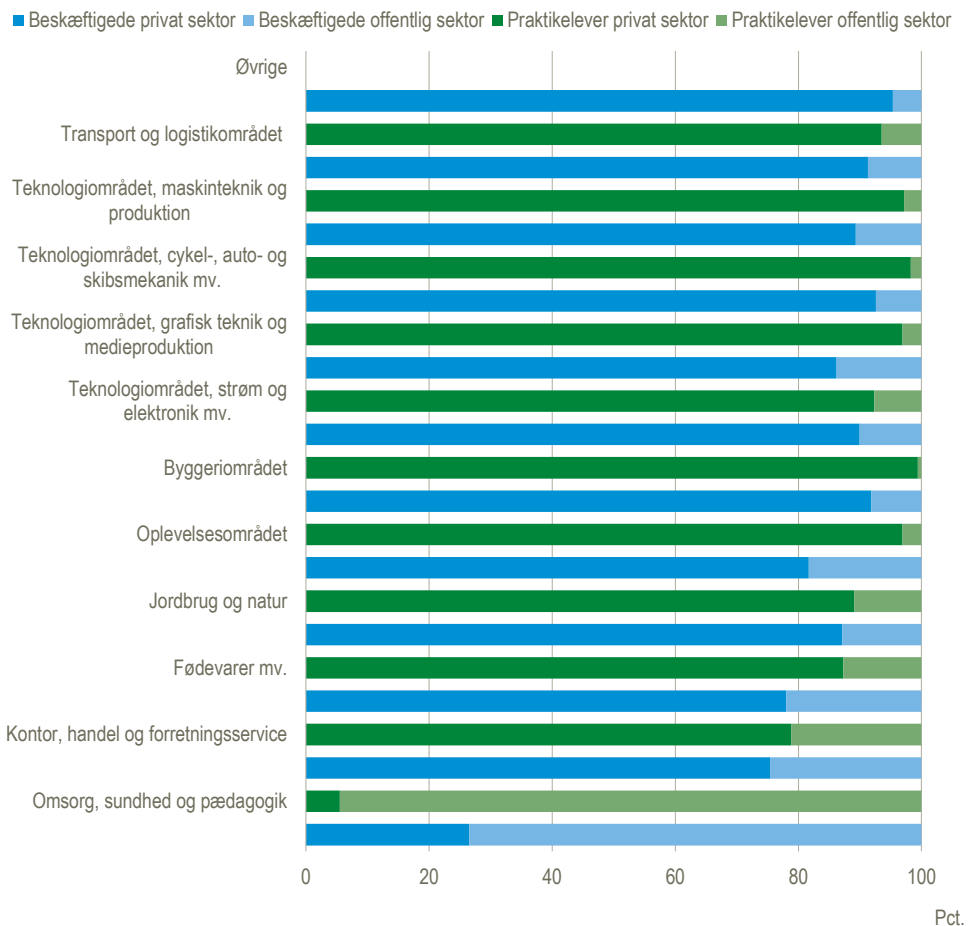
Forskellen udgøres dog alene af uddannelserne inden for *Omsorg, sundhed og pædagogik*, hvor den offentlige sektor uddanner 93 pct. af eleverne, men kun beskæftiger 73 pct. af de færdiguddannede. Kommuner og regioner dimensionerer social- og sundhedsuddannelserne således, at antallet af praktikpladser står i forhold til udbuddet af grundforløb.

Den private sektor tager hovedansvaret for uddannelse af elever på alle andre områder

På de andre uddannelsesområder løfter virksomhederne i den private sektor i højere grad uddannelsesansvaret end det offentlige, når vi sammenligner med, hvordan de beskæftigede med samme uddannelser er fordelt på sektor.

Figur 5.9

Sektor- og uddannelsesfordeling af beskæftigede personer med erhvervsuddannelse og sektor- og uddannelsesfordeling af elever i ordinær praktik pr. 2017

Anm.: Elever i praktik betegner elever i ordinær praktik som havde en igangværende praktikaftale i 2017. Elever i skolepraktik og elever med flere delaftaler indgår ikke.

Kilde: Praktikdata stammer fra de elevadministrative systemer.

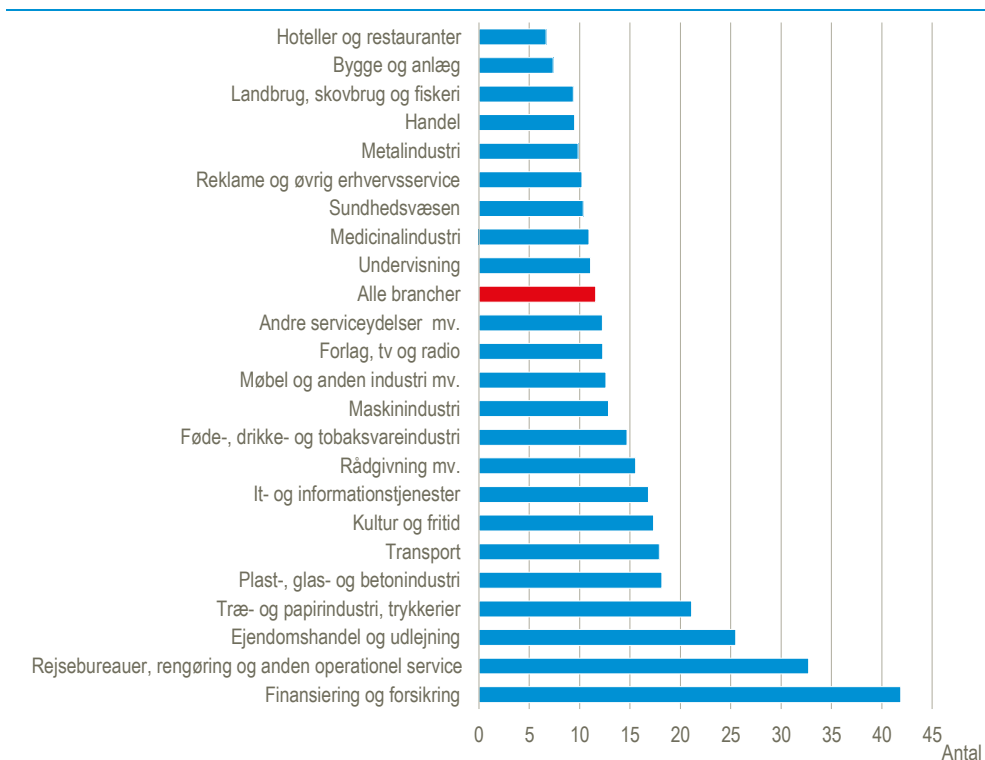
5.4.2. Elever fordelt på brancher

Stor forskel på antal beskæftigede pr. praktikelev i forskellige brancher

Der er forskel på, hvor mange praktikelever der er i de forskellige brancher i forhold til branchens beskæftigelse. På tværs af alle brancher er der én praktikelev for hver cirka 10 beskæftigede. I den offentlige sektor er gennemsnittet 8,6 beskæftigede pr. praktikelev, mens det i den private er 11,6 beskæftigede pr. praktikelev.

Store brancher, som *Hotel og restaurant, Bygge og anlæg, Handel, Metal og Landbrug* har relativt mange praktikelever pr. beskæftiget med erhvervsuddannelse, mens andre store beskæftigelsesområder som *Finansiering og forsikring og Rengøring* beskæftiger mange erhvervsuddannede, men uddanner relativt få i forhold til antal beskæftigede.

Figur 5.10 Antal beskæftigede med erhvervsuddannelse i den private sektor pr. praktikelev fordelt på branche pr. ultimo 2017

Kilde til branchegruppering af praktikpladser er registreringen i de elevadministrative systemer på institutionerne.

Mismatch og mangel på praktikpladser i nogle erhvervsuddannelser har i mange år været et problem for erhvervsuddannelserne. Med den seneste trepartsaftale forsøges der dæmmet op for udfordringerne ved at ændre arbejdsgivernes fælles medfinansiering af området.

Det praktikpladsafhængige AUB-bidrag

Regeringen og arbejdsmarkedets parter indgik i august 2016 en aftale om, at elever på erhvervsuddannelser skal have en højere grad af sikkerhed for, at de kan gennemføre praktiktiden i en virksomhed.

Med den nye ordning bliver virksomhedens bidragsbetaling til AUB gjort afhængig af den enkelte virksomheds oprettelse af praktikpladser. Virksomheder, der ikke opretter et tilstrækkeligt antal praktikpladser skal betale et merbidrag, mens virksomheder, der opretter et tilstrækkeligt antal praktikpladser opnår tilskud fra ordningen.

I målsætningen for den enkelte virksomheds praktikpladser indgår virksomhedens ansatte faglærte medarbejdere, dels et parameter, der er udtryk for det forventede fremtidige behov for faglært arbejdskraft med den pågældende erhvervsuddannelse.¹²

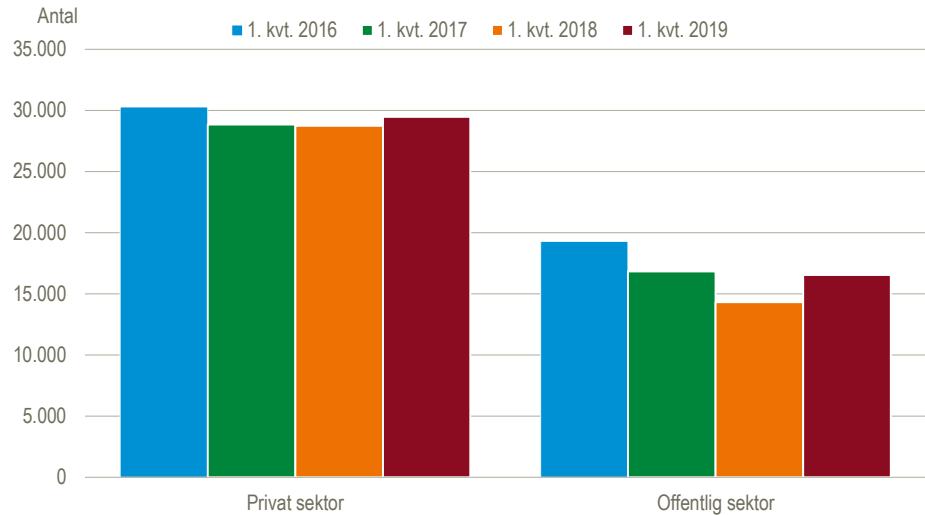
5.4.3. Antal praktikpladser

Antal igangværende praktikaftaler er begyndt at stige

Udviklingen i antal praktikpladser følges nøje af mange parter. Antallet af elever i gang med ordinær praktik fra 2016-2019 viser en lille stigning i første kvartal 2019, tydeligst i den offentlige sektor, men også i den private er der en mindre stigning at se.

¹² Kilde: <https://bm.dk/media/6674/aftaletekst-pdf.pdf>

Figur 5.11 Igangværende ordinære praktikaftaler ultimo 1. kvartal i 2016-2019 fordelt på sektor

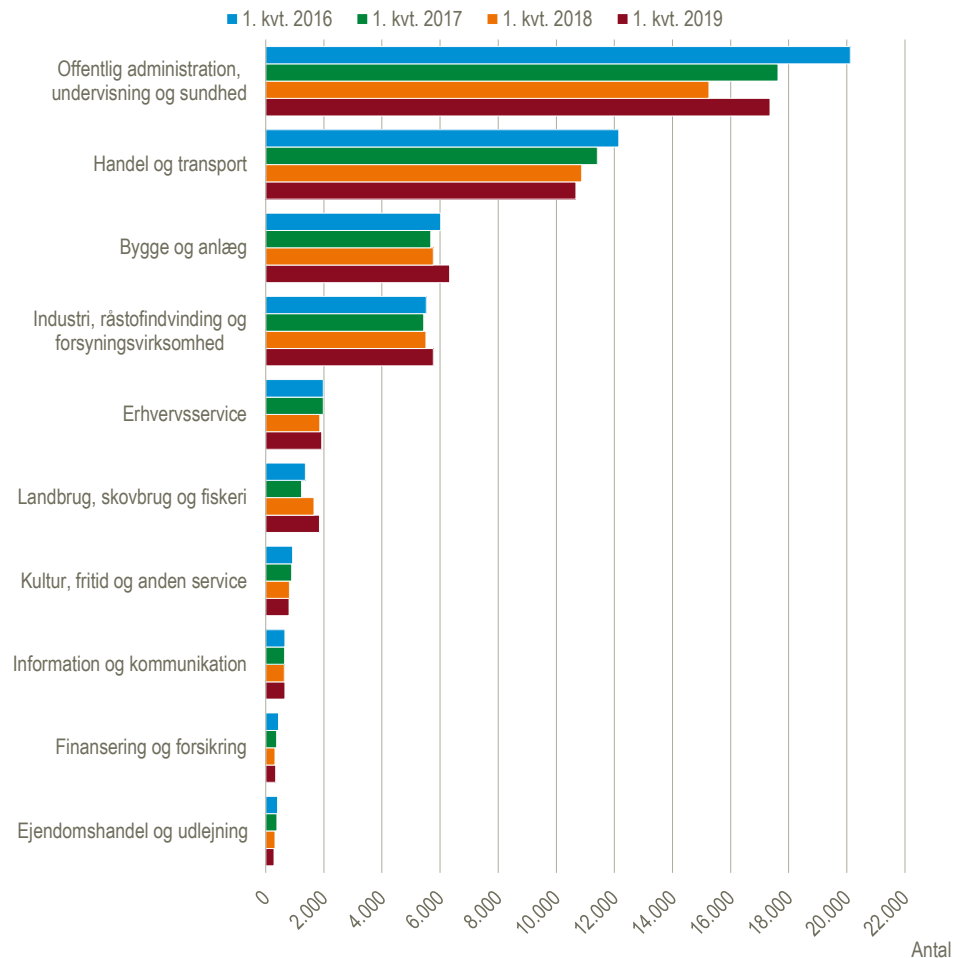

Kilde: Praktikdata trukket i UVMs datavarehus.

Visse brancher opretter nu flere praktikpladser

Fordelt på brancher, er stigningen i 2018-19 i de igangværende praktikaftaler sket inden for *Bygge og anlæg, Landbrug, skovbrug og fiskeri* og for industriområdet. Tydeligst er stigningen i igangværende ordinære aftaler dog i *Offentlig administration, undervisning og sundhed*. Derimod er der tilbagegang at spore i antal praktikelever inden for uddannelserne til *Kontor, handel og forretningsservice*.

Figur 5.12 Igangværende ordinære praktikaftaler ultimo 1. kvartal 2016-19 fordelt på brancher

Kilde: Praktikdata trukket i UVMs datavarehus.

6. Hvilke erhvervsuddannelseselever finder en praktikplads hos en virksomhed og hvem gør ikke?¹³

Sammenfatning

Blandt de 32.000 elever uden forhåndsftale med en virksomhed ved erhvervsuddannelsens start, som afsluttede deres grundforløb i skoleåret 2016/2017, havde 16.900 elever (53 pct.) fundet en praktikplads på en virksomhed inden for seks måneder.

Lidt over 7.100 elever havde seks måneder efter afslutningen af grundforløbet i skoleåret 2016/2017 ikke fundet virksomhedspraktik og var hverken i gang med skolepraktik eller anden ordinær uddannelse. Det svarer til 22 pct. af de 32.000 elever, som afsluttede grundforløbet i 2016/2017. Denne andel er faldet i forhold til de seneste år.

Mænd finder i højere grad end kvinder praktikplads hos en virksomhed, ligesom personer af dansk oprindelse i højere grad end efterkommere finder praktikplads. Elever i virksomhedspraktik har generelt højere karakterer i dansk og matematik fra folkeskolens afgangsprøve end elever uden en praktikplads.

Mange elever kommer fra faglærte hjem, hvor forældrenes højeste uddannelse er en erhvervsuddannelse. Disse elever er i højere grad i virksomhedspraktik end elever fra ufaglærte hjem, mens elever med forældre med en lang videregående uddannelse har sværere ved at finde en praktikplads end elever fra ufaglærte hjem, når der korrigeres for elevernes baggrundskarakteristika.

I denne analyse undersøges det, hvad der karakteriserer de elever, som efter erhvervsuddannelsens grundforløb ikke får indgået en praktikpladsaftale med en virksomhed.

Analysen indledes i afsnit 6.1 med en beskrivelse af, hvor mange elever, der efter grundforløbet, ikke finder en praktikplads hos en virksomhed. De elever, der ikke finder en praktikplads, sammenlignes i afsnit 6.2 med elever, der finder praktikplads. Denne sammenligning kan imidlertid være påvirket af sammensætnings-effekter, når der fokuseres på fx køn, alder, herkomst og forældrebaggrund hver for sig. Derfor præsenteres i afsnit 6.3 resultaterne fra en statistisk model, der viser hvordan sandsynligheden for at finde praktikplads påvirkes af forskellige karakteristika.

Analysen tager udgangspunkt i elever, som afsluttede deres grundforløb 2 i skoleåret 2016/2017. Her fokuseres på de elever, der efter 6 måneder ikke havde fundet en praktikplads og hverken var i gang med skolepraktik eller anden ordinær uddannelse. Det betyder, at analysen omfatter perioden før indførelsen af det praktikpladsafhængige AUB-bidrag, som trådte i kraft 1. januar 2018. Formålet med Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB) var at styrke virksomhedernes incitament til at oprette flere praktikpladser.¹⁴

6.1. Elever på erhvervsuddannelserne

I 2018 var 107.000 elever i gang med en erhvervsuddannelse, hvoraf ca. 30.000 var på grundforløbet og knap 71.000 på hovedforløbet, jf. Figur 6.1.¹⁵

Antallet af elever, der er i gang med en erhvervsuddannelse, er faldet siden 2014. Faldet er særligt sket på grundforløbet, hvilket skal ses i lyset af den lavere søgning fra grundskolen til erhvervsuddannelserne samt ændringen af grundforløbets op-

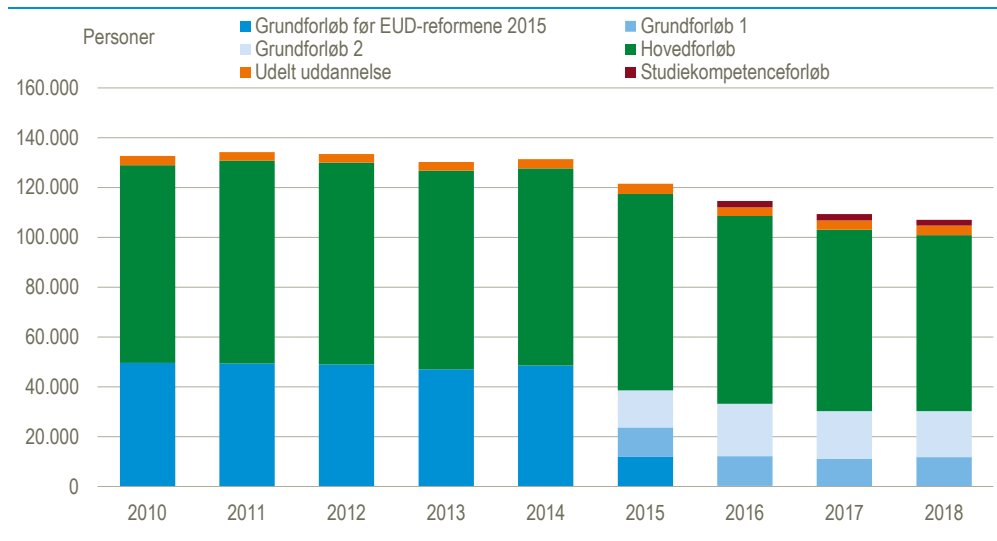
¹³ Dette kapitel er udkommet som selvstændig analyse d. 21. maj 2019. Analysen er udarbejdet af Kasper Marc Rose Nielsen, Mikkel Jonasson Pedersen, Nikolaj Kær Schrøder Larsen, Kamilla Tofing og Michael Drescher.

¹⁴ Kilde: Undervisningsministeriet om [Praktikpladsafhængigt AUB-bidrag](#).

¹⁵ Derudover er der henholdsvis 2.400 elever på EUX'ens studiekompetenceforløb og 3.800 elever på en udelt uddannelse. EUX kombinerer en erhvervsuddannelse med en erhvervsfaglig studentereksamen, hvor eleven både opnår en erhvervsuddannelse og gymnasial uddannelse. *Udelt uddannelse* er erhvervsuddannelse, som ikke har en opdeling i grund- og hovedforløb. Det er fx visse private uddannelser som kosmetolog og pilot, maritime uddannelser og enkelte uddannelser på erhvervsskolerne.

bygning til nu to dele ved erhvervsuddannelsesreformen fra 2015. Før reformen varede grundforløbet 1 år, men flere elever springer nu grundforløb 1 over og er dermed kun i gang med grundforløbet i ½ år.

Figur 6.1 Antal personer i gang med grund- og hovedforløb på erhvervsuddannelserne pr. 1. oktober

Opbygning af erhvervsuddannelserne

Erhvervsuddannelserne giver adgang til det faglærte arbejdsmarked. I alt udbydes lidt over 100 erhvervsuddannelser i Danmark. Uddannelserne er struktureret omkring veksling mellem undervisning i erhvervsskolerne samt praktik i én eller flere virksomheder. Den praktiske del udgør typisk hovedparten af uddannelsen.

De erhvervsfaglige uddannelser er opbygget ved, at eleverne først optages på et grundforløb. Grundforløb 1 er fordelt på fire hovedområder: Omsorg, sundhed og pædagogik; Kontor, handel og forretningsservice; Fødevarer, jordbrug og oplevelser; Teknologi, byggeri og transport, mens grundforløb 2 er langt mere uddannelsesspecifikt. Som udgangspunkt skal man igennem grundforløbets to dele, hvorefter man fortsætter på hovedforløbet. Der er dog undtagelser, hvor man kan starte på anden del af grundforløbet eller direkte på hovedforløbet, fx hvis man er over 25 år og har mindst 2 års relevant erhvervs erfaring.

Efter grundforløbet begynder hovedforløbet, der i høj grad består af praktik, hvor eleven har indgået en uddannelsesaftale med en virksomhed. Praktikken kan også foregå som skolepraktik, der er et tilbud som led i uddannelsesgarantien, som sikrer, at eleverne kan afslutte den påbegyndte uddannelse, selvom de ikke kan få en ordinær praktikplads.

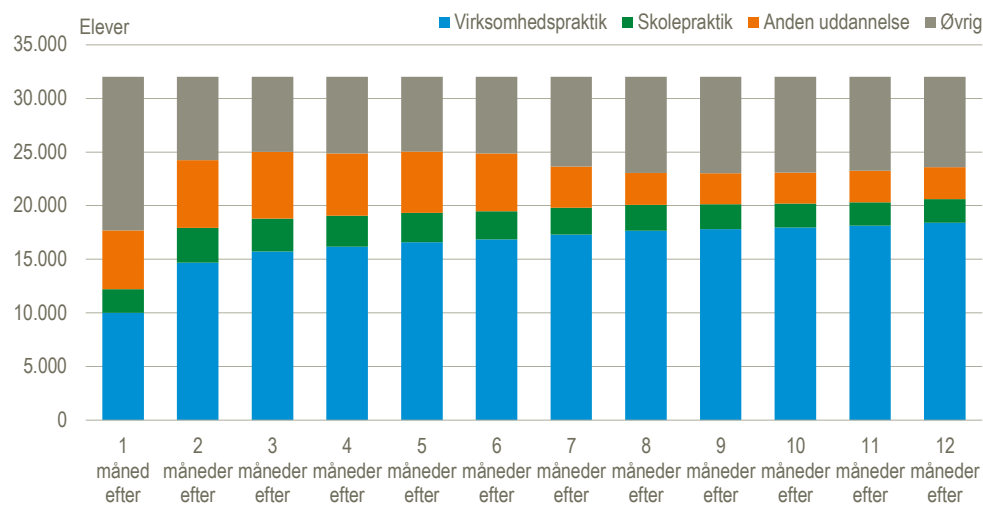
Kilde: Undervisningsministeriet om [Erhvervsuddannelser](#) og [Praktikpladsområdet 2017](#).

6.1.1. Lidt over halvdelen er påbegyndt virksomhedspraktik seks måneder efter grundforløbet

Figur 6.2 viser status for de 32.000 elever, der ikke havde forhånds aftale med en virksomhed ved erhvervsuddannelsens start, i månederne efter de afsluttede deres grundforløb 2 i skoleåret 2016/2017. Eleverne kan afslutte deres grundforløb på forskellige tidspunkter i løbet af året, hvorfor der ses på status i forhold til måneder efter afslutningen.

Det ses blandt andet, at en måned efter afslutningen af grundforløbet var 10.000 elever i gang med praktik på en virksomhed og dette antal stiger de efterfølgende måneder. Efter seks måneder var tallet steget til 16.900 elever, hvilket svarer til 53 pct. af de 32.000 elever, som afsluttede grundforløbet i 2016/2017.

Figur 6.2 Efterfølgende status for elever, som afsluttede grundforløb 2 i skoleåret 2016/2017

Seks måneder efter afslutningen af grundforløbet var 2.600 elever i skolepraktik og 5.400 var i gang med en anden ordinær uddannelse (inklusive et nyt grundforløb). Den resterende del (angivet ved kategorien "øvrig") på lidt over 7.100 elever havde efter grundforløbet ikke fundet en praktikplads og var hverken i gang med skolepraktik eller anden uddannelse.¹⁶ Det er disse elever, der ses nærmere på i denne analyse. I resten af analysen omtales disse elever som øvrig-gruppen.

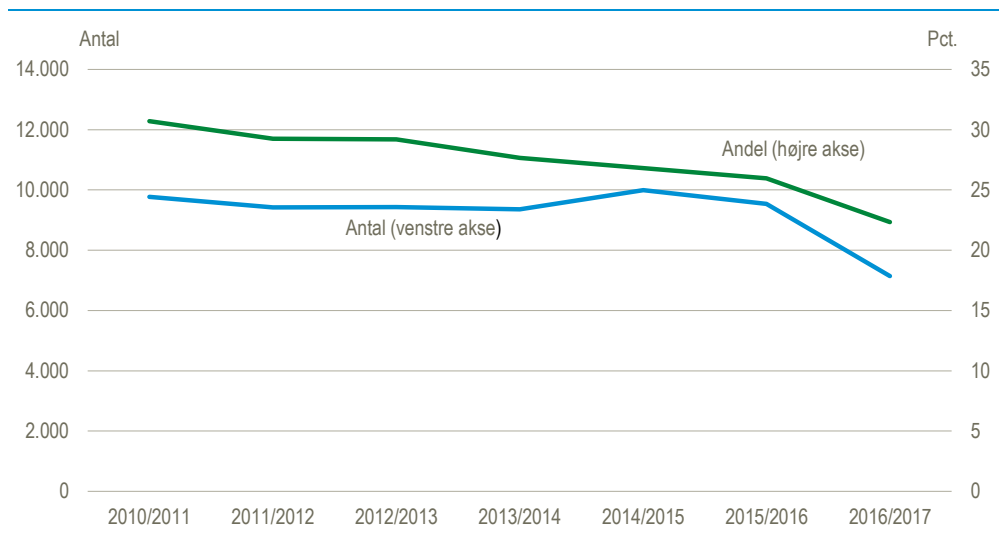
Når der fokuseres på elevernes status seks måneder efter afslutningen på grundforløbet, skyldes det, at eleverne her har haft tid til at søge efter en praktikplads, få indgået selve praktikpladsaftalen samt starte på praktikforløbet. Danmarks Statistik har ikke oplysninger, om eleverne søger aktivt efter praktikplads, og jo længere tid, der går efter grundforløbet, jo mere usikkert er det, at eleverne fortsat søger aktivt efter en praktikplads, hvorfor det er valgt at fokusere på elevernes status efter seks måneder.

6.1.2. Øvrig-gruppen udgør en mindre andel end tidligere

Efter at have været nogenlunde uændret fra 2010/2011 til 2015/2016, er antallet af elever i øvrig-gruppen faldet med knap 2.400 elever det seneste år. Øvrig-gruppen udgjorde 22 pct. af eleverne, som afsluttede deres grundforløb i skoleåret 2016/2017. Denne andel har været faldende de seneste år og er faldet med omkring 8 procentpoint i forhold til de elever, som afsluttede grundforløbet i 2010/2011, jf. Figur 6.3.

¹⁶ Efter seks måneder falder antallet af personer i anden ordinær uddannelse, hvilket blandt andet kan indeholde elever, som er startet i et nyt grundforløb. Eftersom antallet af elever i skolepraktik er nogenlunde konstant i perioden, betyder det lavere antal personer i anden ordinær uddannelse, at antallet i øvrig-gruppen stiger.

Figur 6.3 **Udvikling i øvrig-gruppen blandt elever, som afsluttede grundforløbet i skoleårene 2010/2011 til 2016/2017**

Opgørelse af status efter afsluttet grundforløb

Opgørelsen tager udgangspunkt i ELEV3-registret og omfatter de elever, der afsluttede grundforløb 2 i skoleåret 2016/2017 (eksklusiv elever som ved skoleårets afslutning er i gang med et studiekompetenceforløb). Hvis en elev har afsluttet flere grundforløb i skoleåret, tages der udgangspunkt i det senest afsluttede grundforløb 2 eller studiekompetenceforløb.

Personernes efterfølgende status opgøres op til 12 måneder efter afslutningen på grundforløb 2, hvor det bemærkes, at når en person er påbegyndt virksomhedspraktik, vil personen i resten af opgørelsesperioden have denne status. Der er således tale om en akkumuleret opgørelse af antallet af personer i virksomhedspraktik. Når denne fremgangsmåde anvendes, skyldes det, at formålet med analysen er at se på mulighederne for at finde en praktikplads. Eleverne i virksomhedspraktik kan derfor også omfatte elever, som efterfølgende vælger at afbryde sit praktikforløb. For de elever, som i en given måned endnu ikke er i virksomhedspraktik, opgøres det, om personerne er i skolepraktik, i gang med en anden ordinær uddannelse (herunder et nyt grundforløb) eller er i kategorien Øvrig. Øvrig-gruppen omfatter hermed elever, som hverken var i virksomhedspraktik, skolepraktik eller i gang med en anden ordinær uddannelse. I analysen opdeles hovedforløbet efter, om eleven påbegynder skole- eller virksomhedspraktik efter afslutningen af grundforløb 2. Elevens hovedforløb kan dog indeholde både skole- og virksomhedspraktik, og der er dermed ikke i alle tilfælde tale om rene skolepraktik- eller virksomhedspraktikforløb.

I analysen fokuseres på de godt 7.100 elever, som 6 måneder efter grundforløbet ikke har fundet en praktikplads og som hverken er i gang med skolepraktik eller anden ordinær uddannelse. Dette tal kan ikke direkte sammenlignes med Undervisningsministeriets opgørelse af den såkaldte "søgekø" (praktikpladssøgende), som i juni 2017 omfattede knap 5.000 elever.¹⁷ Undervisningsministeriet opgør antallet af praktikpladssøgende med afsluttet grundforløb som elever, der har gennemført et grundforløb og ikke er i gang med at færdiggøre deres erhvervsuddannelse i nyt grundforløb, uddannelsesaftale, skolepraktik eller uddannelser uden virksomhedspraktik. Derudover har de søgende med afsluttet grundforløb bekræftet deres søgeønske inden for de seneste tre måneder eller er blevet søgende inden for de seneste tre måneder.¹⁸

6.2. Hvad kendetegner personer i øvrig-gruppen og virksomhedspraktik?

I det følgende afsnit gives en karakteristik af de elever, som seks måneder efter afslutningen af grundforløb 2 var i henholdsvis øvrig-gruppen og virksomhedspraktik. For at sammenligne så ensartede elevgrupper som muligt, fokuseres på de fem uddannelser, hvorfra flest elever afsluttede grundforløb 2 i skoleåret 2016/2017.¹⁹

Næsten halvdelen af de 32.000 elever, der afsluttede grundforløb 2 i skoleåret 2016/2017, kommer fra en uddannelse inden for et af følgende områder: social- og

¹⁷ Kilde: Undervisningsministeriet om [Praktikpladsområdet 2017](#).

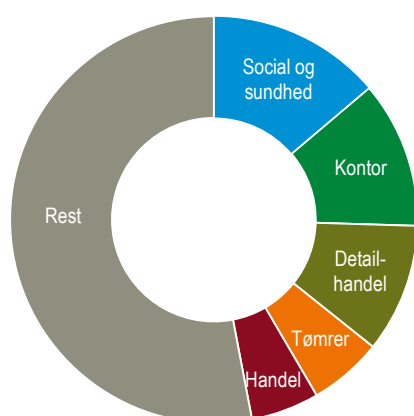
¹⁸ Kilde: Undervisningsministeriet om [Metode ved opgørelse af praktikpladsstatistikken](#).

¹⁹ De fem uddannelser er uddannelser inden for de fire hovedområder (Omsorg, sundhed og pædagogik; Kontor, handel og forretningservice; Fødevarer, jordbrug og oplevelser; Teknologi, byggeri og transport) beskrevet i boks 1.

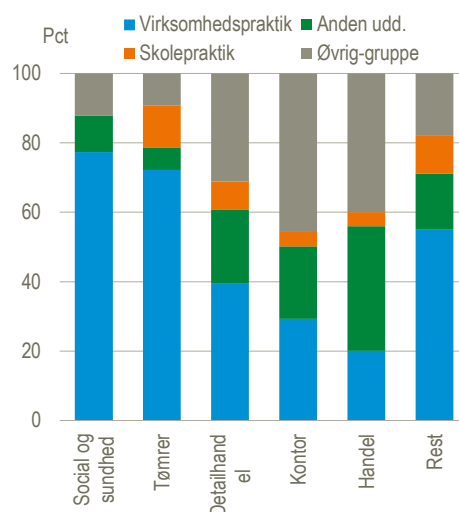
sundhed (14 pct.), kontor (12 pct.), detailhandel (10 pct.), tømrer (6 pct.) eller handel (5 pct.)²⁰, hvilket fremgår af Figur 6.4.

Andelen af elever, som seks måneder efter afslutningen af grundforløb 2 er i virksomhedspraktik, varierer en del blandt de fem erhvervsuddannelser. Fx var 77 pct. af social- og sundhedseleverne i virksomhedspraktik seks måneder efter afslutningen af grundforløb 2, hvilket er den højeste andel blandt de fem erhvervsuddannelser. Med 20 pct. er andelen i virksomhedspraktik efter seks måneder lavest blandt handelselever, hvor en stor del derimod var i øvrig-gruppen (40 pct.) eller i gang med anden uddannelse (36 pct.), jf. Figur 6.5.

Figur 6.4 De fem største erhvervsuddannelser for elever, der afsluttede grundforløb 2 i skoleåret 2016/2017

Figur 6.5 Status 6 måneder efter afslutningen af grundforløb 2 for elever på de fem største erhvervsuddannelser. Skoleår 2016/2017

6.2.1. Kvinder har sværere ved at finde praktikplads end mænd

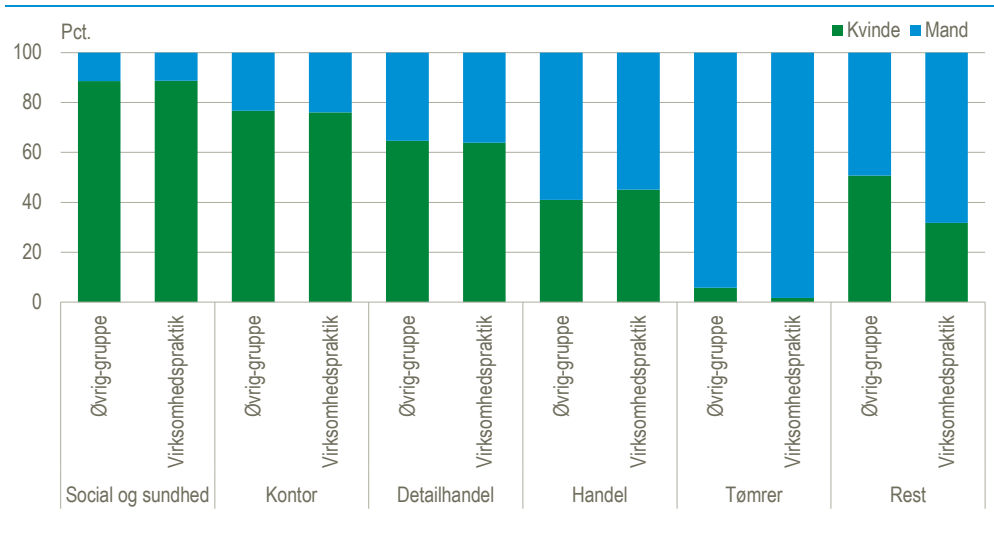
Kvinder med et afsluttet grundforløb 2 fra en social- og sundhedsuddannelse udgør 89 pct. af eleverne i både virksomhedspraktik og i øvrig-gruppen.

Blandt tømrereleverne i virksomhedspraktik udgjorde mændene 98 pct., mens de udgjorde 94 pct. af eleverne i øvrig-gruppen. Mænd, som afsluttede grundforløb 2 med en handelsuddannelse, udgør 55 pct. af eleverne i virksomhedspraktik mod 59 pct. af eleverne i øvrig-gruppen.

Den største forskel blandt mænd og kvinder ses hos de resterende uddannelser, hvor kvinder var overrepræsenteret i øvrig-gruppen med næsten 20 procentpoint, når der måles på forskellen mellem andel kvinder i øvrig-gruppen og andel kvinder i virksomhedspraktik, jf. Figur 6.6. For alle uddannelser under ét er kvinder overrepræsenteret i øvrig-gruppen med 13 procentpoint.

²⁰ Uddannelserne er givet ved den underordnet klassifikation på hovedområder i DISCED15.

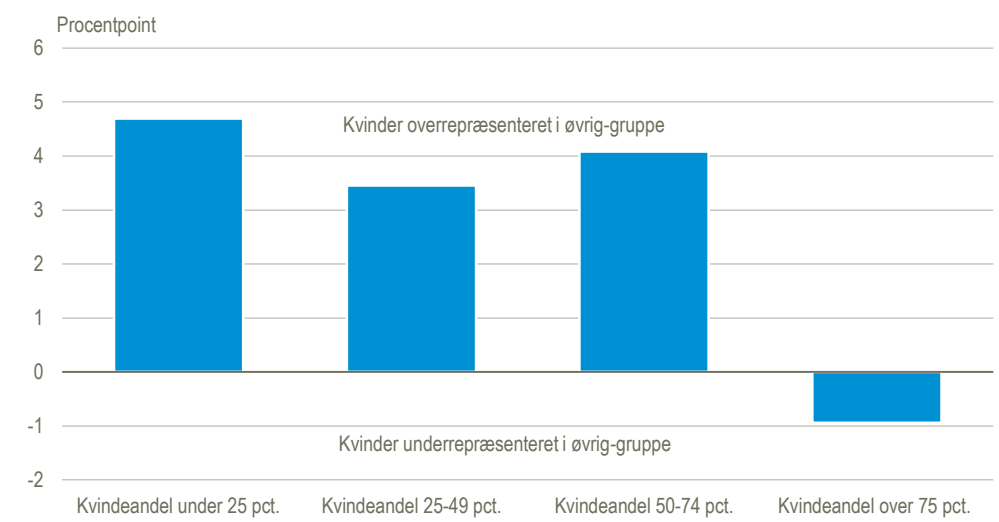
Figur 6.6 De fem største erhvervsuddannelser fordelt på køn samt status seks måneder efter afslutning af grundforløb 2. Skoleår 2016/2017

Der er en tendens til, at blandt de uddannelser, der er domineret af ét køn, er det modsatte køn overrepræsenteret i øvrig-gruppen, jf. Figur 6.7. På uddannelser, hvor kvinder udgør mindre end 25 pct. af eleverne, er kvinder overrepræsenteret i øvrig-gruppen. Og tilsvarende på uddannelser, hvor kvinder udgør mere end 75 pct. af eleverne, er de underrepræsenteret i øvrig-gruppen, dvs. mænd på disse uddannelser har sværere ved at finde praktikplads end kvinder – dog i mindre grad end tilfældet er for kvinder på mandsdominerede uddannelser.

Når kvinder også er overrepræsenteret i øvrig-gruppen på uddannelser, hvor kvindeandelen er mellem 25-74 pct., skal det ses i sammenhæng med, at kvinder generelt har sværere ved at finde virksomhedspraktik end mænd.

Figur 6.7 Forskel mellem andel kvinder i øvrig-gruppen og andel kvinder i virksomhedspraktik for elever, som afsluttede grundforløb 2 i skoleåret 2016/2017

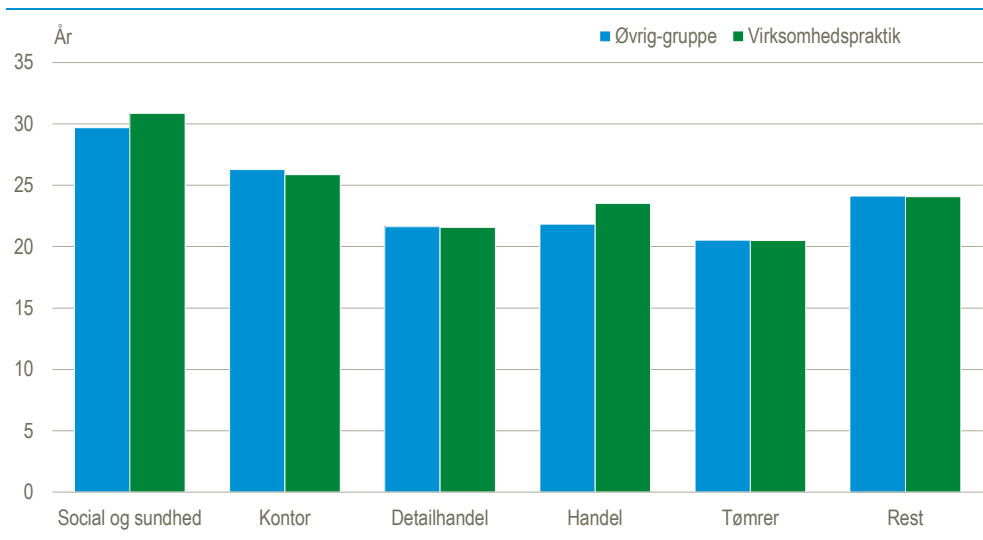

6.2.2. Elever i virksomhedspraktik fra social- og sundheds- eller handelsuddannelse er ældre

Blandt de fem uddannelser er social- og sundhedselever den ældste elevgruppe, mens den yngste elevgruppe er tømrerne. På social- og sundhedsuddannelsen gælder det samtidigt, at eleverne i virksomhedspraktik i gennemsnit er lidt over et år ældre end eleverne i øvrig-gruppen. Samme tendens ses på handelsuddannelsen, hvor eleverne i virksomhedspraktik er 1,7 år ældre end elever i øvrig-gruppen. For

de tre andre uddannelser er den gennemsnitlige alder blandt elever i virksomhedspraktik og øvrig-gruppen nogenlunde den samme, jf. Figur 6.8.

Figur 6.8 Gennemsnitlig alder for elever på de fem største erhvervsuddannelser fordelt efter status seks måneder efter afslutning af grundforløb 2. Skoleår 2016/2017

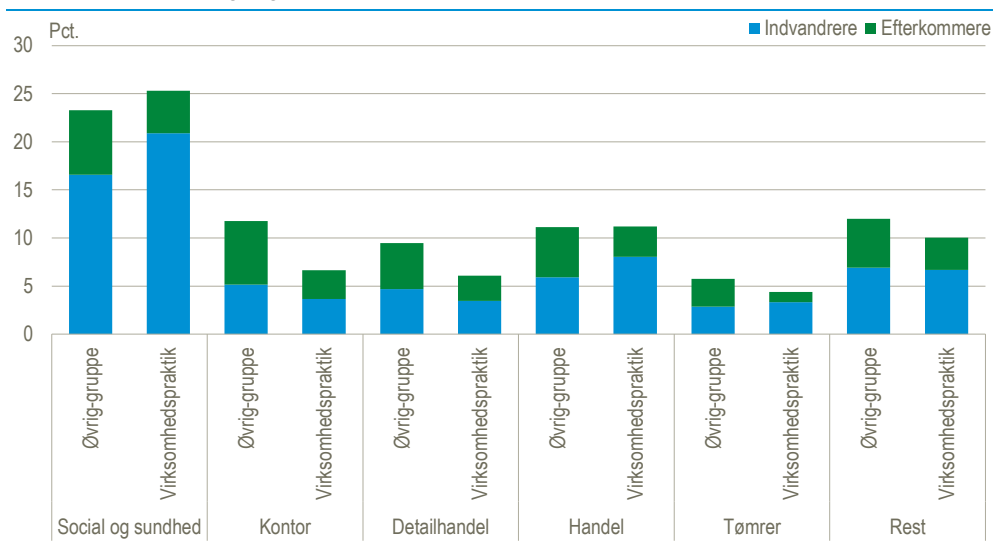

6.2.3. Efterkommere overrepræsenteret i øvrig-gruppen

På tværs af de fem største erhvervsuddannelser og de resterende erhvervsuddannelser udgør personer af dansk oprindelse hovedparten af eleverne, hvor den højeste andel af elever med dansk oprindelse var blandt tømrereleverne med omkring 95 pct., mens den mindste andel af personer med dansk oprindelse var blandt social- og sundhedseleverne (ca. 75 pct.).

Kigger man nærmere på andelen af indvandrere og efterkommere blandt eleverne i virksomhedspraktik og i øvrig-gruppen, er efterkommere overrepræsenteret i øvrig-gruppen, idet de udgør en større andel af øvrig-gruppen end blandt personer i virksomhedspraktik. Det samme gælder også for de resterende uddannelser, jf. Figur 6.9.

Figur 6.9 Andel indvandrere og efterkommere på de fem største erhvervsuddannelser fordelt efter status seks måneder efter afslutning af grundforløb 2. Skoleår 2016/2017

6.2.4. Elever i virksomhedspraktik har højere karakterer end øvrig-gruppen

Ved alle de fem uddannelser havde elever i virksomhedspraktik et lidt højere karaktergennemsnit end elever i øvrig-gruppen. Den største forskel i karaktererne var blandt kontorelever, hvor elever i virksomhedspraktik havde op til 1 karakterpoint højere end øvrig-gruppen. Det fremgår af Tabel 6.1, der viser karaktergennemsnittet i dansk og matematik ved folkeskolens afgangsprøve.

Social- og sundhedseleverne havde generelt det laveste karaktergennemsnit i dansk og matematik fra folkeskolens afgangsprøve blandt de fem uddannelser, mens kontorelever havde det højeste gennemsnit fra folkeskolen.

Tabel 6.1 **Karaktergennemsnit i dansk og matematik ved folkeskolens afgangsprøve for elever på de fem største erhvervsuddannelser fordelt efter status seks måneder efter afslutning af grundforløb 2. Skoleår 2016/2017**

		Matematik	Dansk
		karaktergennemsnit	
Social og sundhed	Øvrig-gruppe	3,6	4,4
	Virksomhedspraktik	3,7	4,7
Kontor	Øvrig-gruppe	5,5	5,9
	Virksomhedspraktik	6,5	6,7
Detailhandel	Øvrig-gruppe	4,6	5,3
	Virksomhedspraktik	4,9	5,5
Tømrer	Øvrig-gruppe	5,1	4,3
	Virksomhedspraktik	5,8	4,8
Handel	Øvrig-gruppe	5,2	5,5
	Virksomhedspraktik	5,7	5,7
Rest	Øvrig-gruppe	4,8	5,0
	Virksomhedspraktik	5,3	5,0

Anm.: Elever med uoplyste karakterer i både dansk og matematik indgår ikke. Dette betyder, at tallene vil have en vis aldersbias, da grundskolekaraktererne findes for skoleåret 2001/2002 og frem.

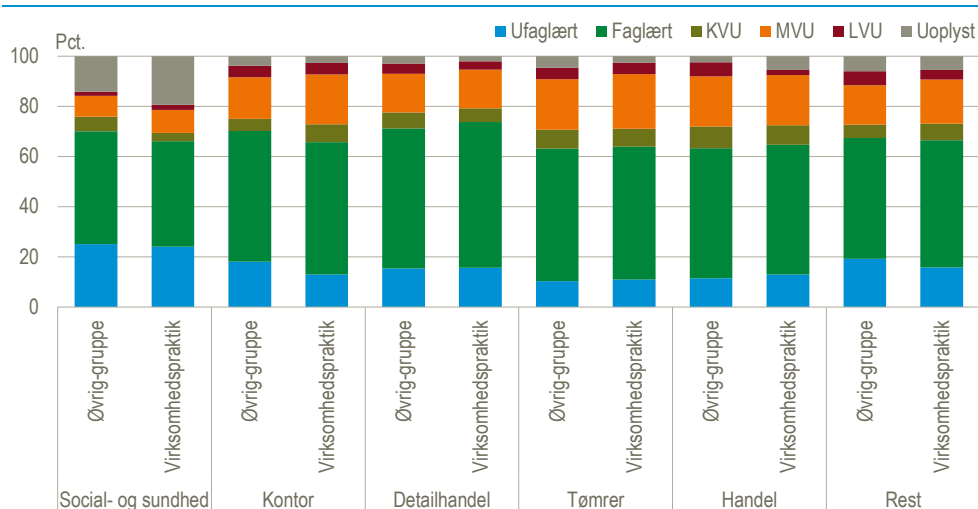
6.2.5. Mange elever kommer fra faglærte hjem

Størstedelen af eleverne på de fem uddannelser kommer fra et faglært hjem, dvs. hvor det højeste uddannelsesniveau blandt forældrene var en erhvervsuddannelse.²¹ Den største andel var blandt detailhandelselever, hvor næsten 6 ud af 10 elever kom fra faglærte hjem, mens den mindste andel var blandt social- og sundhedseleverne – her kom lidt over 4 ud af 10 fra faglærte hjem.

Forældrenes uddannelsesbaggrund varierer således blandt de fem betragtede uddannelser, men inden for hver af de fem uddannelser er der ikke umiddelbart den store forskel blandt eleverne i øvrig-gruppen og virksomhedspraktik, jf. Figur 6.10.

²¹ Hvis eksempelvis elevens far er ufaglært, mens elevens mor er faglært, vil forældrenes højeste fuldførte uddannelse her være faglært.

Figur 6.10 Forældrenes højeste fuldførte uddannelse for elever på de fem største erhvervsuddannelser fordelt efter status seks måneder efter afslutning af grundforløb 2. Skoleår 2016/2017

Anm.: Ufaglært er grundskole og gymnasiale ungdomsuddannelser. Faglært er erhvervsuddannelse. KVVU = kort videregående uddannelse, MVU = mellemlang videregående uddannelse (inkl. bachelor) og LVU = lang videregående uddannelse og forskeruddannelser. Figuren viser det uddannelsesniveau, som er den højeste fuldførte uddannelse for forældrene.

6.3. Hvad påvirker sandsynligheden for at finde praktikplads?

Ovenstående gennemgang viser, hvad der kendetegner de personer, som er i henholdsvis øvrig-gruppen og i virksomhedspraktik. Der kan imidlertid være sammensætningseffekter, som kan påvirke billedet, når der fokuseres på køn, alder, herkomst og forældrebaggrund hver for sig.

I det følgende præsenteres derfor resultaterne fra en statistisk model (en log-lineær model), der viser hvordan sandsynligheden for at finde praktikplads i forhold til at være i øvrig-gruppen påvirkes af forskellige karakteristika. Fremgangsmåden er nærmere beskrevet i boks 3 nedenfor. Ved hjælp af modellen fås et indblik i sammenhængen mellem elevernes baggrundsforhold og muligheden for at komme i virksomhedspraktik.

Tabel 6.2 viser resultaterne fra modellen, dvs. hvordan sandsynligheden for at finde praktikplads påvirkes af forskellige baggrundskarakteristika. Resultaterne er angivet som relative risikoer, der sammenligner sandsynlighederne for at finde praktikplads mellem to grupper. En relativ risiko på mere end 1 angiver, at gruppen har en højere sandsynlighed for at finde praktikplads end gruppen, der sammenlignes med. Jo højere tal, jo større er forskellen. Tilsvarende angiver en relativ risiko under 1, at sandsynligheden er lavere. De relative risikoer skal dog tolkes med forsigtighed, da inddragelse af færre eller flere baggrundskarakteristika kan ændre disse.

En blå markering viser, at det pågældende karakteristika øger sandsynligheden for at finde en praktikplads, mens en rød markering angiver, at sandsynligheden reduceres. En grå markering viser, at effekten er statistisk insignifikant på et fem procent signifikansniveau.

Tabel 6.2 Hvordan påvirkes sandsynligheden for at komme i virksomhedspraktik af forskellige karakteristika?

	Reference	Relativ risiko	Konfidensinterval
Mand	Kvinde	1,15	[1,13;1,17]
Indvandrere	Dansk oprindelse	1,00	[0,96;1,04]
Efterkommere	Dansk oprindelse	0,88	[0,84;0,93]
20-24 år	Under 20 år	0,97	[0,95;0,99]
25-29 år	Under 20 år	0,99	[0,97;1,02]
30-34 år	Under 20 år	1,05	[1,01;1,08]
35+ år	Under 20 år	1,05	[1,01;1,09]
Bopæl i Midtjylland	Hovedstaden	1,01	[0,99;1,03]
Bopæl i Nordjylland	Hovedstaden	1,02	[0,99;1,05]
Bopæl i Sjælland	Hovedstaden	0,95	[0,93;0,98]
Bopæl i Syddanmark	Hovedstaden	1,00	[0,98;1,02]
Faglært (forældrenes højeste fuldførte udd.)	Ufaglærte	1,03	[1,00;1,05]
KVU (forældrenes højeste fuldførte udd.)	Ufaglærte	1,03	[0,99;1,07]
MVU (forældrenes højeste fuldførte udd.)	Ufaglærte	1,02	[1,00;1,05]
LVU (forældrenes højeste fuldførte udd.)	Ufaglærte	0,91	[0,87;0,96]
Karakter i dansk		1,01	[1,00;1,01]
Karakter i matematik		1,02	[1,01;1,02]
EUD i Social og sundhed	Andre erhvervsudd.	1,25	[1,22;1,27]
EUD i Kontor	Andre erhvervsudd.	0,54	[0,51;0,56]
EUD i Detailhandel	Andre erhvervsudd.	0,77	[0,74;0,80]
EUD i Tømrer	Andre erhvervsudd.	1,10	[1,08;1,13]
EUD i Handel	Andre erhvervsudd.	0,44	[0,41;0,48]

Anm.: Referencegruppen *Andre erhvervsuddannelser* er eksklusiv de fem erhvervsuddannelser (Social og sundhed, Kontor, Detailhandel, Tømrer og Handel). Indikator for manglende oplysninger om bopælsregion, forældrenes uddannelse, karakterer i dansk og matematik er medtaget, men fremgår ikke af tabellen. Blå markering = øget sandsynlighed for virksomhedspraktik, rød markering = lavere sandsynlighed for virksomhedspraktik og grå markering = statistisk insignifikant effekt.

Af tabellen ses det, at mænds sandsynlighed for at finde en praktikplads er 15 pct. større end kvinders. Det betyder, at hvis en kvinde har en sandsynlighed på 50 pct. for at finde virksomhedspraktik, vil en mand med samme karakteristika have en sandsynlighed på 57,5 pct. Det ses også, at elever på 30 år eller derover har en 5 pct. større sandsynlighed for at komme i virksomhedspraktik end elever under 20 år. Efterkommere har sværere ved at finde en praktikplads end personer af dansk oprindelse, hvilket ses ved, at deres sandsynlighed er 12 pct. mindre end personer af dansk oprindelse.

Elever i Region Hovedstaden har generelt samme sandsynlighed for at komme i virksomhedspraktik som andre steder i landet, dog har de større sandsynlighed i forhold til Region Sjælland, da sandsynligheden for at finde praktik for elever bo-siddende i Region Sjælland er 5 pct. mindre end for elever i Hovedstaden.

Elever, hvor forældrenes højeste uddannelsesniveau er faglært, har 3 pct. større sandsynlighed for at finde virksomhedspraktik end elever af ufaglærte forældre. For elever, hvor forældrenes højeste uddannelsesniveau er en lang videregående uddannelse, gælder det derimod, at sandsynligheden for at finde en praktikplads er 9 pct. mindre end elever med ufaglærte forældre. Når der korrigeres for elevernes baggrundskarakteristik, ses således en sammenhæng mellem forældrenes uddannelse og sandsynligheden for at finde en praktikplads, hvilket ikke kunne ses i Figur 6.10 i det deskriptive afsnit 6.2.

Elever, der afsluttede grundforløb 2 med social- og sundhedsuddannelsen eller tømrer, har henholdsvis 25 og 10 pct. større sandsynlighed for at finde en praktik-

plads sammenlignet med elever, der kom fra andre erhvervsuddannelser end de fem store uddannelser. Derimod ses det, at elever fra kontor-, detailhandels- eller handelsuddannelsen har en lavere sandsynlighed for at komme i virksomhedspraktik sammenlignet med de elever, der kom fra andre erhvervsuddannelser.

Metode og data

Til analysen estimeres en sandsynlighedsmodel (en log-lineær model), der viser, hvordan sandsynligheden for at finde praktikplads i forhold til at være i øvrig-gruppen påvirkes af forskellige karakteristika. De karakteristika, der inddrages i modellen, er de samme som i afsnit 6.1. Det er køn, herkomst, alder, forældrenes højeste fuldførte uddannelse, karakterer ved folkeskolens afgangsprøve i dansk og matematik samt om eleverne afsluttede grundforløb 2 på en af de fem største erhvervsuddannelser. Yderligere medtages der også oplysninger, om hvor eleven boede pr. 1. januar 2017. Der tages udgangspunkt i samme population som i afsnit 6.1, dvs. de elever, som afsluttede grundforløb 2 i skoleåret 2016/2017 og seks måneder senere var i virksomhedspraktik eller øvrig-gruppen..

Elevernes eksamensresultater fra folkeskolens afgangsprøve i dansk og matematik foreligger fra skoleåret 2001/2002 og frem. Alle karaktererne er omregnet til den gældende 7-trinsskala inden gennemsnittet beregnes inden for dansk og matematik. For de lidt ældre elever kan det betyde, at der ikke haves oplysninger om deres karakterer. Dette er tilfældet for 5.287 ud af 24.009 elever. For at tage højde for dette, inddrages der en indikatorvariabel for om eksamensresultatet er uoplyst.

Forældrenes højeste fuldførte uddannelse er givet ved det højeste uddannelsesniveau for enten mor eller far, men i nogle tilfælde kan forældrenes uddannelsesoplysninger mangle. Uddannelsesoplysningerne for nogle forældre kan være imputerede værdier. I modellen indføres derfor en indikator for denne gruppe. Den manglende uddannelsesoplysning kan skyldes manglende uddannelsesoplysninger for forældrene eller det ikke har været muligt at koble forældre og barn. Samlet er dette tilfældet for 1.276 elever i populationen.

For 119 ud af 24.009 elever mangler der oplysninger om deres bopæl pr. 1. januar 2017, og i disse tilfælde inddrages også en indikatorvariabel for dette.

7. Erhvervsuddannelser i et internationalt perspektiv

Sammenfatning

I Danmark siger 45 pct. af de erhvervsuddannede, at de primært brugte deres tid i praktik. Ifølge Eurostat er 80 pct. af de danske erhvervsuddannelsesforløb er praktikbaserede. Tal i tilsvarende størrelser findes i Tyskland og Schweiz og til dels i Østrig og Holland. Alle disse lande klassificeres som vekseluddannelseslande. I gennemsnit er det dog kun 14 pct. af de erhvervsuddannede i Europa, der svarer, at de primært brugte deres tid i praktik.

21 pct. af danskerne vil anbefale unge at tage en erhvervsuddannelse – det er næstfærrest blandt EU-landene. I Tyskland, Holland og Nederlandene vil mellem 30 og 45 pct. anbefale dette.

Forskellen i beskæftigelsesfrekvensen mellem erhvervsuddannede og befolkningen som helhed var i Danmark 3 procentpoint i 2017 i de erhvervsuddannedes favør. I Tyskland og Nederlandene var det 2 procentpoint og i Østrig 1 procentpoint.

22 pct. af indvandrere i Danmark, som var 15 år eller ældre, har en erhvervsuddannelse, mens 31 pct. af den samme gruppe i befolkningen har en erhvervsuddannelse i 2018.

26 pct. af indvandrere med EU/EØS Lønarbejde som opholdsgrundlag havde en erhvervsuddannelse i 2018. 57 pct. af polakkerne i denne gruppe havde en erhvervsuddannelse. Den mindste andel af erhvervsuddannede findes i København, hvor 13 pct. af indvandrere med EU/EØS som opholdsgrundlag havde en erhvervsuddannelse. Den største andel findes i Vest- og Sydsjælland hvor 40 pct. havde en erhvervsuddannelse.

17 pct. af de polske indvandrere med erhverv eller EU/EØS Lønarbejde som opholdsgrundlag arbejder i bygge- og anlægsbranchen.

Endelig arbejder cirka en tredjedel af de indvandrere, som er kommet til Danmark for at arbejde, i en arbejdsfunktion, som typisk besættes af erhvervsuddannede.

I introduktionskapitlet blev det beskrevet, hvordan man i grove træk kan opdele de forskellige landes erhvervsuddannelsessystemer i henholdsvis vekseluddannelsessystemer og skolebaserede systemer.

I dette kapitel ses der nærmere på, hvordan de erhvervsuddannede i Danmark klarer sig i forhold til andre lande med vekseluddannelsessystemer. Der ses også på, hvordan lande med vekseluddannelsessystemer klarer sig i forhold til lande med skolebaserede systemer.

7.1. Praktik i uddannelsesforløbet

Figur 7.1 og 7.2 er forskellige bud på at måle samme spørgsmål: *Hvor meget praktik er der i de forskellige landes erhvervsuddannelser?* Cedefop's tal i Figur 7.1 anvender en spørgeskemaundersøgelse, hvor de erhvervsuddannede bliver bedt om at tage stilling til, hvor meget praktik, der var i deres erhvervsuddannelse.

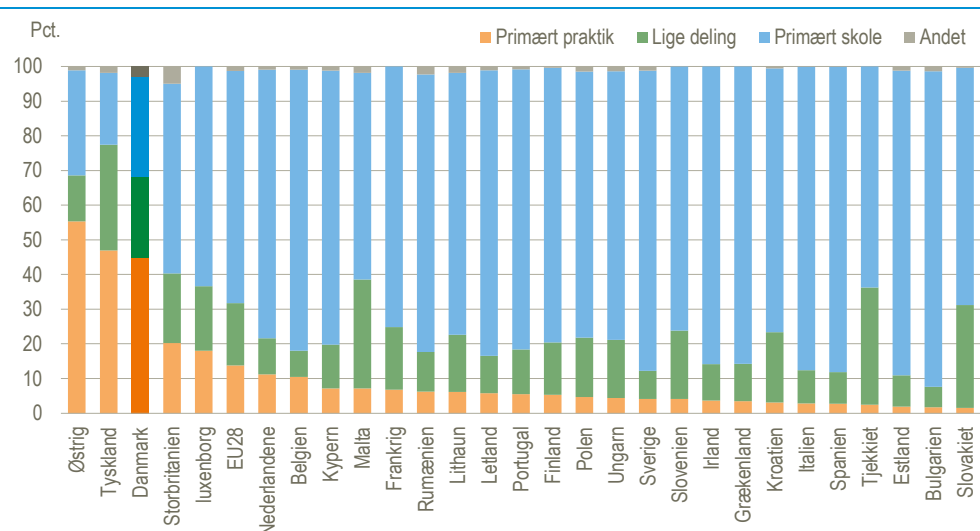
I dette kapitel ses der på, hvordan Danmark²² ligger i forhold til de øvrige vekseluddannelseslande og hvordan vekseluddannelseslandene som gruppe er placeret i forhold til de skolebaserede lande.

Population: Cedefop

Tal i Figur 7.1, Figur 7.3, Figur 7.4 og Figur 7.6 er fra Cedefop og baseret på interviews med 36.000 personer over 15 år på tværs af EU's medlemslande i 2016. Figurene angiver, hvor mange procent af respondenterne, der har givet det pågældende svar. Figur 7.1 og Figur 7.6 indeholder udelukkende svar fra personer som har taget en erhvervsuddannelse, mens Figur 7.3 og Figur 7.4 indeholder en tilfældig udvalgt andel af befolkningen

²² "En erhvervsuddannelse er en praktisk betonet uddannelse, hvor det meste af undervisningen foregår i en praktikvirksomhed som for eksempel en større industrivirksomhed, et værksted, et køkken eller en butik. Den teoretiske del foregår på en erhvervsrettet institution, eksempelvis en handelsskole, en teknisk skole eller en landbrugsskole. Uddannelserne er opdelt i et grundforløb, som normalt foregår på skolen, og et hovedforløb, som veksler mellem praktik i en virksomhed og undervisning på en skole." Kilde: Undervisningsministeriets hjemmeside.

Figur 7.1 Andel af tid brugt i praktik under en erhvervsuddannelse

Anm.: I dette spørgsmål er populationen begrænset til kun at omfatte personer som svare at de har taget en erhvervsuddannelse.

Kilde: Cedefop (2017). Cedefop European public opinion survey on vocational education and training. Luxembourg: Publications Office. Cedefop research paper; No 62.

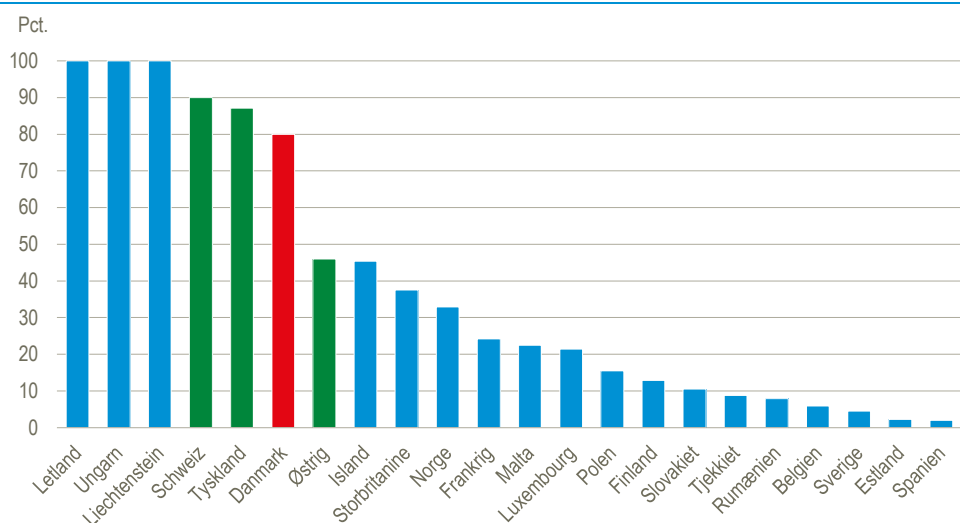
Cedefop står for "Centre Européen pour le Développement de la Formation Professionnelle" (Det Europæiske Center for Udvikling af Erhvervsuddannelse) og er et agentur under EU, der støtter udviklingen af erhvervsuddannelserne i EU's medlemslande.

Se mere om Cedefop her: www.cedefop.europa.eu/da

Administrative data, men forskelle i nationale definitioner

Eurostats tal, i figur 7.2, er baseret på indberetninger fra de enkelte landes statistikbureauer. Eurostat klassificerer en uddannelse som praktikbaseret, hvis mindre end 75 pct. af pensum præsenteres på skolen. Hvad der præcis menes med, at pensum præsenteres på skolen, er op til de enkelte lande at definere. Nogle lande - klassificeret som skolebaserede systemer - ser ud til at have en højere andel af praktikbaserede forløb end Danmark. Dette skyldes muligvis forskelle i, hvordan landene tolker Eurostats definition.

Figur 7.2 Andel af praktikbaserede erhvervsuddannelsesforløb i 2016

Anm.1: Der er ikke overensstemmelse mellem de lande, der er med i Figur 7.1 og 7.2. Det skyldes, at Cedefop kun opgør tal for de 28 EU lande, mens Eurostat også har tal for europæiske lande, som ikke er med i EU, men til gengæld ikke har tal for alle lande inden for EU.

Anm.2: Lande markeret med grøn er af Cedefop klassificeret som helt eller delvist veksluddannelseslande.

Kilde: egne beregninger ud fra Eurostat tabel educ_uae_enrs04

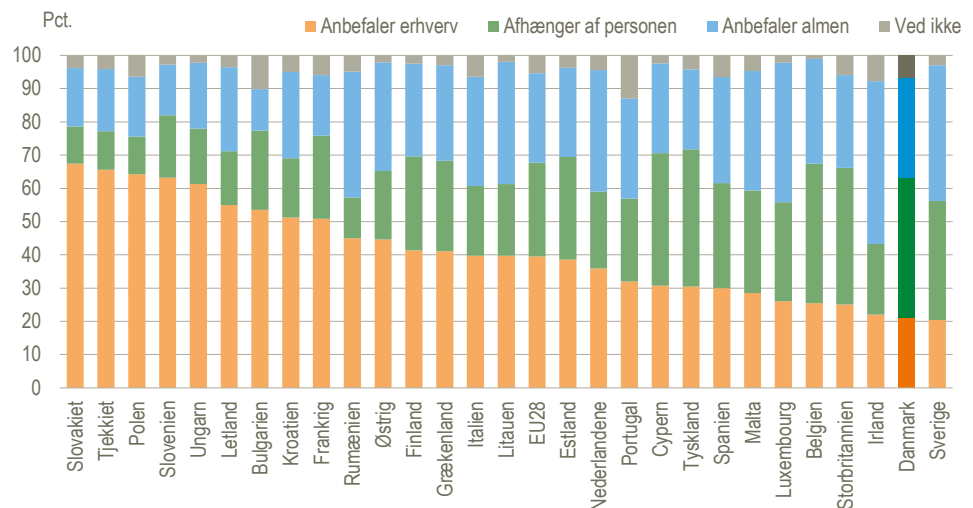
Statistik og definitioner

Figur 7.1 og 7.2 giver en god indikation af, hvorfor de fleste vælger at klassificere Danmark, Tyskland og Schweiz som vekselluddannelseslande, da de alle har meget praktik i deres erhvervsuddannelser. At Østrig kun klassificeres som delvist vekselluddannelsesland, skyldes blandt andet, at Østrig i Eurostats opgørelse har en væsentligt mindre andel af erhvervsuddannelser med praktik.

7.2. Erhvervsuddannelsernes prestige

Cedefop har spurgt et udsnit af befolkningen om, hvorvidt de ville anbefale unge at tage en erhvervsuddannelse fremfor en anden ungdomsuddannelse. Figur 7.3 viser svaret på dette spørgsmål.

Figur 7.3 Andelen af befolkningen som anbefaler en erhvervsuddannelse

Kilde: Cedefop (2017). Cedefop European public opinion survey on vocational education and training. Luxembourg: Publications Office. Cedefop research paper; No 62.

Danmark ligger i bunden.

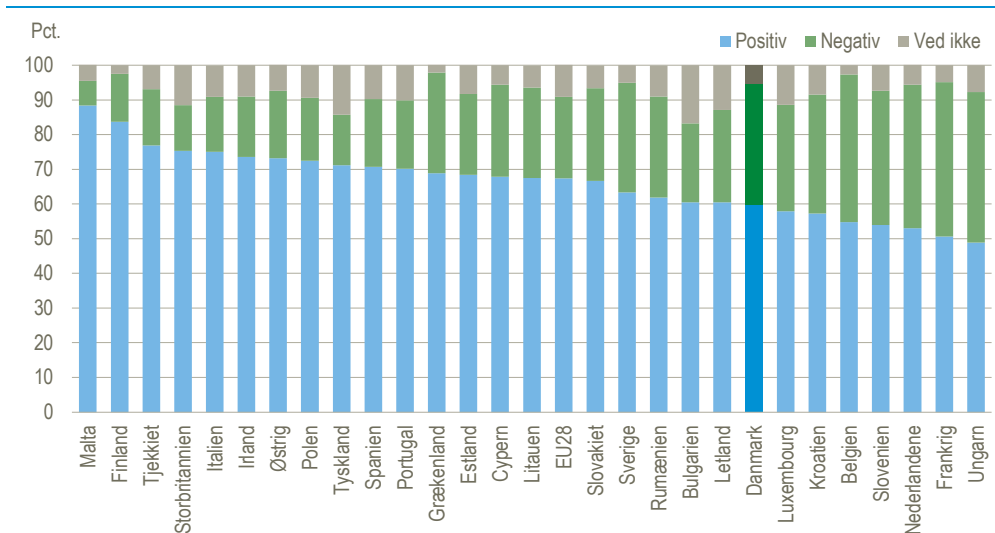
I Danmark svarer 21 pct., at de vil anbefale en erhvervsuddannelse, mens 30 pct. svarer, at de vil anbefale en gymnasial eller generel uddannelse. Endelig svarer 42 pct., at deres anbefaling afhænger af personen. Dermed er Danmark det land i undersøgelsen, hvor næstfærrest anbefaler en erhvervsuddannelse fremfor en generel uddannelse.

De andre vekselluddannelseslande er bedre placeret

I Tyskland svarer 30 pct., i Nederlandene 36 pct. og i Østrig 45 pct., at de anbefaler en erhvervsuddannelse fremfor en almen uddannelse. Disse er alle større andele end i Danmark. En årsag til, at Danmark og til dels Tyskland ligger lavt, er, at mange svarer, at anbefalingen afhænger af personen.

Ud over anbefalinger af erhvervsuddannelserne har Cedefop også spurgt om indbyggerne mener, at erhvervsuddannelserne har et positivt omdømme.

Figur 7.4 Svar til spørgsmålet: Synes du erhvervsuddannelserne i øjeblikket har et positivt omdømme?

Kilde: Cedefop (2017). Cedefop European public opinion survey on vocational education and training. Luxembourg: Publications Office. Cedefop research paper; No 62.

Danmark ligger lavt

I Danmark svarer cirka 60 pct. af de adspurgte, at erhvervsuddannelserne har et positivt omdømme. Det er lavt sammenlignet med resten af Europa, hvor det i gennemsnit er 67 pct., som svarer, at erhvervsuddannelserne har et positivt omdømme.

I Østrig og Tyskland har erhvervsuddannelserne et bedre omdømme

I Østrig svarer 73 pct., at erhvervsuddannelserne har et positivt omdømme. Dette placerer Østrig på en femteplads. I Tyskland svarer 71 pct., at erhvervsuddannelserne har et positivt omdømme, hvilket placerer Tyskland på en syvende plads. De ligger dermed væsentligt højere end Danmark. Derimod ligger Nederlandene lidt under Danmark. I Nederlandene svarer 53 pct., at erhvervsuddannelserne har et positivt omdømme. Det er tredjeførrest.

Svært at sammenligne prestige mellem uddannelsessystemer

Både i Figur 7.3 og Figur 7.4 ligger vekseldannelseslandene så spredt, at det er svært at foretage en ordentlig sammenligning mellem systemerne. Især fordi antallet af vekseldannelseslande er væsentligt mindre end antallet af skolebaserede lande. Når landene ligger så spredt, tyder det imidlertid på, at andre faktorer kan være afgørende for, hvor prestigefyldt erhvervsuddannelserne i de enkelte lande fremstår.

7.3. Hvor fører det hen? Job eller videre uddannelse

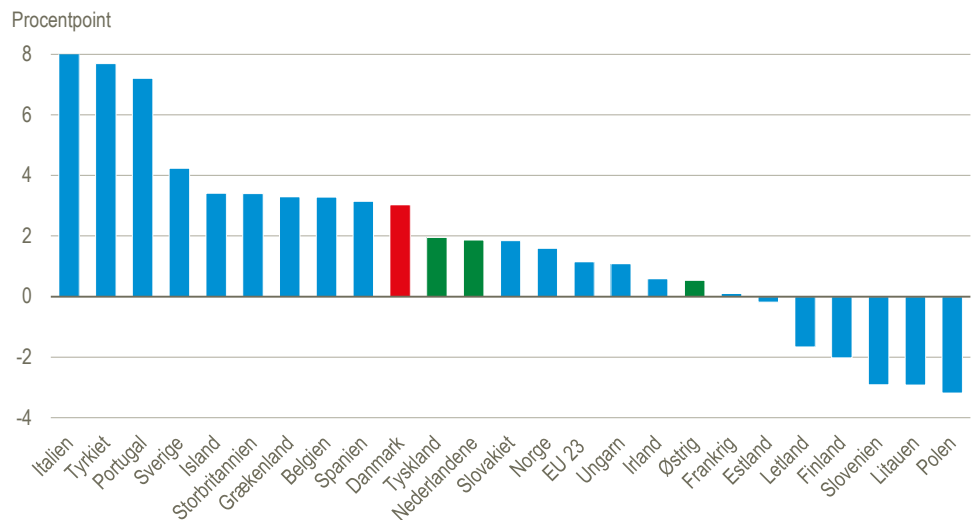
Hvad laver eleverne efter endt uddannelse?

I dette afsnit ses der på, hvad erhvervsuddannelserne fører til i forskellige europæiske lande. Der ses dels på beskæftigelsen blandt de erhvervsuddannede og dels på mulighederne for at fortsætte på en videregående uddannelse. I kapitel 3-5 blev det undersøgt mere detaljeret, hvad de danske elever gør.

Positiv beskæftigelsesforskel for erhvervsuddannede

I de fleste europæiske lande er beskæftigelsen højere blandt erhvervsuddannede end blandt befolkningen som helhed. Fx var beskæftigelsesfrekvensen for erhvervsuddannede (25-64 år) i Danmark i 2017 3 procentpoint højere end beskæftigelsen for alle i aldersgruppen. Denne forskel kaldes beskæftigelsesforskellen. Kun i seks ud af 22 EU-lande var beskæftigelsesforskellen negativ. Med -3 procentpoint var den lavest i Polen.

Tal i Figur 7.5 er fra OECD og baseret på Arbejdskraftundersøgelsen (AKU), der er en spørgeskemaundersøgelse blandt indbyggere på 15 år eller ældre. I Danmark er statistikken udarbejdet af Danmarks Statistik med en stikprøve på 85.000 personer. I figuren ses der på personer på 25 - 64 år for at sikre at så mange som muligt har mulighed for at være i beskæftigelse.

Figur 7.5 **Beskæftigelsesforskel for 25-64 årige erhvervsuddannede i forhold til 25-64 årige i befolkningen. 2017**

Anm.: Beskæftigelsen er målt som andelen af personer mellem 25 og 64 år, som er i beskæftigelse.

Kilde: OECD database "Education at a Glance"

*Danmarks bedst blandt
vekseluddannelser*

Beskæftigelsesforskellen på 3 procentpoint i Danmark er højere end i de andre lande med vekselluddannelsessystemer. I Tyskland og Nederlandene var forskellen 2 procentpoint, mens den i Østrig var 1 procentpoint i 2017.

*Vekselluddannelseslandene
er placeret i midten*

Vekselluddannelseslandene ligger på 10., 11., 12. og 18. pladsen. Cirka halvdelen af de skolebaserede lande, som er med i figuren, har en beskæftigelsesforskel, der er større end Danmarks og de andre vekselluddannelseslande. Den anden halvdel af de skolebaserede lande har en beskæftigelsesforskel, der er mindre end Danmarks.

*Er det nemt at gå videre til
andre uddannelser?*

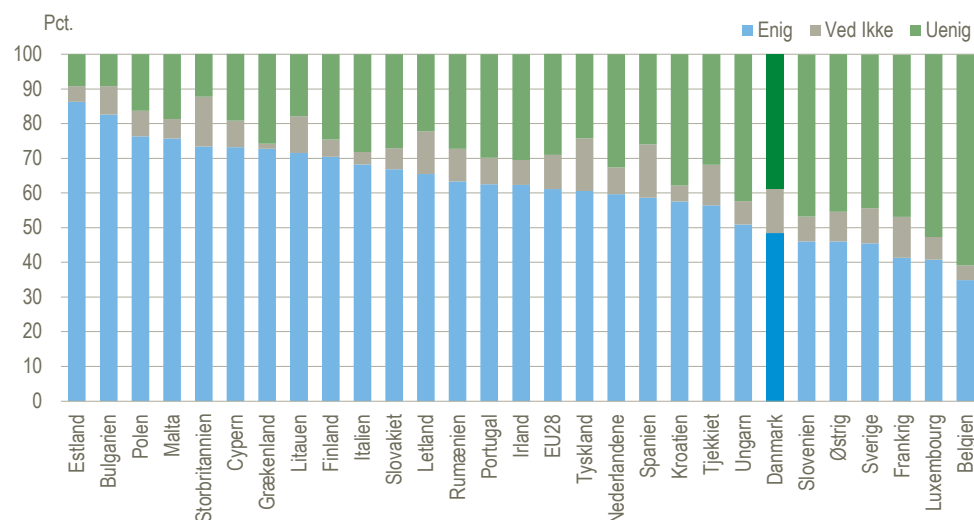
I kapitel 3 viste vi, at cirka 6,5 pct. eller 2.173 personer af dem, der færdiggjorde en erhvervsuddannelse i 2014, efterfølgende startede på en videregående uddannelse. Desværre er det ikke lige til at finde lignende tal for de andre lande. Derfor ses der i stedet på Cedefops spørgsmål om, hvorvidt det er nemt at gå fra en erhvervsuddannelse til en videregående uddannelse. Det varierer fra land til land, hvor tæt forbundne erhvervsuddannelserne er med de videregående uddannelser.

*Danmark ligger lavt i
vurderingen af, hvor let det
er at gå fra en
erhvervsuddannelse til en
videregående uddannelse*

I Danmark er 48 pct. af de erhvervsuddannede enige i, at det er nemt at gå fra en erhvervsuddannelse til en videregående uddannelse. Dermed er Danmark det land med et vekselluddannelsessystem, hvor næstfærrest er enige i, at det er nemt at gå fra en erhvervsuddannelse til en videregående uddannelse.

Østrig ligger to pladser under Danmark, hvor 46 pct. er enige i udsagnet, mens Nederlandene med 60 pct. og Tyskland med 61 pct. ligger henholdsvis 6 pladser og 7 pladser over Danmark.

Figur 7.6 Det er let at gå fra en erhvervsuddannelse til en videregående uddannelse

Kilde: Cedefop (2017). Cedefop European public opinion survey on vocational education and training. Luxembourg: Publications Office. Cedefop research paper; No 62.

Skolebaserede systemer gør det nemmere at gå fra en erhvervsuddannelse til en videregående uddannelse

I Estland er 86 pct. af de erhvervsuddannede enige i, at det er nemt at gå fra erhvervsuddannelse til en videregående uddannelse. Dette er den højeste andel i EU og efterfølges af Bulgarien, Polen og Malta, hvor Maltas andel er på 76 pct.

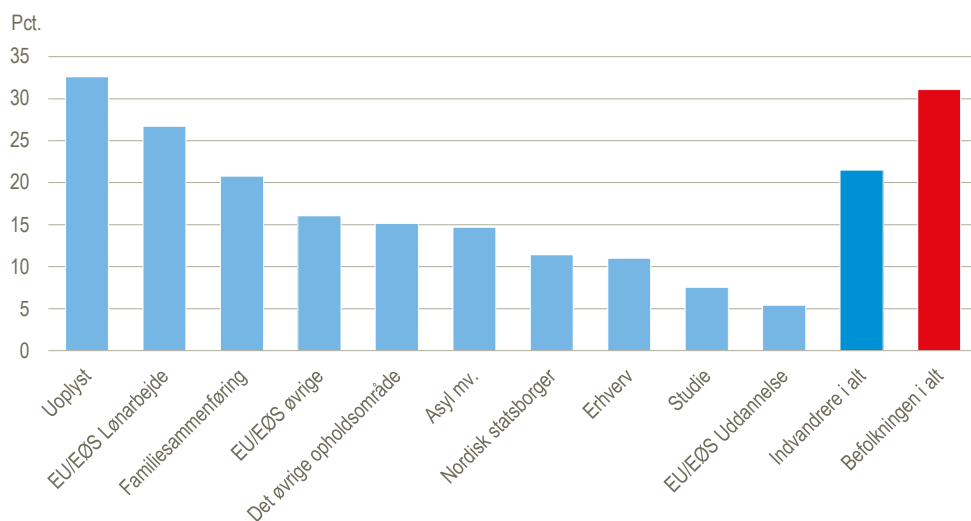
Disse fire lande, er alle lande, som ifølge både Cedefop og OECD er klassificeret til at have et skolebaseret erhvervsuddannelsessystem. Veksellandsene ligger alle lavt med Tyskland på en 17. plads, Nederlandene på en 18. plads, Danmark på en 23. plads og Østrig på en 25. plads ud af 29 lande.

7.4. Erhvervsuddannede indvandrere

Andel erhvervsuddannede

I 2018 var der 499.011 indvandrere i Danmark, som var 15 år eller ældre. Af disse havde 107.287 indvandrere en erhvervsuddannelse som deres højest fuldførte uddannelse. Dette svarer til, at 22 pct. af indvandrerne over 15 år havde en erhvervsuddannelse som deres højest fuldførte uddannelse. Det er lidt lavere end for den samlede befolkning, hvor 31 pct. havde en erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse.

Figur 7.7 Andel af erhvervsuddannede indvandrere i Danmark i 2018, fordelt på opholdstilladelse

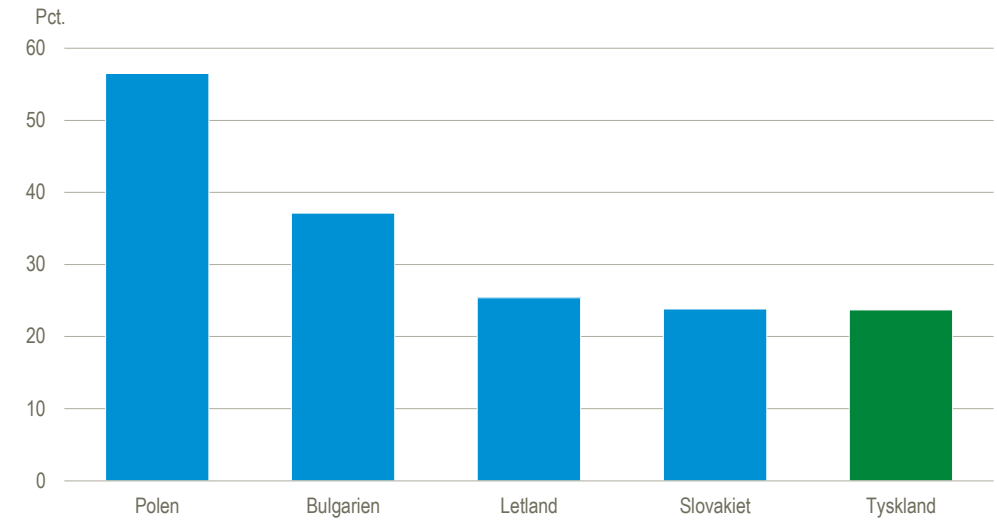
Anm.: kategoriene Erhverv og Studie refererer til opholdsgrundlag for personer, som er indvandret udenfor EU/EØS området. EU/EØS Lønarbejde og EU/EØS Uddannelse refererer til opholdsgrundlag for personer, der er statsborgere i et andet EU/EØS land. Personer, der er statsborgere i et andet EU/EØS-land har andre rettigheder i forhold til indvandring til Danmark, end personer der ikke er statsborgere i et andet EU/EØS-land.

Stor andel af erhvervsuddannede blandt indvandrere med EU/EØS som opholdsgrundlag

Blandt indvandrere, som er kommet fra et andet EU/EØS land for at arbejde, udgør de erhvervsuddannede 27 pct. Det er mere end gennemsnittet for indvandrere på 22 pct. Endelig er det mindre end andelen for den samlede befolkning, hvor 31 pct. havde en erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse.

Figur 7.8

Top 5 andel af erhvervsuddannede blandt indvandrere til Danmark, med EU/EØS som opholdsgrundlag, fordelt på oprindelsesland i 2018

Anm. 1: Indeholder kun indvandrere med opholdsgrundlag EU/EØS Lønarbejde.

Anm. 2: Lande hvorfra det samlede antal indvandet europæisk arbejdskraft er mindre end 500 er blevet sorteret fra.

Figur 7.8 viser andelen af erhvervsuddannede blandt dem, som er kommet fra et andet EU/EØS land til Danmark for at arbejde, fordelt på oprindelsesland. Det svare til kategorien EU/EØS lønarbejde i Figur 7.7. Figuren viser kun de fem lande med den højeste andel af erhvervsuddannede.

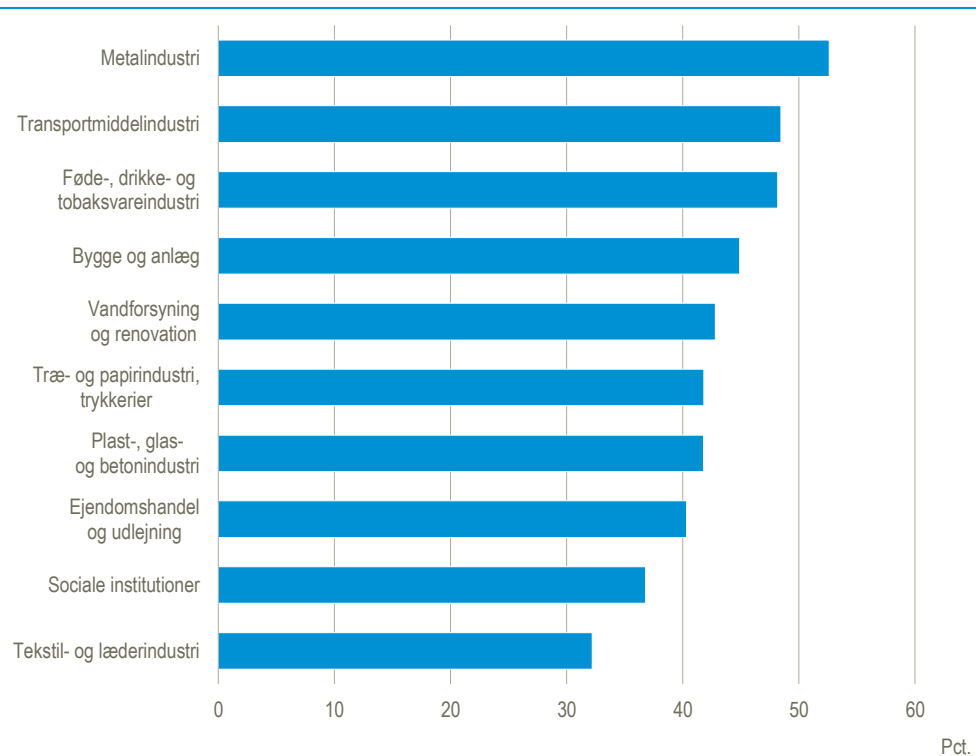
Flest erhvervsuddannede blandt de polske indvandrere

I Danmark opholder der sig 16.332 personer, som kommer fra Polen og er her for at arbejde. 57 pct. af disse personer har en erhvervsuddannelse som deres højest fuldførte uddannelse. 13.106 indvandrere er kommet fra Rumænien til Danmark for at arbejde. Dette gør Rumænien til landet med næstflest indvandrere der er kommet til Danmark for at arbejde. Det er dog kun 14 pct. af disse rumænere, der har en erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse. Til sammenligning er der kun kommet 4.255 personer fra Bulgarien, men de erhvervsuddannede bulgarere udgør en andel på 37 pct. af alt bulgarsk arbejdskraft, hvilket gør dem til landet med den næststørste andel erhvervsuddannede indvandrere med EU/EØS lønarbejde som opholdsgrundlag.

Større andel af danske håndværkere i forhold til udenlandske håndværkere er erhvervsuddannede

53 pct. af indvandrere, der er kommet til Danmark for at arbejde og arbejder i branchen *Metalindustri*, har en erhvervsuddannelse. Metalindustrien er dermed den branche, hvor andelen af erhvervsuddannede indvandrere, som er kommet til Danmark for at arbejde er størst. I den samlede befolkning har metalindustrien kun den næststørste andel af erhvervsuddannede på 54 pct. Bygge- og anlægsbranchen har en andel på 60 pct. af erhvervsuddannede i befolkningen. For udenlandsk arbejdskraft har bygge- og anlægsbranchen kun den fjerde største andel af erhvervsuddannede på 45 pct.

Figur 7.9 Andelen af erhvervsuddannede blandt beskæftigede indvandrere, med EU/EØS Lønarbejde eller erhverv som opholdsgrundlag, fordelt på branche. 2017

Anm.1: Figuren indeholder de ti brancher med den største andel af erhvervsuddannet udenlandsk arbejdskraft.

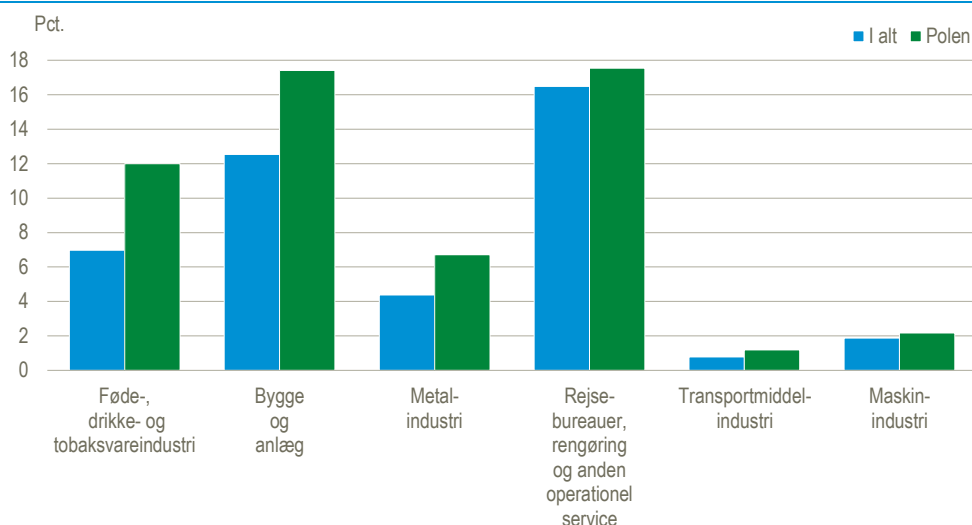
Anm.2: Hvis samme person har arbejdet i flere brancher i løbet af 2017, vil personen indgå i alle brancher han har arbejdet i, men samme person indgår kun en gang i den samme branche.

Anm.3: Af diskretionshensyn har det været nødvendigt at fjerne branchen "Olieraffinaderier mv".

Mange polakker i
Bygge og anlæg

17 pct. af de polske erhvervsuddannede, der er her for at arbejde, arbejder i bygge- og anlægsbranchen, mens 18 pct. er beskæftiget inden for rejsebureauer, rengøring og anden operationel service. Bygge- og anlægsbranchen fylder dog noget mere blandt de erhvervsuddannede polakker end den gør blandt alle erhvervsuddannede indvandrere.

Figur 7.10 Erhvervsuddannede indvandrere, med EU/EØS Lønarbejde eller erhverv som opholdsgrundlag, fordelt på branche. 2017

Anm: Flere personer har arbejdet i mere end en branche i løbet af 2017. Disse personer optræder i alle brancher, hvor de har arbejdet og tæller derfor dobbelt.

Føde-, drikke- og
tobaksvarerindustri

En anden branche, som er væsentligt større for de polske erhvervsuddannede end for de erhvervsuddannede indvandrere, som er kommet til Danmark for at arbejde,

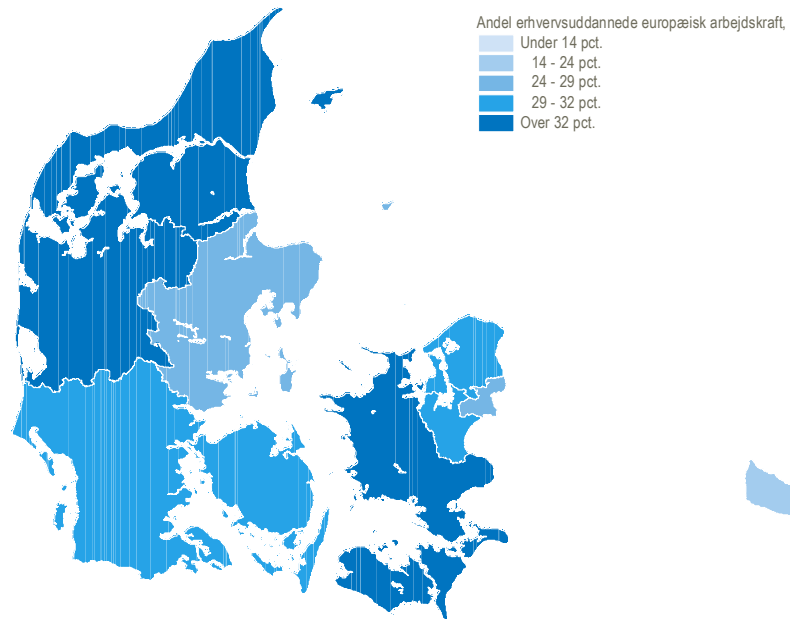
er føde-, drikke- og tobaksvarerindustrien. 12 pct. af de polske erhvervsuddannede arbejder i denne branche, mens kun 7 pct. af de erhvervsuddannede indvandrere, som er kommet til Danmark for at arbejde, arbejder i denne branche.

Lille andel af erhvervsuddannede indvandrere, som er kommet til Danmark for at arbejde, i København.

I landsdelen Byen København er det kun 14 pct. af indvandrerne, som er kommet til Danmark for at arbejde, der har en erhvervsuddannelse, som deres højst fuldførte uddannelse. Dermed er Byen København den landsdel, der har den laveste andel erhvervsuddannede indvandrere der er kommet til Danmark for at arbejde.

Figur 7.11

Andel erhvervsuddannede blandt indvandrere med EU/EØS lønarbejde som opholdsgrundlag, fordelt på landsdel. 2017

Stor andel af erhvervsuddannede indvandrere, som er kommet til Danmark for at arbejde i Vest- og Sydsjælland

I Vest- og Sydsjælland er det 40 pct. af indvandrerne med EU/EØS lønarbejde som opholdsgrundlag, der har en erhvervsuddannelse, som deres højst fuldførte uddannelse. Dermed er Vest- og Sydsjælland den landsdel med den højeste andel af indvandrere, som er kommet til Danmark for at arbejde, der har en erhvervsuddannelse.

Klassificering af arbejdsfunktioner:

Arbejdsfunktioner er en klassificering af den type arbejde en medarbejder udfører. Eksempler på arbejdsfunktioner er rengøringsarbejde undtagen i private hjem, salgsarbejde i butik eller øverste virksomhedsledelse.

Rockwool Fonden (2017) har inddelt arbejdsfunktionerne i fem kategorier, alt efter hvilket uddannelsesniveau majoriteten af medarbejdere i disse arbejdsfunktioner har. I denne analyse er udelukkende anvendt kategorien "arbejdsfunktioner, der typisk besættes af personer med en erhvervsuddannelse". Denne kategori indeholder arbejdsfunktioner hvor: "mindre end 50 pct. har en videregående uddannelse, men mere end 50 pct. har en erhvervsuddannelse eller en videregående uddannelse"

Data til Tabel 7.1 og 7.2:

Der findes en del personer hvor Danmarks Statistik mangler oplysninger om personens arbejdsfunktion. Personer som er arbejdsløse eller på anden måde udenfor arbejdsmarkedet, har ikke en arbejdsfunktion, fordi de ikke har været i job i løbet af 2017.

Virksomheder med under 10 medarbejdere er fritaget for at indberette arbejdsfunktioner til Danmarks Statistik. Disse personer er derfor i arbejde, men vi kender ikke deres arbejdsfunktion.

Endelig findes der personer, som i løbet af 2017 har arbejdet i mere end en arbejdsfunktion. Hvis mindst en arbejdsfunktion klassificeres som en arbejdsfunktion, der typisk besættes af erhvervsuddannede, tælles personen som at have arbejdet i en arbejdsfunktion, der typisk besættes af erhvervsuddannede.

Tabel 7.1 og Tabel 7.2 viser, hvor mange personer, der arbejder i en arbejdsfunktion, der typisk besættes af erhvervsuddannede. Tabel 7.1 viser, hvordan det ser ud for alle beskæftigede i Danmark, uanset om de er indvandrere eller ej. Tabel 7.2 viser de samme tal, men begrænset til indvandrere, som er kommet til Danmark for at arbejde.

Blandt andet ses det i Tabel 7.2, at 36 pct. af de indvandrere, som er kommet til Danmark for at arbejde, og som arbejder i en arbejdsfunktion, der typisk besættes af erhvervsuddannede, har en erhvervsuddannelse som deres højest fuldførte uddannelse. Tabel 7.1 viser, at det samme tal for alle beskæftigede er 55 pct.

Tabel 7.2 viser også, at 37 pct. af de indvandrere, som er kommet til Danmark for at arbejde, og hvor vi kender deres arbejdsfunktion, arbejder i en arbejdsfunktion, der typisk besættes af erhvervsuddannede. Ud af alle beskæftigede er det kun 23 pct., der arbejder i arbejdsfunktion, der typisk besættes af erhvervsuddannede.

Tabel 7.1 Beskæftigede fordelt på arbejdsfunktion og uddannelse. 2017

	Alle uddannelser	Har erhvervsuddannelse	Andel erhvervsuddannede
	personer		pct.
Personer i en arbejdsfunktion der typisk besættes af erhvervsuddannede	1 106 575	611 237	55
Andre arbejdsfunktioner	3 742 138	888 203	24
Total	4 848 713	1 499 440	31
	pct.		
Procent der arbejder i en arbejdsfunktion der typisk besættes af erhvervsuddannede	23	41	

Anm: Personer som arbejder i virksomheder med mindre end 10 medarbejdere er ikke med i statistikken.

Cirka halvdelen af dem, der arbejder i en arbejdsfunktion, der typisk besættes af erhvervsuddannede har en erhvervsuddannelse

60 pct. af de indvandrere, som er kommet til Danmark for at arbejde, og som har en erhvervsuddannelse, arbejder i en arbejdsfunktion, der typisk besættes af erhvervsuddannede. Dette er væsentligt højere end for alle beskæftigede, hvor kun 41 pct. af de erhvervsuddannede arbejder i en arbejdsfunktion, der typisk besættes af erhvervsuddannede.

Tabel 7.2 Beskæftigede indvandrere, med EU/EØS som opholdsgrundlag, fordelt på arbejdsfunktion og uddannelse. 2017

	Alle uddannelser	Har erhvervsuddannelse	Andel erhvervsuddannede
	personer		pct.
Personer i en arbejdsfunktion der typisk besættes af erhvervsuddannede	22 271	8 117	36
Andre arbejdsfunktioner	37 853	5 523	15
Total	60 124	13 640	23
	pct.		
Procent der arbejder i en arbejdsfunktion der typisk besættes af erhvervsuddannede	37	60	

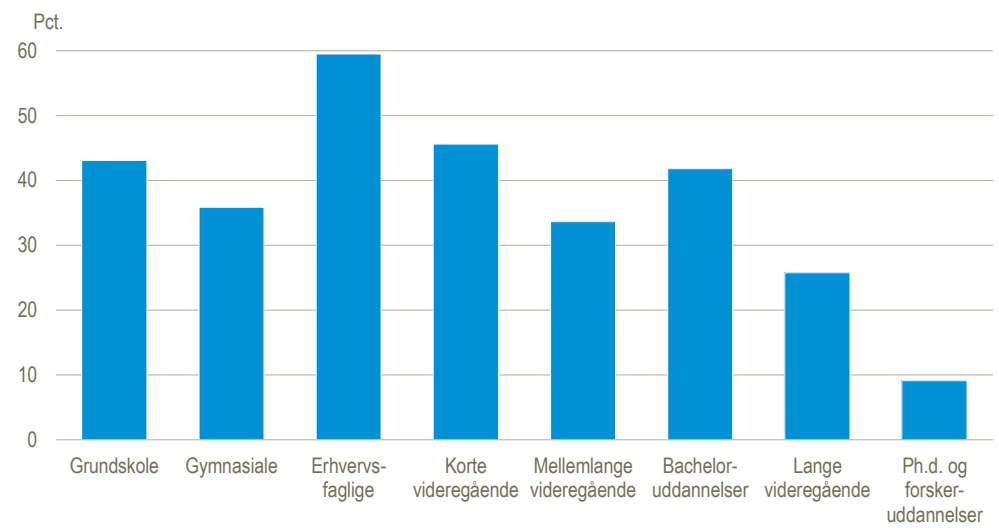
Anm: Personer som arbejder i virksomheder med mindre end 10 medarbejdere er ikke med i statistikken.

Uddannelsesniveauer for personer, som arbejder i en arbejdsfunktion, der typisk besættes af erhvervsuddannede

Figur 7.12 viser, hvor stor en andel af de indvandrere som er kommet til Danmark for at arbejde, der arbejder i en arbejdsfunktion, der typisk besættes af erhvervsuddannede. Ud over indvandrere med en erhvervsfaglig uddannelse, er det indvandrere med en grundskole, kort videregående eller bacheloruddannelse, som oftest arbejder i en arbejdsfunktion, der typisk besættes af erhvervsuddannede. Inden for

alle tre grupper arbejder mere end 40 pct. i en arbejdsfunktion, der typisk besættes af erhvervsuddannede.

Figur 7.12 Andel af beskæftigede blandt indvandrere med EU/EØS lønarbejde eller erhverv som opholdsgrundlag, der arbejder i en arbejdsfunktion der typisk besættes af erhvervsuddannede, fordelt på uddannelsesniveau

Anm: Personer som arbejder i virksomheder med mindre end 10 medarbejdere er ikke med i statistikken.

Temapublikationer fra Danmarks Statistik

- 2019 Erhvervsuddannelser i Danmark 2109
78 side, kun som netpublikation, TemaPubl 2019:1
- 2018 Børn og deres familier 2018
79 sider, kun som netpublikation, TemaPubl 2018:2
Green National Accounts for Denmark 2015-2016
199 sider, 290 kr., TemaPubl 2018:1
- 2017 Grønt nationalregnskab for Danmark 2014-2015
155 sider, 215 kr., TemaPubl 2017:1
- 2015 Små og mellemstore virksomheders adgang til finansiering
23 sider, kun som netpublikation, TemaPubl 2015:2
Kvinder og Mænd i 100 år
40 sider, 45 kr., TemaPubl 2015:1
- 2014 Nationalregnskab og offentlige finanser ESA 2010 – Hovedrevision 2014
71 sider, 90 kr. TemaPubl 2014:2
Jordbruget i Danmark
41 sider, kun som netpublikation, TemaPubl 2014:1
- 2013 Befolkningens løn
100 sider, 120 kr., TemaPubl 2013:4
Industrien udvikling 2000-2012
73 sider, kun som netpublikation, TemaPubl 2013:3
Grønne nationalregnskaber og det grønne BNP
140 sider, 165 kr., TemaPubl 2013:2
ADAM – a model of the Danish economy
265 sider, 320 kr., TemaPubl 2013:1
- 2012 65+. Et portræt af de ældres liv, arbejdsliv og sociale situation
119 sider, 140 kr., TemaPubl 2012:3
Levevilkår, Tema: Måling af fattigdom
76 sider, 90,- kr., TemaPubl 2012:2
ADAM – en model af dansk økonomi
256 sider, 300 kr., TemaPubl 2012:1
- 2011 Forskning, udvikling og innovation i erhvervslivet - Kvalitetshåndbog
101 sider, kun som netpublikation, TemaPubl 2011:9
Forskning og udvikling i den offentlige sektor - Kvalitetshåndbog
56 sider, kun som netpublikation, TemaPubl 2011:8
Kvinder & Mænd 2011
91 sider, 100 kr., TemaPubl 2011:7
Offentlig forsørgede, 16-64-årige
92 sider, 105 kr., TemaPubl 2011:6
Offentlig produktion og produktivitet, 2002-2009
76 sider, kun som netpublikation, TemaPubl 2011:5
General Government Output and Productivity, 2002-2009
78 sider, kun som netpublikation, TemaPubl 2011:4
Lønstatistik - metode og nye begreber,
107 sider, 120 kr., TemaPubl 2011:3
Offentlig produktion og produktivitet, 2001-2008
71 sider, kun som netpublikation, TemaPubl 2011:2
General Government Output and Productivity, 2001-2008
74 sider, kun som netpublikation, TemaPubl 2011:1
Læs mere om publikationer på: www.dst.dk/boghandel

